

ȘI CONSTRUCȚIE SOCIALISTĂ A TERITORIULUI

23 August, marea aniversare a începutului revoluționar al unei noi epoci istorice în dezvoltarea patriei noastre; înălțătoare zi de încheiere a bilanțului, cuprinzând douăzeci de ani de activitate rodnică și multilaterală a oamenilor muncii în construcția orînduirii socialiste, ce se desfășoară sub conducerea leninistă a Partidului Muncitoresc Român.

23 August, sărbătoare entuziastă a tuturor celor ce muncesc pentru îndeplinirea în cît mai bune condiții a prevederilor planului economic de 6 ani, deplin convinși că atingînd obiectivele acestei prime etape a programului de perspectivă — cuprinse în Directivele Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român — li se vor deschide în față orizonturile luminoase ale desăvîșirii construcției socialiste și, totodată, ale trecerii treptate în era comunismului.

În întîmpinarea acestei glorioase împliniri a două decenii de cînd destinul nostru și al țării s-au schimbat în esența lor, străduința întregului popor muncitor se îndreaptă cu tot entuziasmul spre atingerea obiectivului principal al acestei etape: dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului. În cadrul acestui efort general își aduce contribuția și masa arhitecților și a urbanștilor, cărora le-au fost încredințate sarcinile de mare răspundere de a studia căile și formele cele mai indicate pentru reorganizarea calitativă a teritoriului, în condițiile îmbunătățirii continue a repartizării forțelor de producție, pentru alcătuirea unui cadru construit adecvat, în care să se poată dezvolta și înflori viața multilaterală și tot mai bogată a întregii colectivități în continuă dezvoltare. Aceste sarcini, ce derivă din procesul transformărilor fundamentale ce se desfășoară pe plan social și economic, pe plan tehnic și cultural, introduc în procesul de edificare complexă a cadrului construit al societății elemente tematice de ordin calitativ nou, ceea ce imprimă necesitatea unor transformări esențiale în modul de alcătuire și de înfățișare a întregii rețele de așezări urbane și rurale, a întregului teritoriu al țării.

Premiza principală a acestor transformări a fost înfăptuirea consecventă de către partid a politicii de industrializare socialistă a țării, pivotul central pe care se sprijină dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului. Industria a cunoscut în acești douăzeci de ani o astfel de dezvoltare, încît a devenit treptat ramura principală a economiei naționale, ponderea principală revenind industriei grele. De aici au decurs ritmurile înalte de producție obținute în ramurile de bază ale industriei — energetica, siderurgia, construcția de mașini, chimia; pe această politică de ridicare a industriei s-a fundamentat îmbunătățirea continuă a repartizării forțelor de producție

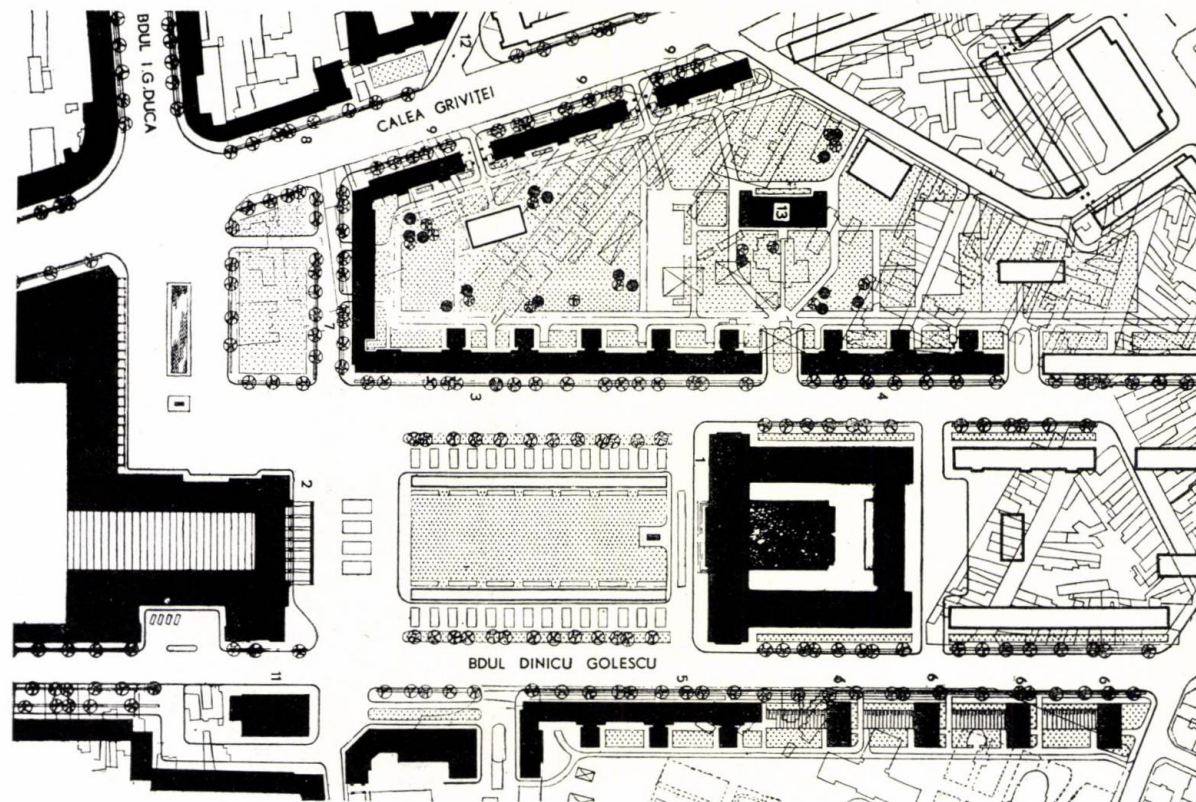
Vedere a cartierului Giulești — București

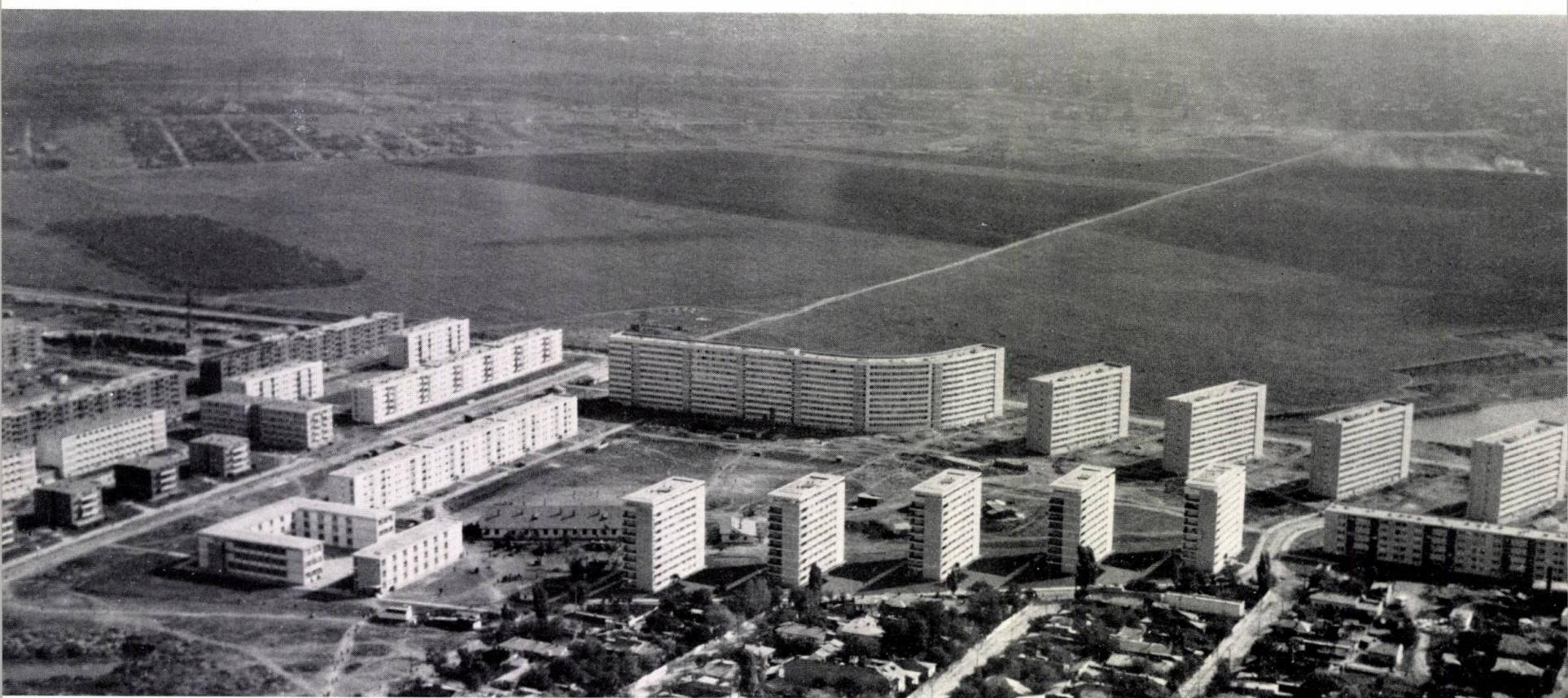
Vedere a cartierului Balta-Albă — București

Plan de situație a Pieței Gării de Nord — București

Vedere parțială a ansamblului de locuințe din cartierul Balta-Albă — București

Vedere generală a ansamblului Pieței Gării de Nord, cu blocuri noi de locuințe pe bd. Dinicu Golescu și calea Griviței

în teritoriu, urmărindu-se creșterea armonioasă a potențialului economic-cultural al tuturor regiunilor țării și îndeosebi al celor mai puțin dezvoltate; în acest fel s-a asigurat o bază de producție în orașele lipsite de industrie sau slab înzestrate și, o dată cu aceasta, s-a organizat și procesul de valorificare tot mai deplină a variatelor materii prime și resurse naționale; industrializarea socialistă a țării a constituit — în sfârșit — temelia pe care s-a sprijinit intensiva acțiune de mecanizare și organizare științifică a producției agricole în satul colectivizat.

În aceste condiții, când se tinde spre o creștere continuă a gradului de concentrare a producției, a mijloacelor de producție și a cadrelor în întreprinderi tot mai mari, dimensionate în mod optim și pe baza unei sporite cooperări, urmărindu-se totodată și folosirea cât mai judicioasă a forței de muncă, se desfășoară o deplasare planificată, dinspre sate spre orașe, în structura întregii populații ce înregistrează o continuă creștere numerică. Astfel se explică ritmul rapid de amplificare a procesului de urbanizare și totodată transformarea calitativă ce intervine în rețeaua de așezări a țării. Dacă procentul populației din mediul urban, față de totalul populației țării, a crescut din anul 1930 până în anul 1948 doar de la 21,4% la 23,4%, curba de creștere a manifestat de atunci o susținută ascensiune, atingând 31,3% în anul 1956 și 32,7% în anul 1962. În același timp a crescut și curba valorilor absolute, populația orășenească — care în 1948 număra cca. 3 700 000 locuitori — atingând în 1962 cifra de peste 6 000 000 locuitori, fiind preliminar ca în următoarele două decenii să se ajungă probabil la o dublare a acestei cifre.

Făță de aceste modificări structurale demografice-sociale și ținând seama de obiectivul central și permanent

al orînduirii noastre — grija pentru ridicarea necontenită a bunăstării și a nivelului de viață a întregii populații — ne putem explica cifrele crescînde de miliarde ce se alocă anual de statul nostru pentru construcții orășenești, pentru asigurarea oamenilor muncii cu locuințe corespunzătoare. Astfel, dacă între anii 1951—1959, adică în decurs de 9 ani, s-au construit în orașe cca. 124 000 apartamente, între anii 1960—1962, adică în decurs de numai 3 ani s-au construit cca. 118 000 apartamente, ceea ce reprezintă, în cifre medii anuale, un efort constructiv aproximativ întregit față de perioada anterioară. De asemenea, dacă în 1962 s-au alocat cca. 2,1 miliarde lei pentru construirea a cca. 42 000 apartamente, dinamica acestor investiții a înregistrat continue creșteri, suma planificată pentru anul 1964 fiind de cca. 2,7 miliarde lei pentru construcția a cca. 54 000 apartamente convenționale.

O dată cu acest efort crescînd de investiții în construcția orășenească de locuințe, care trebuie să ducă, în mod planificat și într-o etapă istorică relativ scurtă, la rezolvarea, în linii generale, a acestei importante probleme sociale — problemă pe care numai orînduirea socialistă este capabilă să o rezolve — se ridică și o altă problemă conexă. Într-adevăr, în condițiile specifice orînduirii noastre, prin trecerea treptată de la mica gospodărie casnică la marea gospodărie socialistă orășenească și prin creșterea ponderii fondurilor sociale chemate să satisfacă cerințele sporite de viață materială și culturală ale întregii societăți, are loc — o dată cu acțiunea de construcție de clădiri de locuit — și o acțiune concomitentă și armonios proporționată, de construcții de folosință obștească, de clădiri social-culturale, de echipări tehnico-edilitare, de amenajări gospodărești, de spații libere și

înzestrate în teritoriul urban. În felul acesta, construcția de locuințe este rezolvată în mod generalizat în cadrul unor ansambluri urbane, microraiioane și cartiere, de complexitate crescîndă, ce vor constitui forma superioară de cuprindere a procesului de locuire urbană în societatea noastră.

Datorită acestei noi concepții, teoretic fundamentate, se explică și importanța crescîndă ce se acordă în țara noastră abordării, la treapta urbanistică, a tuturor problemelor de construcție orășenească, urbanismul fiind considerat ca treapta cea mai complexă a arhitecturii și totodată ca treapta arhitecturală specifică orînduirii socialiste. În acest mod, construcția tot mai intensă de locuințe, ce se desfășoară în întreaga rețea urbană, nu urmărește doar sarcini de ordin cantitativ, îndeosebi în organismele orășenești existente, ci totodată și sarcini de ordin calitativ, avînd drept obiectiv transformarea așezărilor în esență. În sensul acesta a fost dată indicația, profund principială și necesar a fi generalizată, a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la Conferința organizației orășenești de partid din București, ianuarie 1962, în care s-a arătat că: «... construcția noilor blocuri de locuințe se va încadra în ansambluri urbanistice, care vor contribui la lichidarea urmărilor dezvoltării anarhice din perioada burgheziei și a contrastului dintre centru și periferie; aceste construcții vor schimba complet înfățișarea Bucureștiului... »

Considerînd construcția complexă a teritoriului ca un proces continuu de durată, ce trebuie să se desfășoare în etape judicios stabilite, noi urmărim coordonarea strictă a sistematizării și construcției teritoriului cu prevederile planificării economiei naționale, valorificînd consecințele ce decurg din stăpînirea acestei legi econo-

Blocuri noi de locuințe la Cluj

Vedere generală a noului oraș Onești

mice, specifice orînduirii noastre. În acest fel noi asigurăm, în cadrul condiționării reciproce dintre cele două acțiuni, în care acțiunea de planificare economică își manifestă rolul conducător asupra acțiunii de sistematizare a teritoriului, un dublu efect. Pe de o parte, prin studiile de organizare complexă teritorială și prin stabilirea potențialului lui, în variante diferite analizate în mod comparativ, noi sintem în măsură să furnizăm elemente obiective, de cunoaștere a posibilităților de valorificare a teritoriului, necesare acțiunii de planificare economică. Pe de altă parte, prin această intercondiționare, toate prevederile de perspectivă, privind alcătuirea marilor ansambluri orașenești și realizarea marilor investiții în teritoriu, își au asigurate condiții de materializare în etape planificate.

Necesitățile obiective de a da preponderență concepției urbanistice în orice acțiune de construcție și arhitectură au generat și forme organizatorice adecvate. Față de primul Institut central de proiectare a construcțiilor — I.P.C. — înființat în 1949 și care dispunea de un modest atelier de sistematizare orașenească, noi dispunem astăzi, în afară de Institutul central de studii pentru construcții, arhitectură și sistematizare, ISCAS — tutelat de C.S.C.A.S. — de încă 16 institute regionale (D.S.A.P.C.) înființate în 1957, precum și de un institut profilat pentru problemele de construcție, arhitectură și sistematizare ale orașului București (I.P.B.). Toate aceste institute, îndrumate de C.S.C.A.S., au un profil complex, cuprinzând și ateliere tot mai puternice de sistematizare a teritoriului.

În această formă organizatorică, ce antrenează și îndrumarea de către alte foruri centrale — în primul rînd C.S.P. — precum și colaborarea numeroaselor institute centrale sau departamentale de specialitate, noi sintem în măsură să cuprindem tot mai larg și mai în adîncime frontul de probleme ce se referă la sistematiz-

area teritoriului, dintre care cele mai importante categorii se referă la:

— sistematizarea acelor probleme care privesc cadrul de viață a întregii societăți și care se impun a fi coordonate pe întregul teritoriu al țării, îndeosebi problema amplasării și construcției intercondiționate a industriei și a orașelor, considerată ca una din problemele de bază ale creării bazei materiale a socialismului, ca un element în determinarea repartiției forțelor de producție ale societății socialiste;

— sistematizarea teritoriilor microregionale, raionale sau regionale, prin care se pot prevedea măsuri capabile să coordoneze numeroasele cerințe ale producției precum și cele de trai, de cultură, de odihnă ale populației, măsuri ce se impun a fi desfășurate pe teritorii mai întinse, cu profil social-economic unitar;

— sistematizările de localități, urbane și rurale, care trebuie să asigure dezvoltarea armonioasă și complexă a acestora, pe etape planificate;

— sistematizările de detaliu, în cadrul limitelor orașelor, prin care urmează să se fundamenteze în mod științific amplasarea investițiilor privind construcția și echiparea urbană.

Construcția orînduirii sociale eliberate de exploatarea omului de către om are implicații largi asupra teritoriului. Astfel, cum a fost pus capăt în țara noastră — și pentru totdeauna — tuturor formelor de asuprire economică și spirituală, ne străduim în continuare pentru o treptată înlăturare a dependenței colectivității umane față de forțele oarbe ale naturii, pentru o supunere și o transformare revoluționară a acesteia de către om. Numai în acest chip va putea fi înlăturată — așa cum a arătat Lenin — ultima barieră din calea omînirii spre adevăratul imperiu al libertății, folosind pe scară tot mai largă potențialul și roadele naturii puse în slujba noii societăți. Dar în acest scop, planificarea, sistematiz-

area și construcția complexă a teritoriului — considerat în dezvoltare și pe toate treptele lui de mărime — devine o necesitate practică, legică. Numai în acest fel vom putea fi în măsură să stabilim o bază științifică — corelată cu dezvoltarea planică, proporțională a economiei naționale — pe care să fundamentăm amplasarea judicioasă în teritoriu a industriei, în complexe mari și în strînsă cooperare, să stabilim modul de repartiție a populației în teritoriu și, implicit, profilarea și organizarea corespunzătoare a tuturor așezărilor omenești, să determinăm cele mai judicioase rețele de comunicație, de echipare tehnico-edilitară și hidro-energetică ale teritoriului.

Pe această linie s-a dezvoltat treptat o intensă activitate de sistematizare teritorială și s-a început elaborarea unei fundamentări teoretice și a unei metodologii practice, apte a orienta calea studiului și proiectării, atît în institutul central, cît și în institutele regionale sau departamentale. În felul acesta s-a putut aduce o contribuție la începerea importante acțiuni de raionare economică a teritoriului, care trebuie să reflecte particularitățile economice și naturale ale diferitelor regiuni ale țării, în vederea valorificării raionale a bogățiilor solului, a creșterii productivității muncii sociale și a asigurării avîntului economic și cultural.

Astfel, în ultimii ani au fost elaborate numeroase studii și proiecte de sistematizare teritorială, care au contribuit la precizarea oportunității unor investiții și la justificarea amplasamentelor lor, la stabilirea unor judicioase etapizări a acestora, la intensificarea cooperării, la stăpînirea procesului de pendulare a forței de muncă și la atingerea unor alte obiective de acest fel. Ca exemple caracteristice ale acestei activități putem cita: sistematizarea bazinului carbonifer din Valea Jiului; studiul consecințelor urbanistice ale exploatărilor carbo-

Blocuri noi de locuințe la Suceava

nifere, petrolifere și ale dezvoltării energetice din regiunile Oltenia-Argeș; analiza privitoare la alegerea amplasamentelor și la stabilirea consecințelor ce decurg din prezența în teritoriu a unor importante obiective industriale, precum combinatele de la Craiova, Slatina, Baia-Mare, Brăila, Luduș, Suceava și altele; studiul unor bazine hidrografice, în colaborare cu Comitetul de stat al apelor, privind planurile de amenajare a acestor cursuri de apă ca și consecințele ce decurg de aici pentru teritoriul regional și pentru localitățile riverane; studiul unor teritorii preorășenești, apte a prelua o serie de funcțiuni în afara perimetrelor unor orașe ca București, Brașov, Galați, Onești etc.; studiile elaborate pentru O.N.T., C.C.S. sau Ministerul sănătății și prevederilor sociale privind regiunile și traseele turistice, dezvoltarea rețelei de localități balneo-climaterice; sistematizarea complexă a Deltei Dunării și a litoralului Mării Negre, precum și multe altele.

Totodată a fost început studiul creșterii numerice a populației urbane în perspectivă și s-au elaborat ipoteze de repartitie a acestei populații în viitoarea rețea urbană, pentru a se putea determina ordinul de mărime a fiecărei localități urbane în parte, și a se cunoaște consecințele economice-sociale-urbanistice ce decurg dintr-o preliminară dimensionare a acestora. A fost abordată apoi dificila problemă de organizare a rețelei de așezări rurale, astăzi extrem de numeroase și de subdimensionate. Această acțiune a necesitat a fi pornită pe baza unei prealabile sistematizări complexe a producției și economiei raioanelor cu profil preponderent agricol, sistematizare ce se elaborează în colaborare cu Consiliul superior al agriculturii, avînd și sprijinul organelor puterii locale. În acest fel ne-am propus să cercetăm căile de organizare teritorială, în vederea lichidării treptate a deosebirii esențiale dintre cele două forme de așezări, pentru a putea contribui la o apropiere cît mai mare a satelor noastre

de condițiile de viață din orașe, pentru a putea realiza în viitor urbanizarea întregii țări.

În această direcție a fost început studiul, în mod experimental și deocamdată limitat la o singură regiune administrativ-economică (Ploiești), referitor la organizarea teritorială complexă a acestei regiuni. În acest fel vom putea stabili procesul de repartitie și de grupare a forțelor de producție și a populației în teritoriu, amplasarea, mărimea și structura așezărilor, sistemul de rezervații de teren, precum și profilarea, etapizarea și amplasarea tuturor investițiilor. Aceasta ne va da posibilitatea să cuprindem într-o perspectivă largă, apariția și dezvoltarea fenomenului complex al centrelor populate, de tip socialmente nou, « orașul-teritoriu » sau « sistemul orășenesc », care va înlocui cu certitudine fenomenul moștenit al « localității » de sine stătătoare. Primele studii și proiecte elaborate în acest sens pot fi considerate ca începuturi promițătoare în gîndirea noastră urbanistică, ca, de pildă, microregiunea urbană a Văii Jiului, sistemul orășenesc al Brașovului, teritoriul litoralului Mării Negre, gruparea urbană Galați-Brăila și — în ultimul timp — orașul București cu întreg teritoriul regional cu care trebuie să se interconstruiască într-un tot armonios.

În acest fel ne străduim să aducem o contribuție la repartizarea tot mai rațională a forțelor de producție în teritoriu, ce reprezintă o legitate obiectivă a dezvoltării societății socialiste și una din principalele condiții ale construirii bazei tehnico-materiale a noii orînduirii. Printr-o astfel de vastă acțiune, care ne va ajuta să înlăturăm una din trăsăturile specifice, moștenite de la capitalism, în ce privește organizarea teritoriului, vom putea stabili căile pentru a asigura economisirea muncii sociale, pentru dezvoltarea complexă a regiunilor și totodată specializarea economiei lor, pentru egalizarea continuă a nivelului de dezvoltare multilaterală a tuturor

regiunilor țării, pentru înlăturarea unei repartitii anarhice sau a unei aglomerări excesive a populației în unele din centrele rețelei de așezări.

Trebuie subliniat că încadrarea fiecărei investiții în disciplina urbanistică, cît și necesitatea de a stabili condițiile pe care teritoriul organizat le impune oricărui obiect sau ansamblu construit, se manifestă tot mai generalizat și mai controlat. În mod practic, toate organele centrale și locale încep, în vederea pregătirii documentației pentru investițiile ce trebuie realizate în următorii ani, un studiu prealabil de sistematizare a teritoriului corespunzător. Numai în acest fel pot fi asigurate cele mai judicioase amplasamente și condițiile cuprinderii în perspectivă a tuturor problemelor de funcționalitate și confort, de execuție și de economie, de estetică la scară urbană, ce se pot ivi în procesul de dezvoltare a teritoriului, respectiv a cadrului construit.

În ce privește elaborarea schițelor de sistematizare a localităților urbane, s-a acordat o atenție deosebită acestei acțiuni, repartizîndu-se în așa fel sarcinile în cadrul programelor de proiectare ale institutelor centrale și regionale, încît întregul proces de elaborare a schițelor de sistematizare a tuturor orașelor să poată fi încheiat în linii generale la sfîrșitul anului 1965. Astfel, pînă la începutul trimestrului III/1964, dintr-un total de 275 localități (orașe, centre muncitorești și stațiuni balneo-climaterice de interes republican) au fost avizate de C.S.C.A.S. și C.S.P. peste 100 de studii tehnico-economice și peste 100 schițe de sistematizare, fiind în curs de elaborare exemplarele ce vor fi supuse spre aprobare. Pentru a îndruma organizațiile de proiectare și pentru a sprijini organele beneficiare — sfaturi populare și ministere — au fost întocmite și difuzate de către C.S.C.A.S. numeroase cercetări teoretice și instrucțiuni metodologice. În paralel, s-a desfășurat o amplă activitate organizată fie de C.S.C.A.S., fie de Uniunea arhitecților, cuprinzînd dezbateri și consfătuiri profesionale, însoțite de expoziții de proiecte, atît în Capitală cît și în tot mai multe orașe centre de regiune. S-a urmărit, prin aceasta, realizarea unui larg schimb de experiență și a unei informări eficiente a tuturor celor ce lucrează sau răspund de problemele sistematizării teritoriului, în vederea creșterii potențialului și a calității proiectării, în vederea unei tot mai înalte specializări în acest domeniu de activitate.

Printre principiile inovatoare ce au fost stabilite în procesul de gîndire și practică urbanistică în țara noastră, privind metodologia de transformare socialistă a orașelor și rezolvarea problemelor specifice de organizare și construcție urbană în această perioadă de desăvîrșire a orînduirii socialiste, sînt de menționat următoarele:

— Considerarea obligatorie a interconstruirii dintre oraș și teritoriul înconjurător, respectiv între fiecare oraș și întreaga rețea de așezări, socotite ca părți componente în cadrul unei unități dialectice în continuă dezvoltare și transformare calitativă. De aici reiese necesitatea de a preciza relația concretă dintre parte și întreg, respectiv de a repartiza în mod armonios funcțiile și profilul social-economic între aceste două componente teritoriale, considerate ca un tot.

— Considerarea faptului că teritoriul construit orășenesc trebuie studiat ca un organism viu, capabil să cuprindă și solicitările viitorului (ținînd seama totodată de necesitatea corelării între durata amortizării fizice și celei morale a construcțiilor executate), ceea ce impune ca studiul dezvoltării orașului să nu se oprească

la o așa-numită etapă «finală». Dimpotrivă, pe baza unor ipoteze diferite, trebuie asigurate astfel de rezervații teritoriale și forme organizatorice structurale, încât să nu se producă în viitor strangulații sau frînări ale dezvoltării. Cu alte cuvinte trebuie să învățăm a cunoaște legitățile procesului complex al dezvoltării, stabilind căile pentru a-i rezolva contradicțiile inerente, generate de dispariția unor forme și de apariția altora, în care noul trebuie să coexiste cu vechiul, cu care se găsește în luptă. De aici reiese implicit necesitatea de a stabili un caracter dinamic, suplu și adaptabil schiței de sistematizare a orașului, care să poată satisface, în etape succesive, elementele tematice noi ce vor apare și pe care azi încă nu le putem prevedea în mod concret, evitând totuși soluții neeconomice și supradimensionate, ce nu se justifică ca eficacitate în actuala etapă.

— Fiecărui oraș trebuie să i se asigure condițiile de dezvoltare optime, dar corespunzătoare unui anumit ordin de mărime și importanță, în concordanță cu rolul ce trebuie să-l dețină în rețeaua de așezări a țării. În felul acesta se pot stabili dimensionări corespunzătoare în ce privește numărul populației, sistemele de echipări urbane, ritmul și costul investițiilor și exploatarea acestora. De aici reiese totodată necesitatea de a aplica o astfel de disciplină urbanistică încât să nu se realizeze investiții necontrolate și neordonate față de prevederile de plan, îndeosebi în ce privește baza de producție, și care să implice depășiri substanțiale și nejustificate față de categoria de mărime stabilită a orașului.

— Investițiile primei etape trebuie să permită desfășurarea armonică a etapelor succesive în dezvoltarea orașului. În fiecare etapă de construcție, teritoriul orășenesc trebuie să constituie o unitate viabilă, un organism echilibrat, armonios, desăvârșit, în care să poată fi asigurat un confort urban crescând și o înfățișare estetică deosebită, în condițiile unei cât mai mari economii de consum de fonduri, de materiale, de energie. Ținând seama de diferitele posibilități de dezvoltare viitoare în teritoriu a orașului, în funcție de condiții pe care încă nu le putem cunoaște în mod precis, reiese necesitatea ca teritoriul ce urmează a fi organizat pentru prima etapă de construcție a orașului să constituie o componentă considerată factor comun și aptă a fi integrată organic în oricare din diferitele variante studiate de dezvoltare

a întregului organism urban, considerat în perspectivă. Dar dezvoltarea continuă a organismului urban nu trebuie confundată cu o creștere nelimitată cantitativă, ci înseamnă tendința spre o structură optimă, în cadrul categoriei de mărime din care face parte. Atunci însă când va apare în mod obiectiv necesitatea unei depășiri a limitei optime admise, vor trebui asigurate din timp condițiile pentru trecerea prin salt calitativ la treapta structurală superioară a unei noi organizări spațiale.

— Față de nevoia de a asigura rezolvarea cât mai grabnică a problemei locuinței, sîntem obligați de a păstra cu rigurozitate încă întreg acel fond construit existent, care mai poate fi folosit în condiții acceptabile. Ca atare, pe baza unor amănunțite analize tehnico-economice, urmează să verificăm cu rigurozitate oportunitatea construcției orășenești pe terenuri ocupate cu clădiri, promovind construcția teritoriilor libere din perimetrul orașului sau eventual a celorlalte situate periferic față de actuala așezare, preferabil în direcția în care se produce pendularea zilnică a forței de muncă. De aici reiese necesitatea admiterii, pentru o perioadă de tranziție, a unei temporare extinderi a perimetrului orășenesc, ceea ce implică o reducere valorică a indicatorului de densitate brută optimă de arie locuibilă pe hectar, calculat pe întregul oraș. Bineînțeles, în schița de sistematizare trebuie prevăzute și etapele viitoare când va fi posibilă o restrângere a perimetrului, prin lichidarea treptată a celor mai necorespunzătoare zone periferice de locuit, ceea ce va implica, pe de o parte, o revenire la indicatorul optim de densitate și, pe de altă parte, o relativă translație în teritoriu a vechiului perimetru.

— Avînd în vedere nevoile multilaterale crescînde ale societății și care vor trebui să fie cuprinse într-un sistem tot mai bogat și mai complex de înzestrări, echipări și amenajări ale teritoriului, pe care astăzi încă nu le putem pe deplin realiza și nici măcar nominaliza în totalitatea lor, este necesar să asigurăm rezervațiile corespunzătoare, constituind un teritoriu minimal de folosință obștească, calculat pentru fiecare locuitor sau pentru fiecare metru pătrat de arie locuibilă în parte. În acest fel se poate stabili o densitate optimă de arie locuibilă la hectar, în cadrul zonei de locuit urbane, și căreia nu trebuie să i se permită a fi depășită în mod nejustificat. Printr-o severă disciplină urbanistică trebuie împiedicate acele

soluții improvizate, conjuncturale, care ar putea să constituie o piedică în viitor, în ridicarea nivelului de viață urban, în perioada socialismului victorios și a trecerii spre comunism, perioadă în care ceea ce construim astăzi va trebui să corespundă în cele mai bune condiții și exigențelor de mîine.

— Luînd în considerare faptul că indicatorul «densitate brută» se intercondiționează cu indicatorul «regim mediu de înălțime», urmează ca acesta din urmă să fie stabilit cu atenție pentru fiecare caz în parte, pe bază de studii tehnico-economice. Ținînd seama de capacitatea constructivă și de posibilitățile de consum de materiale și de echipamente aferente fiecărei etape, trebuie să calculăm cu spirit de răspundere consecințele ce decurg, atît în ceea ce privește confortul de locuire cît și cheltuielile de investiții și de exploatare. În linii generale este admis în această etapă un regim dominant de 5 caturi, cu tendințe în viitor spre 4 caturi (în ce privește gruparea apartamentelor cuprinzînd în general 3—4 camere) și chiar cu 1—2 caturi (pentru apartamentele cu mai mult de 4 camere). Îndeosebi pentru acestea din urmă, pe care încă nu le putem executa din considerente economice, trebuie să asigurăm rezervații teritoriale în toate marile unități complexe urbanistice, pentru a putea prevedea în viitor o repartitie armonioasă pe teritoriul urban a tuturor categoriilor de mărimi de familii, în proporții preliminate.

În ce privește clădirile cu multe caturi, este admis, în general, ca acestea să cuprindă, pe cît posibil, apartamente mici, de 1—2 camere, care permit gruparea unui mare număr de unități pe fiecare palier, ceea ce poate reduce substanțial cheltuielile de echipare și de întreținere — și așa sporite — pentru fiecare unitate în parte. Totodată o grupare cît mai mare de apartamente mici la fiecare nod vertical permite și posibilitatea — eventual într-o etapă ulterioară — de a realiza un complex de spații și servicii colective, care să contribuie la creșterea confortului de locuire a acestei categorii de familii mici (portar-mecanic, vestibul și așteptare, sală de întîlnire, eventual cu bufet și automate, servicii de întreținere, depozit de vehicule mici și garaj și alte asemenea). Ponderea clădirilor cu multe etaje poate, bineînțeles, să varieze în funcție de mărimea orașelor, de suprafața disponibilă de teritoriu, de gradul de ocupare a zonelor

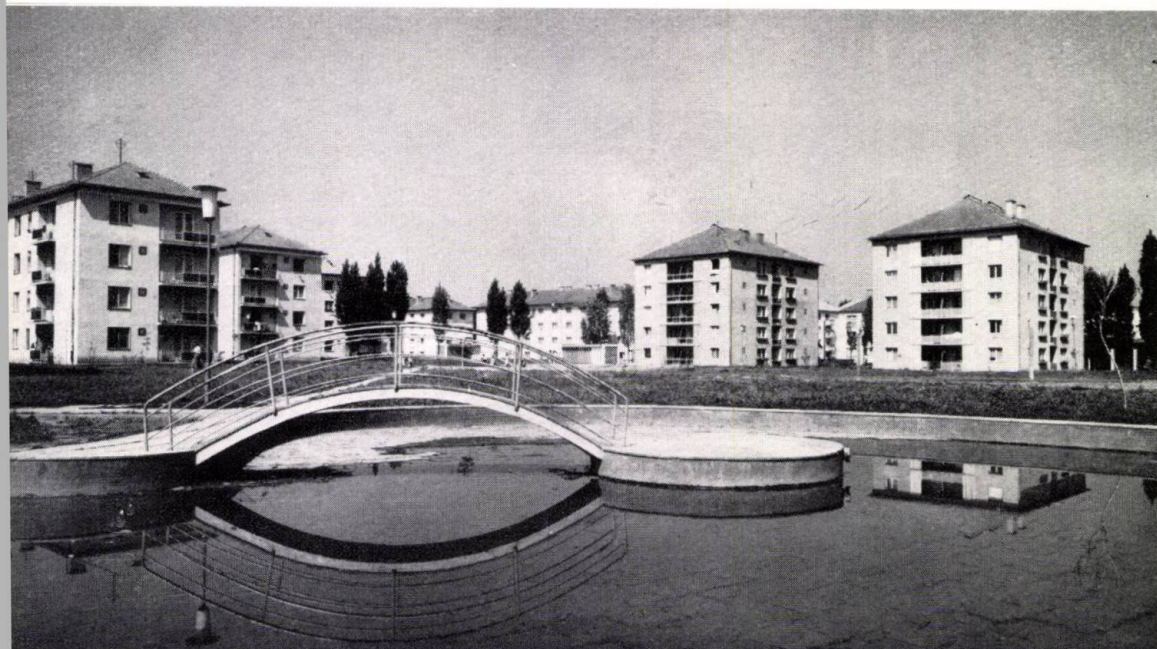
I 2 | 3
4

- 1 — Vedere aeriană a părții centrale a orașului Galați
- 2 — Blocuri noi de locuințe din zona gării noi a orașului Constanța
- 3 — Perspectiva ansamblului gării noi din Constanța
- 4 — Ansamblul gării noi din Constanța

Blocuri noi de locuințe din ansamblul Piața Victoriei — Baia-Mare

Noi locuințe din ansamblul 7 Noiembrie — Tg. Mureș

Blocuri de locuințe din cartierul Țiglina — Galați

de locuit cu clădiri ce nu se pot încă demola, de natura terenului de fundație, de gradul de seismicitate etc.

În orice caz trebuie să asigurăm, pe etape și pe grade succesive de confort de locuire (metri pătrați de suprafață de locuit calculată pentru fiecare persoană), o strînsă corelare între mărimea apartamentelor ce se construiesc și regimul de înălțime cel mai adecvat (din punct de vedere al confortului și al eficienței economice a investiției) pe de o parte, iar pe de altă parte, o concordanță — considerată pe etape și privită în perspectivă — între proporția preliminară a categoriilor de mărimi de familie (număr de membri) și aceea a categoriilor de mărimi de apartamente (număr de camere). Numai astfel vom fi în măsură să asigurăm un confort crescînd de locuire pentru întreaga populație, cu cele mai reduse cheltuieli, respectiv posibilitatea atribuirii unor apartamente corespunzătoare fiecărei familii — cu o suprafață de locuire crescîndă pe etape pentru fiecare persoană (de 8, 10, 12 m² și chiar mai mult), în cadrul aceluiași fond construit.

— Ținînd seama de treapta de încheiere a organismului urban într-un proces continuu de transformare calitativă, precum și de implicita deplasare și mărire a perimetrului orășenesc, este important să studiem în mod corespunzător alcătuirea rețelelor de circulație, de echipare tehnico-edilărită și de înzestrare cu instituții social-culturale de importanță centrală. De aici reiese, îndeosebi în ce privește centrul orășenesc, că acesta nu poate lua ființă printr-o simplă completare sau ameliorare a vechiului centru comercial-administrativ moștenit, ci că trebuie rezolvat printr-o reconsiderare calitativă a acestui ansamblu arhitectural. În linii generale, centrul orașului va fi constituit de fapt dintr-un sistem intercondiționat de ansambluri arhitecturale, grupate în preajma unor piețe, magistrale și spații plantate, într-o ierarhizare controlată, ansambluri ce vor fi executate în etape succesive, fiecare încheiat și relativ de sine stătător, dar în care se va asigura o anumită specializare funcțională, totul constituind împreună o zonă centrală.

— O preocupare de căpetenie o constituie, de asemenea, plantarea orașului, introducerea organizată a naturii în structura organismului urban. Această preocupare nu trebuie să urmărească doar indicatori cantitativi, ci și caracteristici de ordin calitativ. Într-adevăr, noi urmărim tot mai atent înzestrarea marilor unități urbanistice complexe — microrăioane și cartiere — cu parcuri de dimensiuni apropiate, apoi legarea acestor spații plantate prin magistrale și degajări înverzite într-un sistem unitar pe plan urban, corelat cu sistemul zonei centrale, precum și asigurarea unor teritorii plantate — pene verzi — care să pătrundă din teritoriul preorășenesc pînă în centrul orașului. În vederea economiei maxime de teritoriu urban, se urmărește gruparea spațiilor plantate ale diferitelor instituții social-culturale în interiorul microrăioanelor și, cînd e posibil, comasarea acestora cu spațiile plantate din teritoriul preorășenesc sau cu parcurile de cartier sau de oraș, în cazul microrăioanelor marginale.

În etapa actuală, spațiile plantate ale microrăioanelor sau cartierelor se realizează încă limitat, pentru a nu se pierde teren apt a fi construit, urmărind însă rezervarea

riguroasă a suprafețelor necesare în perspectivă. Aceste suprafețe rezervate pot fi considerate actualele teritorii orășenești insalubre, neechipate sau ocupate cu clădiri de locuit necorespunzătoare, dar care încă nu pot fi demolate, zonele industriale sau de depozite care urmează a fi dezafectate, cimitirele interioare în care se prevede sistarea înhumărilor etc.

— În sfârșit, ca o preocupare de sinteză și nu finală este cea care urmărește conturarea specificului fiecărei așezări în parte, în vederea precizării unei amprente proprii întregii noastre arhitecturi orășenești, pe baza continuității istorice a tradițiilor valoroase, care pot constitui un bogat izvor de inspirație. Adaptarea soluțiilor urbanistice la particularitățile condițiilor geoclimatice, orientarea și deschiderea orașului către valorile majore ale naturii înconjurătoare, scoaterea în evidență a clădirilor și a ansamblurilor reprezentative sau valoroase, noi sau vechi (de producție, social-culturale sau de locuit), integrarea tot mai susținută în compoziția urbană a artelor plastice majore și a paletelor tot mai bogate a florei locale, promovarea unor soluționări logice a structurilor și a rețelelor, care să țină seama în primul rând de cerințele funcționale, de imperativul materialelor noi și al tehnicilor avansate folosite, în condițiile unei riguroase discipline economice și ale unui sever control asupra cheltuielilor, pentru a împiedica orice irosire nejustificată a fondurilor, constituie tot mai numeroase căi spre îmbogățirea mijloacelor compoziționale ale urbanismului nostru contemporan.

Urmărind generalizarea acestor principii, au fost elaborate în ultimii ani schițe de sistematizare tot mai judicioase întocmite și care au putut constitui criterii științifice pe baza cărora s-au declanșat multiplele acțiuni de investiții orășenești, construcții de locuințe și social-culturale, lucrări de străzi și de echipări edilitare, spații plantate și ansambluri arhitecturale reprezentative. Dintre schițele avizate trebuie să dăm ca exemple planurile directe ale orașelor mari ca București, Galați, Cluj, Ploiești, Brașov, Constanța, Oradea, Iași, Craiova, Timișoara, Tg. Mureș și altele, ale orașelor puternic industriale ca Reșița, localitățile din Valea Jiului, P. Neamț, Suceava, Baia-Mare etc., orașele noi precum Onești, Motru, Hunedoara, Maliuc, Victoria etc., stațiuni balneare ca Tușnad, Olănești, Borșa și șiragul de localități ale litoralului Mării Negre.

În ce privește documentația tehnico-economică, care asigură stabilirea oportunității, profilării, dimensionării, etapizării și amplasării oricărei investiții orășenești, trebuie să scoatem în evidență importanța crescândă ce se acordă întocmirii detaliilor de sistematizare. În condițiile creșterii volumului investițiilor, precum și a disciplinei urbanistice, trebuie semnalată schimbarea calitativă — îndeosebi în ultima decadă — a modului de abordare a construcției urbane, trecându-se de la dispersarea șantierelor mărunte în diferite locuri rămase întâmplător neconstruite, constituind « plombe » și completări de fronturi pe vechile alinieri ale străzilor subdimensionat moștenite, la concentrarea marilor șantiere, cuprinzând ample complexe de locuit tratate în adâncimea teritoriului și care contribuie, în același

Piața Unirii din Iași

timp, la asanarea țesutului vechi urban, ce impune o stringentă reconstrucție, și totodată la introducerea trăsăturilor esențiale noi, tipice orașului socialist.

În aceste tot mai mari complexe de locuit, în care lucrările de construcții desfășurate pe mai mulți ani pot folosi cele mai raționale și mai avansate mijloace și tehnici de execuție și de organizare a lucrărilor, se poate asigura un confort urban în continuă creștere, în condițiile unei continue reduceri a cheltuielilor de investiții și de exploatare. Într-adevăr, în acest fel pot fi amplasate rațional în teritoriu instituțiile, precum și spațiile libere și cele plantate, de deservire obștească, optim dimensionate, și se poate urmări un continuu proces de specializare și de cooperare a acestora. Marile complexe de locuit permit realizarea unor rețele de circulație strict dimensionate în lungime, corespunzător profilate transversal, posibil a fi diferențiate pe funcțiuni și izolate prin planștii de clădirile de locuit. Ansamblurile de locuit, executate sau proiectate, ca cele din cartierul Țiglina în orașul Galați, Steagul Roșu în orașul Brașov, cartierul vest-Oradea, Balta-Albă și Drumul Taberei în București, Gheorgheni în Cluj, Tătărași în Iași, cartierul nord-Ploiești și multe altele, constituie exemple pozitive ale urbanisticii noastre contemporane.

Aplicarea concepțiilor noi de organizare spațială a teritoriilor de locuit orășenești se desfășoară cu succes, cu toate că mai avem de întâmpinat uneori concepții învechite, înrădăcinate atât în conștiința unor proiectanți,

cât și a unor titulari de investiții. Astfel se mai continuă uneori, în mod nejustificat, construirea sau propunerea unor străzi de tip coridor, cu profil subdimensionat și cu magazine înșirate la parterul clădirilor de locuit, cedarea în fața unor situații conjuncturale în care se ocupă cu clădiri de locuit terenuri care ar trebui păstrate libere, pentru viitoare amplasamente de instituții social-culturale. De asemenea, mai apar poziții de tratare unilaterală a fenomenului arhitectural, fie alune-cind pe un funcționalism schematic și pe o repetabilitate impersonală de clădiri asemenea, ce nu poate asigura condiții complexe și bogate de viață urbană, fie tinzind către o poziție de formalism, în care așezarea clădirilor și folosirea regimurilor de înălțime pretind că realizează anumite efecte de expresie arhitecturală, subestimându-se însă consecințele ce decurg pe plan funcțional sau economic.

În sprijinul practicii și generalizând cele mai bune rezultate ale proiectanților, C.S.C.A.S. desfășoară un plan bogat de studii de specialitate și difuzează continue instrucțiuni și metodologii, în vederea lichidării deficiențelor și a îmbunătățirii calității documentațiilor tehnice. Astfel, în ceea ce privește detaliile de sistematizare, noi am ajuns la o serie de concluzii principiale în această etapă, din care menționăm următoarele:

— Necesitatea de a stabili indici de densitate brută maximă admisibilă (optimă) de suprafață locuibilă pe hectar, pentru a fi în măsură să putem economisi terenul

Centrul cultural-comercial al cartierului Țiglina — Galați

de construcție și investițiile în echipament tehnic-edilitar, rezervând în mod riguros totodată amplasamentele necesare pentru întreaga rețea de clădiri, amenajări și echipamente de interes obștesc, preliminate în perspectivă.

— Gruparea și cooperarea tot mai strânsă a acestor rețele de interes obștesc în centre și zone centrale, în cadrul unităților complexe urbanistice (microraiioane și cartiere) și corelarea lor cu spațiile verzi publice interioare și cu fluxurile de circulație a pietonilor. În felul acesta devine posibilă realizarea de magistrale verzi active, în care să se poată desfășura întreaga viață socială a colectivității, fără interferențe cu circulația de vehicule, îndeosebi cu cea grea și rapidă.

— Organizarea, pe cât posibil, a microraiioanelor de locuit pe bază de grupe, de mărimi similare, dar de organizare spațială diferențiată, asigurând spre magistrale o desfășurare controlată, echilibrată, armonioasă a fronturilor arhitecturale. Prin alăturarea grupelor se tinde tot mai mult la alternarea spațiilor libere funcționale-gospodărești (cuprinzând aleile și parcajele pentru vehicule, curțile gospodărești și depozitele de gunoi menajer etc.), legate direct cu strada carosabilă, cu spațiile înverzite de odihnă și de joc pentru copii, cu parcul interior al microraiioanelor și implicit cu magistrala verde și activă a pietonilor, care conduce la clădirile de școală și grădiniță-creșă, club și dispensar, puncte comerciale și terenuri de sport. Pe cât posibil aceste magistrale verzi ajung la intersecția cu arterele perimetrice în dreptul stațiilor de transport în comun, unde pot fi organizate incinte de intrare în microraiion, cuprinzând case de cultură, cinematografe, magazine,

restaurante, parcaje, stații de alimentare pentru vehicule etc. În aceste puncte poate fi asigurată, de asemenea, legătura pentru pietoni între magistrala verde a unui microraiion cu magistrala verde a microraiionului vecin, limitrof pe aceeași stradă, obținându-se în acest fel continuitatea sistemului de spații verzi ale zonei de locuit.

— Cu toate că se tinde la o aplicare tot mai susținută a proiectelor tip, precum și a industrializării procesului de construcție, ceea ce ar putea da naștere pericolului depersonalizării grupărilor de clădiri de locuit și al unei relative monotonii, dispunem de nenumărate posibilități de a realiza o particularitate de expresie a fiecărui ansamblu arhitectural. În primul rând, trebuie să ne străduim să cunoaștem noile legi compoziționale, care ne conduc de la vechea apreciere a desfășurării ortogonale statice a fațadelor unor clădiri, înșirate, la aprecierea nouă spațială, la cuprinderea vizuală cinematică a volumelor, considerate din toate direcțiile și în raporturi armonice cu teritoriul organizat și cu spațiul înconjurător. Urmează să ne însușim știința perspectivelor controlate, a succesiunii și ierarhizării momentelor arhitecturale, ce trebuie să fie cuprinse într-o imagine sintetică, unitară. În al doilea rând, căutarea de a evita o repetabilitate excesivă și monotonă nu trebuie să ne determine să urmărim obținerea unor efecte armonioase exclusiv prin realizarea de clădiri cu multe sau foarte multe etaje, în pondere predominantă, pentru a obține așa numite efecte de contrast în ansamblul urban. Trebuie să înțelegem că putem realiza cele mai armonioase contraste folosind, în ponderi economic și funcțional justificate, atât clădirile cu multe etaje și cele cu puține etaje, considerate într-o unitate compozițională

cu clădirile de deservire social-culturală, cu totul diferite ca volum și ca fațadă. De asemenea, trebuie să contăm în viitor, când rețeaua de dotări obștești se va completa, pe efecte volumetrice și spațiale — și deci pe contraste — mult mai bogate.

— Înfațișarea ansamblului urbanistic nu poate fi considerată încheiată fără multitudinea de valori ale spațiilor plantate și florale, care fac parte integrantă din cadrul de viață a oamenilor, din unitatea fenomenului arhitectural. Simple pajiști verzi semănate cu sgîrcenie și rari puiți de copaci nu pot, nici pe departe, asigura o ambianță necesară zonei de locuit, nu pot contribui la unificarea și încheierea ansamblului urban, la detașarea planurilor fațadelor și la sublinierea distanțelor dintre volumele construite, la mobilarea spațiilor libere, la sublinierea fluxurilor de circulație și, în nici un caz, nu pot contribui la ameliorarea substanțială a microclimatului zonei respective de locuit. Trebuie să recunoaștem că subestimarea acestei probleme, respectiv nepregătirea din timp a teritoriului și neprevăderea bazelor de răsadnițe și pepiniere, a îmbogățirii varietăților de flori, tufe, arbuști și copaci, a utilajelor de întreținere și îndeosebi a rețelei de apă pentru stropire, pe de o parte, cât și neorganizarea din timp a calificării și specializării unor cadre suficiente de proiectanți și executanți, precum și lipsa formelor de antrenare a colectivelor voluntare ale locatarilor și de educare a bunului gust în acest domeniu, pe de altă parte, împiedică încă realizarea generalizată a unor bogate și frumoase spații plantate, care trebuie să constituie o particularitate a cadrului nostru de viață.

— Alături de spațiile plantate, variate în funcție de esențe și anotimp, ambianța zonei de locuit și a orașului

Locuințe noi în cartierul 23 August — Oradea

Ansamblul Pieței centrale din Ploiești

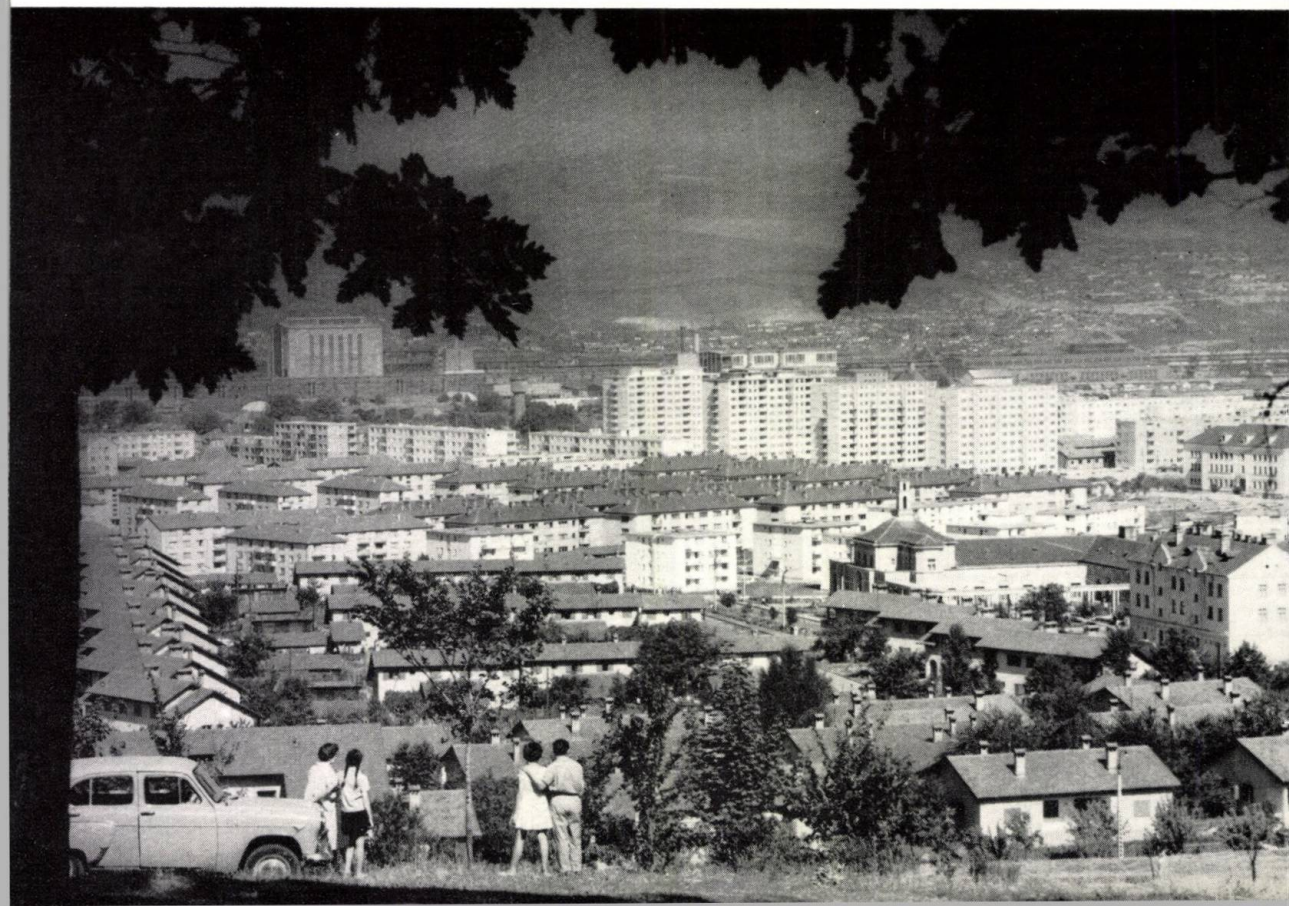
Blocuri noi de locuințe din centrul orașului Bacău

Vedere generală a cartierului Steagul Roșu — Brașov

Noi locuințe la Hunedoara

În general mai trebuie încă să se înzestreze cu acea gamă extrem de vastă de elemente utilitar-estetice, care constituie mobilierul urban sau așa-numita arhitectură minoră. Trebuie să subliniem întârzierea noastră în elaborarea întregii tipologii variate de bănci și lampadare, de adăposturi și chioșcuri, de recipiente pentru gunoi și utilaje ale curților gospodărești, de pergole și elemente de împrejmuire, de dispozitive pentru jocuri de copii și tineret, așa cum, în general, noi nu stăpânim încă alte numeroase mijloace, ca de ex. efectele și variațiile de culoare și de lumină, de structuri și vibrație a suprafețelor materialelor de finisaj exterior, de firme și de iluminare artificială, cu ajutorul cărora expresivitatea — atît a volumului arhitectural cît și a ansamblului urbanistic — au de cîștigat nebănuit de mult. În același sector de preocupări ar trebui să fie cuprinse și căutările pentru o tot mai numeroasă și mai variată gamă de detalii de fațadă, atît de necesară îndeosebi pentru clădirile executate pe bază de proiecte tip, precum balcoane, parapete de logii, traforuri, cornișe, copertine și platforme de intrare, jardiniere, apărători împotriva însoiririi excesive și alte asemenea.

— În sfîrșit, în componența acestui fenomen de mare complexitate și de sinteză a multor discipline, tehnici, științe și arte, care este ansamblul arhitectural, nu putem să nu subliniem aportul artelor plastice, decorative și majore. Unele începuturi promițătoare trebuie să ne determine să urgentăm găsirea formelor organizatorice de colaborare cu artiștii plastici, încă de la începutul studiului proiectului arhitectural. Contribuția sculpturii și basoreliefului, a frescei și a sgraffito-ului, a mozaicului și a placajelor, precum și a unor numeroase mici accesorii și detalii decorative, apoi a fîntînilor, a oglinzilor de apă cu fund policrom, a pavimentelor decorate și a multor altor lucrări de artă sau artizanat, va aduce o îmbogățire și o diversificare practic nelimitată a ansamblurilor urbane, în cazul cînd ele vor reuși să se încadreze ca părți componente în acest tot organic care le va condiționa, dar pe care, la rîndul lor, îl vor valorifica.

În condițiile sarcinilor crescînde ce revin activității de sistematizare complexă și construcție socialistă a teritoriului sînt luate măsuri ca în Institutul de arhitectură din București, toți studenții să primească în ultimii ani cunoștințe teoretice și practice de urbanism, avînd în vedere necesitatea ca orice problemă de arhitectură — de unicat, de serie sau de ansamblu — să fie abordată și rezolvată la treapta urbanistică. Trebuie totuși să recunoaștem că, față de cerințele actuale și viitoare precum și față de complexitatea crescîndă a cunoștințelor necesare în acest domeniu, cadrele de care dispunem, precum și promoțiile de studenți pe care îi pregătim sînt cu totul insuficiente, atît din punct de vedere numeric, cît și din punct de vedere al specializării. Pe lîngă faptul că în Institutul de arhitectură numărul limitat de discipline și de lucrări practice împiedică pe studenții arhitecți să-și însușească încă din primii ani această gîndire urbanistică, atît de necesară profesiei lor, mai trebuie să subliniem și lipsa unei pregătiri organizate, în acest domeniu de activitate, a celorlalți specialiști ce vor constitui în practică colectivul complex

și multispecializat de studiu și de proiectare (ingineri, economiști, sociologi, igienisti etc.).

Este imperios necesar ca organele centrale ce răspund de această problemă — Comitetul de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare și Ministerul învățămîntului, — precum și organizațiile obștești profesionale — și în primul rînd Uniunea arhitecților — să stabilească planul coordonat de măsuri și materializarea acestora la nivel universitar, postuniversitar și sub formă de cursuri fără scoatere din producție, pentru a se putea asigura, într-un termen cît mai scurt, pregătirea numărului necesar de cadre specializate, corespunzător sarcinilor preliminate în perspectivă. Preocuparea și grija continuă a partidului nostru pentru îndrumarea sectorului de arhitectură și construcții, precum și pentru asigurarea formelor organizatorice necesare și a cadrelor tehnice corespunzătoare, s-au manifestat cu consecvență în decursul acestor două decenii. La Conferința organizației de partid a Capitalei, în februarie 1964, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, referindu-se la importanța ce o prezintă pregătirea noilor cadre, a subliniat cu hotărîre necesitatea de a avea o grijă permanentă pentru ridicare neconținută a calificării profesionale adecvate a acestora, arătînd că progresul și îndeplinirea multiplelor sarcini, specifice avîntului nostru multilateral, este indisolubil legată de calificarea corespunzătoare a celor ce sînt chemați să rezolve problemele ce se ridică în procesul desăvîrșirii construcției socialismului în țara noastră.

Arhitectura, considerată la treapta ei cea mai complexă — sistematizarea și construcția complexă a teritoriului — și ca disciplină pe care trebuie să o ridicăm la nivelul unei științe, este chemată ca, împreună cu celelalte științe cu care colaborează, să contribuie la rezolvarea cu precădere a sarcinii preponderent sociale, extrem de complicată și de covîrșitoare importantă în orînduirea noastră, și anume transformarea cadrului construit de viață a întregii colectivități. Arhitectura, în cunoaștere deplină a legităților noii orînduiri sociale, precum și a condițiilor specifice în care se desfășoară transformarea revoluționară a societății în țara noastră, trebuie să studieze și să indice căile pentru introducerea trăsăturilor esențiale de tip socialist în întregul cadru teritorial al societății noastre, ținînd seama de necesitățile mereu sporite ale poporului și de posibilitățile în continuă creștere planificată a economiei naționale. În felul acesta, noi arhitecții vom putea aduce o contribuție rodnică la transformarea socialistă a modului de trai și implicit la educarea conștiinței omului nou. Prin mijloacele noastre specifice, prin munca, talentul și entuziasmul nostru, noi vom fi în măsură să contribuim totodată la îndeplinirea Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., privind planul economic de 6 ani și programul de dezvoltare în perspectivă a economiei naționale, și care prevăd măsuri pentru a se putea asigura întregului nostru popor condiții de viață demne de epoca socialismului victorios și de trecere spre construcția desfășurată a comunismului.

Vedere de ansamblu a noilor construcții de la Mamaia

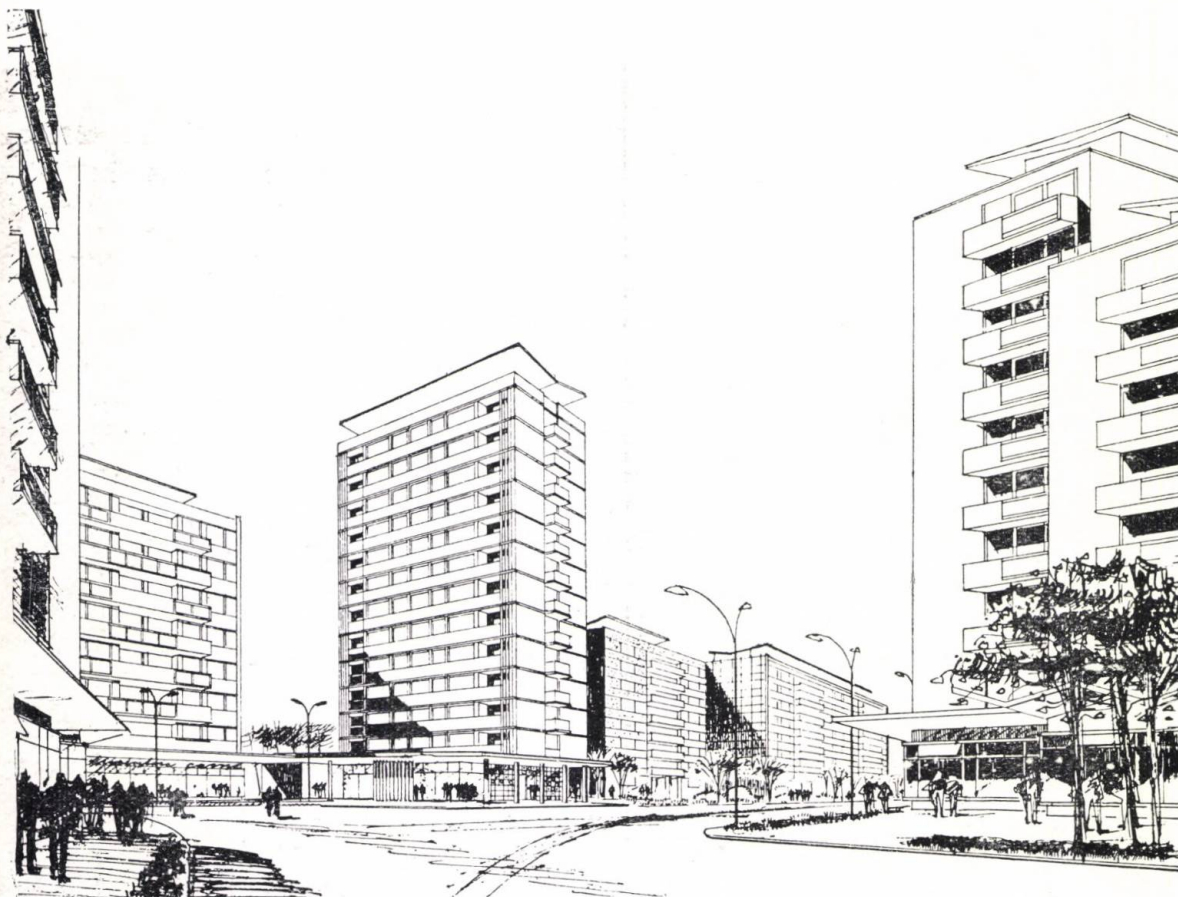

Prof. arh. MARCEL LOCAR

Membbru în C. S. C. A. S.

CONSTRUCȚIA DE CLĂDIRI DE LOCUIT ȘI SOCIAL-CULTURALE ÎN R. P. R.

Perspectivă de ansamblu a Pieței 3 Decembrie — București

Cei douăzeci de ani care au trecut de la eliberarea patriei constituie o perioadă de mari transformări în viața poporului nostru. Actul de la 23 August 1944, înfăptuit de forțele patriotice sub conducerea partidului, a marcat începutul unei noi perioade istorice, a independenței politice și economice, a progresului social. Forțele cele mai înaintate ale unui popor, exploatat și năpăstuit de-a lungul veacurilor, înarmate cu concepția cea mai înaltă asupra dezvoltării societății, cu tactica și strategia revoluționară, au răsturnat o orînduire condamnată de istorie, deschizînd drum liber progresului.

Numai în douăzeci de ani țara noastră, condusă cu înțelepciune și fermitate de partidul nostru marxist-leninist, a atins un nivel și un ritm de dezvoltare care se reflectă în viața nouă plină de demnitate, în nivelul material și cultural mereu crescînd al tuturor celor ce muncesc, înfrățiți în construcția entuziastă, liberă și pașnică a socialismului.

« Miracolul » românesc, de care vorbesc cei ce ne vizitează țara, își are izvorul în actul revoluționar de acum douăzeci de ani, iar munca plină de abnegație și avînt a poporului, unit sub steagul Partidului Muncitoresc Român, constituie temelul succeselor lui.

Politica de industrializare a țării, transformarea socialistă a agriculturii, revoluția culturală au schimbat fața și viața țării. Marile complexe industriale au înlocuit precara industrie învechită, pădurile sondelor s-au întins peste vaste teritorii, holdele nesfirșite, pline de rod, au luat locul peticelor mizere ale țăranului vîndut moșierului, livezile și viile înfloritoare au acoperit dealurile sterpe, orașele noastre, roase de vreme și amorțite în inerție, cunosc o viață nouă, urmare a avîntului economic al țării.

Realizarea plină de succes a planurilor de dezvoltare a economiei naționale, eliberarea unui număr important de forțe de muncă, datorită transformării socialiste a agriculturii, au determinat o creștere rapidă a populației orașenești. De la cca. 3,7 milioane locuitori în mediul urban în anul 1948, populația urbană a atins în 1962 peste 6,1 milioane locuitori. Datorită ritmului înalt de industrializare a țării se apreciază că în 1980 populația urbană aproape se va dubla.

Sarcinile importante ce derivă din necesitatea asigurării condițiilor corespunzătoare de cazare și satisfacerii nevoilor de viață multilaterale ale populației în condițiile creșterii rapide a populației orașenești, fac din procesul edificării urbane o problemă majoră de stat, parte integrantă a planurilor de dezvoltare a economiei naționale. În arhitectura românească s-a conturat un program nou, cel al locuinței de masă, concepută în mari ansambluri urbanistice, ce depășește cadrul limitat al locuinței propriu-zise, cuprinzînd într-o viziune armonioasă întreaga complexitate a necesităților vieții sociale, de la cele de cazare la cele de cultură, învățămînt, sănătate, comerț, deservire etc. În consecință, astăzi, marile ansambluri de locuințe se concep în conexiune cu toate clădirile social-culturale aferente, în unități încheiate, urmărindu-se crearea celor mai bune și multilaterale condiții de viață. Acest vast efort constructiv, menit a satisface cerințele în continuă creștere ale oamenilor muncii este întregit prin munca deosebită depusă în realizarea lucrărilor de construcție a rețelilor edilitare necesare echipării teritoriului (rețele de apă, canal, gaze, energie electrică, termoficare, telefoane), mijloace de transport în comun etc. Necesitatea înfăptuirii acestor lucrări pentru microrăioane, cartiere și chiar orașe întregi determină o creștere sensibilă, într-un ritm ascendent, a investițiilor pentru construcții orașenești complexe, investiții asigurate prin dezvoltarea continuă a economiei socialiste.

Marele avînt pe care l-a luat, în ultimii ani, construcția de locuințe din fonduri alocate de stat a constituit un factor activ în transformarea calitativă a orașelor noastre. Nu există oraș în țara noastră în care realizările masive de locuințe să nu fi contribuit la schim-

barea imaginii arhitectural-urbanistice, expresie a succesei construcției socialiste.

Domeniul construcțiilor în general, al celor de locuințe în special, a format obiectul unor îndrumări speciale ale conducerii de partid și de stat. Documentele de partid conțin indicații prețioase și prevăd măsuri concrete pentru dezvoltarea activității de construcții și de arhitectură, pentru îmbunătățirea calității, ridicarea confortului, accelerarea ritmului de execuție, reducerea prețului de cost, precum și pentru realizarea unei expresii arhitecturale corespunzătoare societății noastre socialiste.

În ceea ce privește construcțiile de locuințe, este destul să amintim cotitura făcută în concepția asupra problemelor funcționale, de confort și economice, în urma Plenarei C.C. al P.M.R. din 1958. Pe baza unei analize profunde a situației concrete s-a obținut o reducere sensibilă a prețului de cost pe apartament, actele normative elaborate după această plenară introducând o linie clară și o disciplină economică în proiectarea și construcția clădirilor de locuit.

Congresul al III-lea al P.M.R. a deschis noi perspective dezvoltării construcțiilor de locuințe. Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 prevede în această perioadă sarcina construirii a 300 000 de apartamente ca și măsurile necesare pentru dezvoltarea — cantitativ și calitativ — a bazei materiale a activității de construcții.

Liniile directoare ale programului de dezvoltare a economiei naționale în perspectivă, orientat în direcția creșterii intense și multilaterale a forțelor de producție, în vederea desăvârșirii construcției socialiste și trecerii treptate la construirea comunismului, deschid pentru prima oară perspectiva rezolvării practice într-o scurtă perioadă istorică a problemei locuințelor, în toate orașele și centrele industriale ale țării.

Grija partidului pentru această problemă de o deosebită importanță pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural al poporului muncitor, dezvoltarea bazei materiale pentru realizarea unor programe din ce în ce mai mari au însuflețit pe arhitecții și constructorii noștri în activitatea lor plină de pasiune și entuziasm. După douăzeci de ani de la eliberarea patriei noastre putem privi cu satisfacție bilanțul drumului parcurs și cu încredere viitorul. Mărturie a eforturilor depuse stau noile ansambluri ale orașelor întinerite, în care palpită o viață nouă, sau noile orașe apărute pe harta țării: ansamblurile Calea Griviței, Floreasca, Balta Albă, Drumul Taberei, Pieptănari, Magistrala nord-sud, Piața Palatului R.P.R., Ștefan cel Mare — Mihai Bravul, Giurgiului, Olteniței din București; Piața Unirii și Socola din Iași; Piața centrală și cartierele Țiglina din Galați; Calea Severinului și Calea București din Craiova; Piața Centrală și cartierele din nord și sud din Ploiești; cartierele Steagul Roșu, Tractorul, gara nouă din Brașov; ansamblul gara veche — gara nouă, bd. Tomis, bd. Lenin din Constanța; ansamblul central și cartierul Ceair din Pitești; ansamblurile din Baia Mare, Cluj, Oradea, Suceava, Bacău, Deva; cartierele noi în Reșița, Hunedoara; orașele din Valea Jiului, orașele noi Onești, Victoria, Dr. Petru Groza. Toate acestea formează astăzi cadrul nou al unei vieți noi, mândria constructorilor socialismului.

Actualmente se află în plină desfășurare activitatea de construcție a 54 000 de apartamente care se vor adăuga celor aproape 162 000 realizate numai în ultimii patru ani din fonduri alocate de stat, în orașe și centre muncitorești.

În mediul rural s-au construit în cei ani 1960—1963 peste 383 000 locuințe, pentru care s-a elaborat o întreagă gamă de proiecte-tip și directive. Construcțiile de locuințe pentru Gostat se execută după proiecte-tip, de tipuri și asamblări diferite.

În acest an, în institutele de proiectare se duce o activitate intensă pentru elaborarea proiectelor unor mari ansambluri orașenești, condiție a rezolvării cu

Bloc de locuințe din ansamblul Circului de stat — București

Blocuri de locuințe pe bd. General Magheru — București

Blocuri de locuințe din ansamblul Pieței Palatului R.P.R. — București

succes a sarcinilor crescînde ce vor reveni în anii următori în domeniul construcțiilor de locuințe.

Conducerea partidului nostru a dat o înaltă apreciere activității arhitecților, care au contribuit la înfăptuirea acestui important volum de construcții. La Conferința organizației de partid a orașului București din 15 februarie 1964, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a spus:

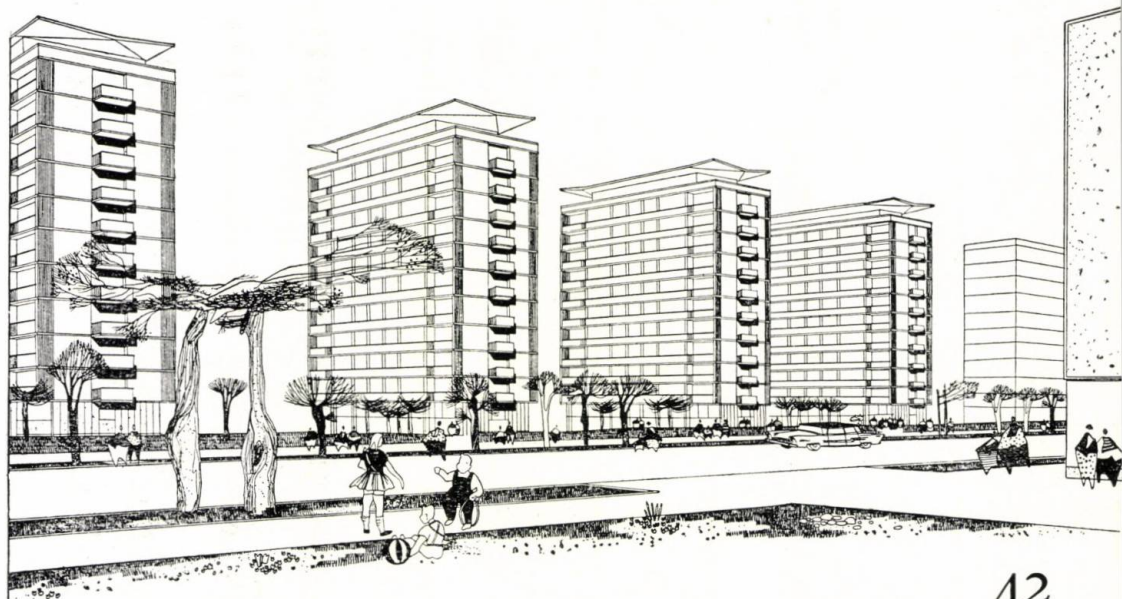
« Arhitecții noștri au obținut rezultate frumoase, care nu o dată au fost relevate de conducerea noastră de partid și de stat și care se bucură de apreciere și în străinătate » și a continuat atrăgînd atenția asupra necesității ridicării arhitecturii pe o treaptă mai înaltă.

În domeniul locuințelor, ținînd seama de experiența de pînă acum, față de programele din ce în ce mai mari pe care le vom avea de realizat, se ridică cîteva probleme importante, dintre care vom desprinde pe cele în care proiectarea trebuie să aducă un aport substanțial.

Acestea sînt:

— ridicarea continuă a calității locuințelor, atît din punct de vedere al confortului, funcționalității, finisajului cît și din cel al aspectului;

Perspectiva noilor blocuri de locuințe de pe bd. Dinicu Golescu — București

— introducerea, prin proiectare, a metodelor care să facă posibile mărirea continuă a volumului de construcții și creșterea ritmului de construcții de locuințe;

— adâncirea problemelor economice.

În ultimii ani problema confortului și, legată de aceasta, cea a funcționalității locuințelor a constituit o preocupare majoră a proiectanților și a organelor de stat. Este destul să comparăm primele secțiuni de locuințe elaborate pentru ansamblurile din Valea Jiului cu cele de astăzi, ca să constatăm marele progres făcut.

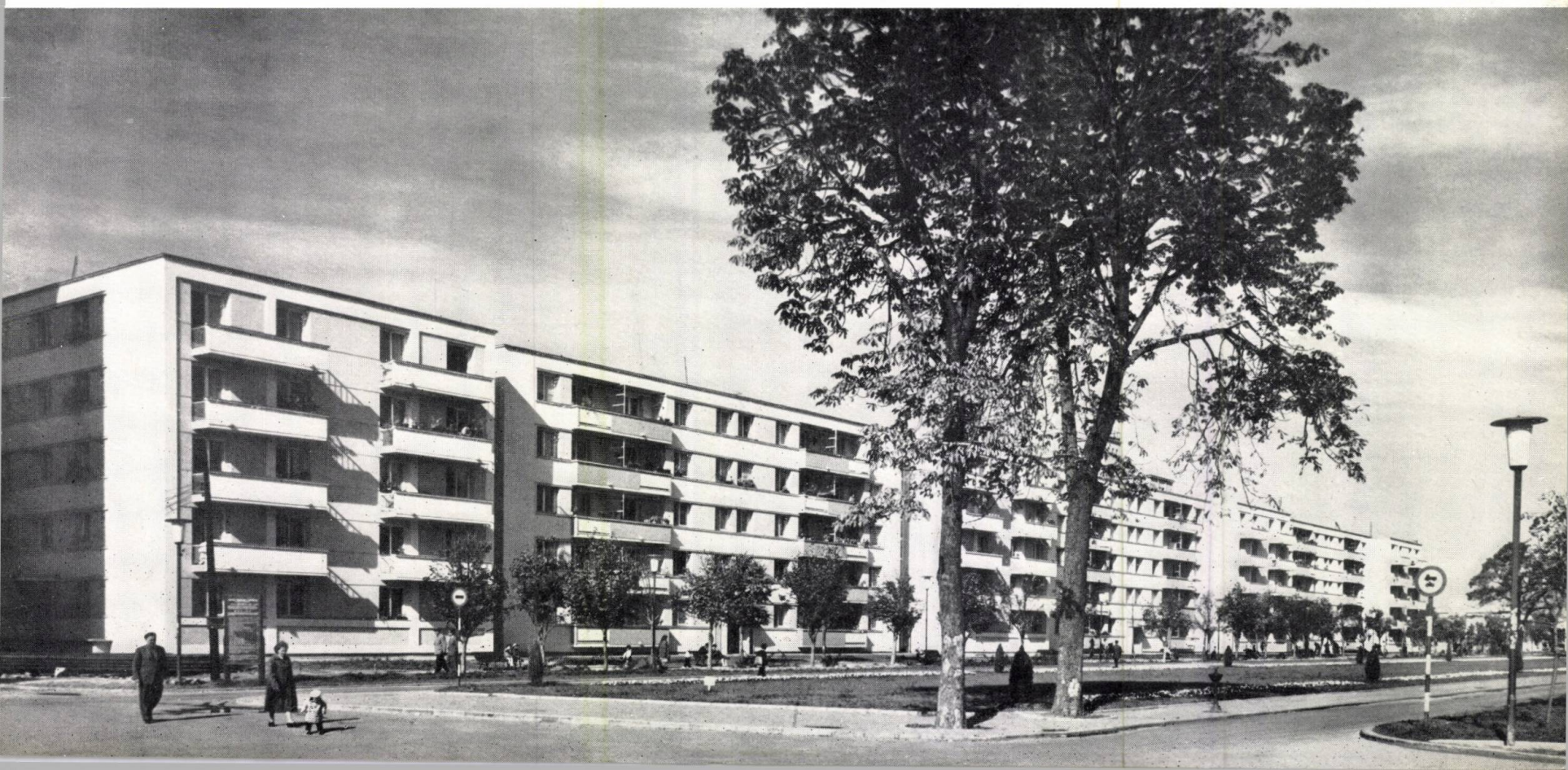
Conducerea de partid și de stat a sprijinit activ proiectarea prin numeroase observații critice asupra complexelor de locuințe realizate prilejuate de vizitele făcute în toate regiunile țării. Aceste observații au avut menirea să îmbunătățească substanțial munca de proiectare a construcțiilor de locuințe, care a urmărit să obțină o mai bună folosire a spațiilor, bucătării spațioase și bine organizate, anexe obligatorii (cămară și debara), logii sau balcoane la toate apartamentele. S-au exclus treptat apartamentele cu camere complet comandate la baie, s-au redus substanțial suprafețele de circulație, s-a studiat mai atent așezarea ușilor și ferestrelor, a locurilor de lampă și prize, a punctelor de alimentare cu apă, a poziției corpurilor de încălzire, creînd condițiile unei mobilări corespunzătoare și variate. S-a generalizat soluția clădirii cu holuri de intrare în casa scării, mărite ca dimensiuni, traseele conductorilor de instalații cât și nișele de racorduri fiind tratate cu mai multă atenție, pentru obținerea unui aspect plastic plăcut. Clădirile de locuințe sînt dotate cu spălătorii și uscătorii, dimensionate spre a face față necesităților locatarilor.

Trebuie subliniată îmbunătățirea substanțială a finisajelor exterioare și interioare, datorită progreselor rea-

Blocuri noi de locuințe din cartierul Giulești — București

Locuințe pe aleea Circului de stat — București

lizate de industria materialelor de construcții, cât și ridicării calității execuției lucrărilor.

Mai trebuie remarcată preocuparea unor proiectanți și constructori de a spori confortul prin economiile realizate dintr-o proiectare judicioasă și o bună organizare a procesului de execuție, economii care au fost folosite la îmbunătățirea de finisaje și echipament.

Un factor de confort urban demn de reținut este tendința de a corela, ca mărime, tipul apartamentelor cu numărul de caturi al clădirilor, pe principiul de a se caza familii numeroase, cu copii, în clădiri cu puține niveluri, fără ascensor, iar familiile mici în clădiri înalte.

Totuși, față de creșterea nivelului de viață material și cultural, față de creșterea exigenței oamenilor muncii — marele beneficiar, față de necesitățile multiple și atât de variate pe care le pune problema locativă, este necesară o înțelegere mai adâncă și mai complexă a confortului și funcționalității locuințelor.

Atrăgând atenția asupra necesității de a se realiza un grad superior de confort, o calitate mai bună a execuției și a finisajului, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej arată, în cuvântul său la Conferința organizației de partid a orașului București, următoarele:

«Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare are sarcina de a îndruma și sprijini organizațiile de proiectare să lărgescă gama de tipuri de apartamente, corespunzător necesităților variate ale populației, în prezent și în perspectivă».

Este clar că folosind tipul de apartament de două camere de locuit cu anexele corespunzătoare, realizat la noi cu prioritate, și, în proporție mai mică, tipurile de trei și patru camere de locuit, cele de o cameră începând a se realiza numai în ultimii doi ani, nu se poate răspunde necesităților variate ale populației.

La îndemnul conducerii de partid și de stat, activitatea organizațiilor de proiectare, în special a Institutului de proiectare a construcțiilor tip, a fost axată pe studiul unor noi tipuri de apartament, atât ca unitate de locuit cât și ca asamblare în clădiri, pe diferite sisteme constructive. Ca un prim rezultat au fost definitivitate și puse la dispoziția institutelor de proiectare din țară peste 40 de secțiuni și clădiri-tip, directive și refolosibile. Activitatea în acest domeniu, deși încă la început, a scos la iveală noi posibilități de lărgire a tipurilor de apartamente. Referitor la acestea, considerăm necesar a fi adâncite și finalizate unele principii, cum ar fi:

- sporirea sortimentului de apartamente nu numai ca număr de camere, dar și ca dimensiuni și capacități de camere, ceea ce ar conduce la diferențierea mai mare a tipurilor de apartamente; pornind de la tipurile cele mai frecvente de apartamente de 1—4 camere, pentru crearea posibilităților diferențiate de cazare apare necesitatea introducerii dormitorului de o persoană;

- diferențierea camerei principale în funcție de mărimea apartamentului și conceperea ei într-o viziune mai complexă prin crearea unei nișe, servind la luarea mesei sau ca loc de studiu;

- mărirea spațiilor de depozitare și degajarea spațiilor de locuit prin introducerea dulapurilor înzidite, în suprafață corespunzătoare numărului de persoane cazate;

- tipizarea și unificarea elementelor funcționale (bucătărie, baie etc.), în vederea creării posibilității introducerii unui echipament standard, produs în serie industrială;

- introducerea cu precădere a logiei, care oferă mari avantaje de confort în condițiile climei noastre;

- realizarea unor detalii raționale în vederea creării posibilității introducerii mijloacelor de protecție împotriva soarelui (rulouri, perdele);

- lărgirea posibilităților de asamblare a apartamentelor în jurul unui nod de circulație verticală (apartamente pe coridor, mărirea numărului de apartamente la scară, legarea a două blocuri prin vestibul comun etc.).

Studiul noilor tipuri de apartamente, care s-a concretizat în unele propuneri, trebuie adâncit în sensul indicațiilor date de conducerea de partid, urmărindu-se o atentă verificare a efectelor lor economice.

Ritmul dezvoltării construcțiilor în general, inclusiv al celei de locuințe, impune ca o necesitate obiectivă industrializarea procesului de construcție, și, ca un corolar, acțiunea de tipizare în proiectare.

În raportul prezentat la Congresul al III-lea tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat:

«... Ținând seama de volumul important și în continuă creștere al construcțiilor din țara noastră, munca pe șantier trebuie să se transforme din ce în ce mai mult în procese de montaj al elementelor confecționate pe cale industrială în fabrici, dotate cu utilaje perfecționate...

Pentru mărirea eficacității economice a metodelor industriale trebuie să se extindă tipizarea construcțiilor și elementelor de construcții și să se treacă la o producție industrială de mare serie a acestora».

De la acțiuni de tipizare sporadice ale institutelor centrale de proiectare s-a trecut la concentrarea proiectării-tip într-un institut specializat, înființat în anul 1963.

Dezvoltarea tipizării și a introducerii metodelor industriale în construcția de locuințe se reflectă în ponderea din ce în ce mai mare a acestor tipuri de construcții, din totalul locuințelor executate din fondurile alocate de stat. Astfel, construcția clădirilor din panouri mari a crescut de la 5% în 1960 la 15,8% în 1963, iar a celor cu cofraje glisante de la 0,9% în 1961 la 9,7% în 1963. Aceste sisteme de construcție oferă mari avantaje economice, scurtarea duratei de execuție și reducerea manoperei.

Acțiunea de tipizare, care cuprinde proiectarea de locuințe într-o gamă largă de sisteme constructive, este în plină desfășurare. În fața proiectării-tip stă sarcina ca, în afară de îmbunătățirea confortului și a funcționalității, să se folosească toate posibilitățile și avantajele economice ale diferitelor sisteme constructive, cum ar fi mărirea elementelor de panouri mari până la 6,00 m, introducerea sistemului pe schelet de beton armat, monolit sau prefabricat, cu pereți din materiale ușoare,

I	5
2	
3	4

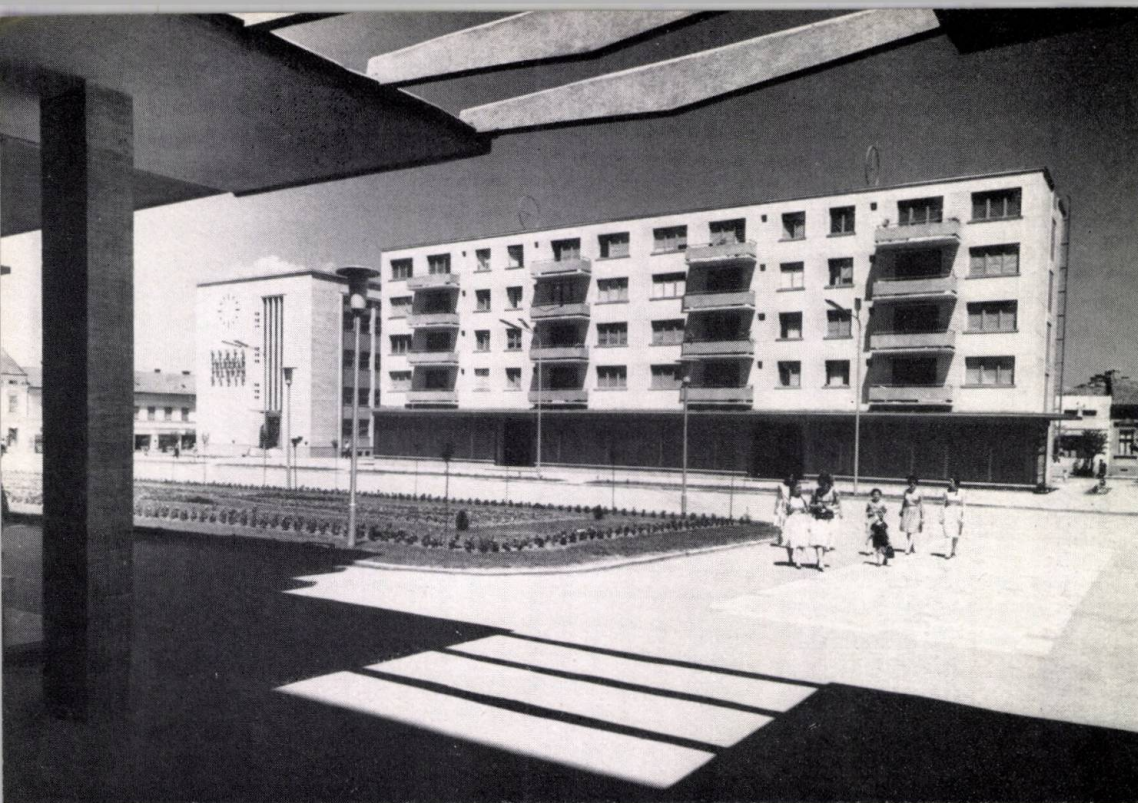
1 — Ansamblul Steagul Roșu IV — Brașov

2 — Bloc de locuințe din ansamblul Pieței Unirii — Iași

3 — Blocuri de locuințe din ansamblul Pieței Libertății — Oradea

4 — Blocuri noi de locuințe din Piața Mihai Viteazu — Cluj

5 — Locuințe noi la Pitești

I	3
2	4

- 1 — Clădirea poștei și bloc de locuințe la Deva
- 2 — Bloc de locuințe, cu magazine la parter, la Baia-Mare
- 3 — Hotel cu restaurant la Baia-Mare
- 4 — Școală cu 24 de clase în București

mărirea elementului de planșeu pînă la 6,00 m la construcții din zidărie portantă, mărirea gradului de industrializare prin industrializarea instalațiilor, lărgirea operațiilor de finisare în fabrică și altele.

În legătură cu problema tipizării trebuie subliniată necesitatea găsirii unor metode mai simple în proiectarea-tip, astfel încît să se creeze posibilitatea pentru proiectanții de investiții, ca la adaptarea proiectelor-tip să poată aduce un aport mai substanțial în realizarea unei expresii arhitecturale corespunzătoare specificului fiecărei localități.

Stăpînirea problemelor economice pentru obținerea unei maxime eficiențe în investiții are o deosebită importanță în țara noastră. Economii realizate prin proiectare, la scara unității de locuit — apartamentul, se reflectă, la scara zecilor de mii de apartamente construite anual, în marile rezerve financiare, de materiale și manoperă, care permit o depășire a planurilor anuale de construcții. Este necesar ca proiectarea să folosească toate posibilitățile de raționalizare, toate rezervele pentru atingerea maximei economicității a soluțiilor.

O dată cu construcțiile de locuințe, în cei douăzeci de ani s-a desfășurat și o vastă activitate de construcții social-culturale, care a asigurat baza materială corespunzătoare marilor transformări petrecute în acest timp, necesităților din ce în ce mai complexe și mai ample ale oamenilor muncii.

O deosebită atenție s-a acordat construcției de școli, domeniu în care necesitățile au crescut considerabil ca urmare a reformei învățămîntului și a sarcinilor puse de Congresul al III-lea al P.M.R. Cele 15 000 de săli de clasă pentru cultură generală, construite între anii 1960—1963, au fost realizate pe baza unor principii de tipizare a unor teme de mare frecvență. Noile programe de învățămînt, amplificarea temei în vederea legării mai strînse a învățămîntului cu practica, au dus la elaborarea în anul 1959 a noi proiecte-tip, obținîndu-se astfel soluții mai raționale și mai economice, costul pe sală de clasă ajungînd să fie cu cca. 20—25% mai mic față de proiectele-tip anterioare.

Necesitatea asigurării cu cadre de specialiști a industriei noastre în continuă dezvoltare, a determinat

Rețeaua cinematografică s-a dezvoltat, de asemenea, pe baza unor proiecte-tip de mare frecvență, cu săli de capacități între 300—650 de locuri, fiind elaborate proiecte continuu îmbunătățite și prevăzute cu ecran lat. Cinematografe cu capacități mai mari (1 000 de locuri), proiectate pe baza unor soluții variate, adecvate amplasamentului, s-au construit la Cluj, Constanța, Iași, Ploiești; noi cinematografe cu capacități de 800 de locuri au fost realizate la Brăila și București.

Un capitol special îl ocupă marile lucrări: Casa Scintei, vast complex poligrafic, baza materială a mării dezvoltări a tipăriturilor, Complexul cinematografic Buftea, Casa radiofoniei, cu sala ei de concerte, clădiri de teatre ca Teatrul de operă și balet din Capitală, cu 1 200 de locuri, Teatrul de stat din Brașov, cu 800 de locuri, noua clădire a Circului de stat din București, cu o capacitate de peste 2 200 de locuri, Muzeul de artă al R.P.R., noua sală pentru concerte de muzică de cameră din Palatul R.P.R.

Centrul capitalei țării noastre a fost îmbogățit cu un ansamblu urbanistic — arhitectural, Piața Palatului R.P.R., al cărui punct de interes îl constituie clădirea Sălii Palatului R.P.R., cu o capacitate de 3 150 de locuri, dotată cu cele mai moderne instalații, locul importante-

construirea unor complexe școlare profesionale, cu spații de învățământ teoretic și practic, cu cămine pentru cazare și cantine, realizate în ansambluri unitare și armonioase ca, de exemplu, cele din orașele Brașov, Medgidia, Craiova și altele.

Dezvoltarea învățământului superior a determinat, de asemenea, importante realizări în acest domeniu. Astfel pot fi amintite: institutele pedagogice de la Bacău, Brașov, Suceava, Baia-Mare etc. precum și Universitatea din Timișoara, ansamblu amplu de construcții pentru cuprinderea a 2 500 de studenți, extinderea Universității « Al. I. Cuza » din Iași, care poate cuprinde azi 4 200 de studenți, extinderea Institutului de construcții din București, Complexul universitar din Cluj, Institutul botanic și Institutul de biologie, în curs de construcție în București.

Sînt în curs de proiectare marile ansambluri ale Politehnicii din București pentru 10 000 de studenți și al noii Universități din București pentru 3 400 de studenți încadrați în 3 facultăți.

O activitate de deosebită amploare constructivă, mărțurie a grijii regimului nostru pentru crearea condițiilor materiale ale dezvoltării învățământului superior, este realizarea vastelor ansambluri de cămine studențești, dotate cu cantine la un înalt nivel de confort pentru viitoarele cadre științifice și tehnice. Astfel sînt marile complexe de cămine studențești, cu un total de 50 000 de locuri, din care 18 300 s-au construit numai în anii 1960—1963 în centrele universitare București, Cluj, Iași, Timișoara, Tîrgu-Mureș, Brașov, Craiova ș.a.

Pentru activitatea culturală și artistică de masă s-au realizat, pe baza unor proiecte-tip de mare frecvență, numeroase cămine culturale în mediul rural, cu săli de spectacole avînd o capacitate de 100—400 de locuri, precum și cluburi sindicale și case de cultură pentru mediul urban, cu o capacitate de 200—600 de locuri. Pentru capacități mai mari s-au dat, pe baza unor proiecte directive, rezolvări specifice unor cluburi sindicale, adevărate palate de cultură, ca cel de la Tulcea (800 de locuri), cel din orașul Victoria (700 de locuri) și cele cu 800 de locuri din orașele Bacău și Petroșani, în curs de terminare.

Ansamblul căminelor studențești de la Grozăvești — București

lor manifestări ale vieții noastre publice și culturale și realizată într-o arhitectură reprezentativă și sobră.

Pentru înfățișarea activității de construcții social-culturale trebuie să mai amintim de marea Expoziție a economiei naționale din București, pavilioanele R.P.R. la expozițiile internaționale, oficiile poștale și centralele telefonice automate, de mare capacitate, ca cele din zona de sud și sud-est din București, cele de pe Valea Prahovei, Litoral, precum și construcțiile legate de refacerea și modernizarea unor rețele feroviare ca garile din Constanța și Brașov.

Mari sarcini au revenit arhitecților în înfăptuirea unui vast program de clădiri sanitare, corespunzător progresului tehnico-științific al medicinei noastre și grijii statului pentru sănătatea publică. Noi proiecte-tip de spitale raionale, grupate cu policlinici, precum și spitale cu capacități mai mari sînt într-un stadiu avansat de realizare, ca, de exemplu, spitalul cu 300 de paturi de la Medgidia, cele cu cca. 400 de paturi de la Onești și Slobozia, cel cu 600 de paturi de la Suceava, cu 700 paturi de la Hunedoara și cel cu 900 de paturi de la Constanța. Alte tipuri de construcții sanitare, necesare mediului rural și urban, pentru asistență medicală ambulatorie, ca dispensare de circumscripții rurale, urbane și policlinici urbane, completează rețeaua așezămintelor sanitare.

Pe lângă unități medicale curente s-au mai proiectat și realizat o serie de unități speciale ca, de exemplu, Institutul de oncologie din Cluj, Spitalul de copii și Maternitatea din Bacău, sanatoriile de copii din Mangalia etc.

Sînt într-un stadiu avansat de proiectare mari spitale cu cîte 1 000 de paturi pentru orașele Galați, Craiova, precum și un mare complex clinic universitar în București cu 1 500 de paturi de spitalizare, o policlinică pentru 3 000 de consultații și tratamente pe zi și spații

Combinatul poligrafic « Casa Scintei » din București

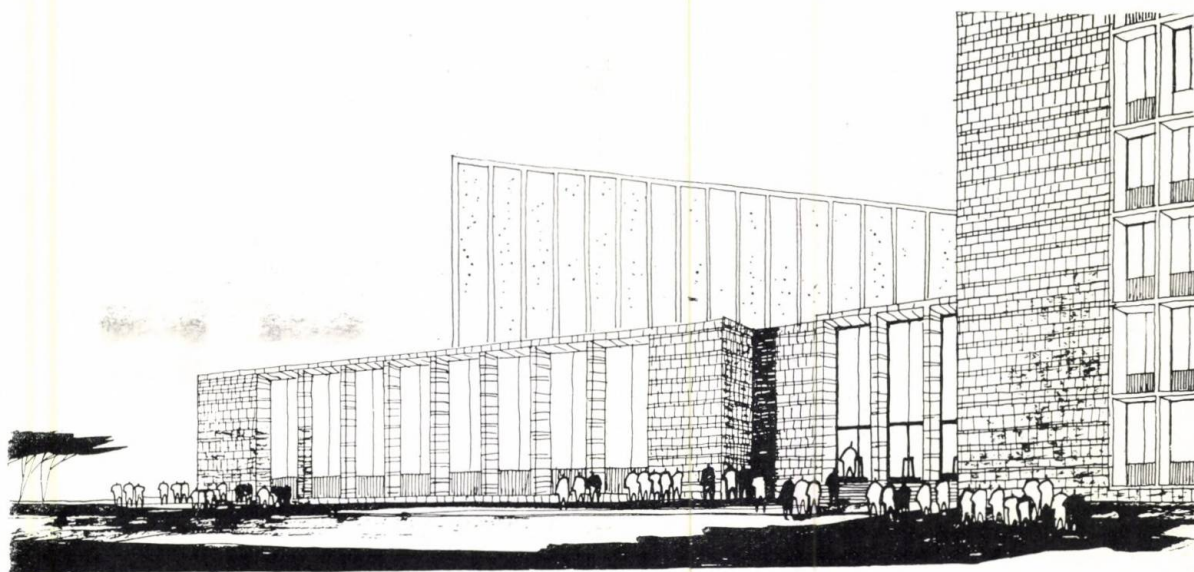

pentru învățămînt teoretic și practic pentru 2 000 studenți.

Noile ansambluri de locuințe sînt prevăzute cu rețele comerciale și de deservire, bazate pe noi principii urbanistice de satisfacere a cerințelor zilnice și periodice ale locatarilor prin puncte, complexe sau centre comerciale, în care se grupează unitățile comerciale de alimentație publică și de prestații de servicii. Acestea sînt amplasate în clădiri separate de blocurile de locuințe și reprezintă puncte de interes ale unității urbanistice respective. Exemple de astfel de clădiri, soluționate economic din punct de vedere al investiției și al exploataării, cu o funcționalitate izvorită din principii noi, care înlesnește procesul de vînzare și de deservire, îl constituie complexele comerciale din cartierele Giurgiului și Balta Albă din București, Țiglina-Galați sau cele în curs de realizare din cartierele 23 August-Iași, Grigorescu-Cluj, Calea Bucureștilor-Craiova și altele.

De mare răsunet s-au bucurat în țară și în străinătate realizările arhitecturale de pe litoralul Mării Negre. În stațiunile înșiruite de-a lungul țărmului de la Mamaia la Mamaia, s-au construit mari complexe hoteliere, case de odihnă, restaurante, teatre în aer liber, cinematografe, magazine, cluburi și amenajări pentru odihnă, cură și distracții, beneficiind de o optimă orientare și de vaste plaje. Mamaia, care însumează posibilități de cazare simultană de peste 10 000 de locuri, a devenit o stațiune cu faimă internațională și constituie o atracție pentru vizitatorii de peste hotare al căror număr crește an de an.

Turismul intern și internațional în plină desfășurare a impulsionat construcția unor dotări specifice ca hoteluri, cabane, restaurante etc. Construcția hotelieră, care este încă la începutul ei, poate fi exemplificată prin hotelurile noi de la Galați, Baia Mare, Tg. Mureș, Bacău,

Sala de concerte a Radioteleviziunii — Perspectivă

Sala de concerte a Radioteleviziunii — București

precum și cu cele în construcție de la București (din care hotel «București», pe calea Griviței, cu 500 paturi), Piatra Neamț (250 paturi), cu extinderile hotelurilor «Athenée Palace» București, «Carpați» Brașov, «Sport» Poiana Brașov.

Realizarea unor mari construcții sportive reflectă dezvoltarea amplă a mișcării sportive din țara noastră. Astfel, pot fi menționate: marele stadion cu 80 000 de locuri din București, precum și stadioanele de la Constanța, Iași, Bacău, Timișoara, Cluj, Hunedoara, Pitești, Galați etc.

În domeniul dotării clădirilor de locuit și a celor cu caracter social-cultural s-au făcut progrese însemnate în producția de mobilier, lămpi, stofe de mobilă, utilaj casnic etc. Subliniem noua orientare a producției de mobile, în mari combinate de industrializare a lemnului, concepută pe principiul pieselor asamblabile, din elemente modulate cu mari posibilități de creare a unei varietăți a interiorului locuinței, după necesitățile și dorințele locatarilor.

La toate aceste realizări și-au adus un aport considerabil, pe lângă arhitecți, ingineri și constructori, și artiștii plastici, care au contribuit la ridicarea calității artistice a ansamblurilor și a clădirilor, prin lucrări de artă monumentală.

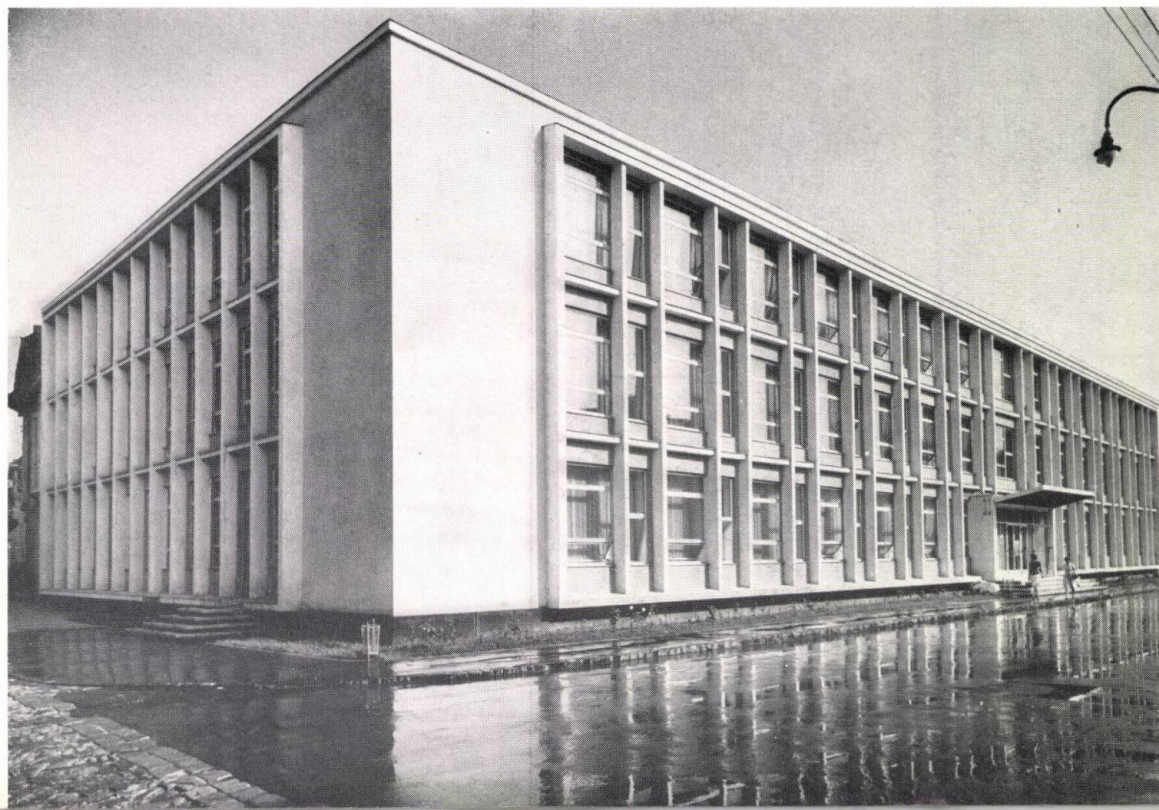
Exemplele sînt numeroase și ele oglindesc calea pe care se îndreaptă arhitectura noastră spre a antrena toate forțele creatoare, capabile a contribui la făurirea unei noi imagini a arhitecturii românești, legată de tradițiile poporului nostru.

În domeniul construcțiilor social-culturale se ridică în fața proiectanților probleme de mărire a confor-

Stadionul «23 August» din București

Noua policlinică din Satu-Mare

tului, de raționalizare a spațiilor construite, în vederea obținerii unei funcționalități optime, a introducerii metodelor industriale și a adăcirii problemelor economice.

★

Bilanțul impresionant și însuflețitor al realizărilor arhitecturale în cei douăzeci de ani de la eliberare este o expresie a forței creatoare a regimului nostru democrat-popular.

Încercînd o satisfacție firească în fața succeselor și progreselor arhitecturii noastre trebuie să ne oprim asupra sarcinilor puse arhitecturii, asupra necesității de a dezvolta în continuare și de a ridica pe un plan mai înalt creația arhitecturală, în concordanță cu etapa actuală și cea de perspectivă, în condițiile creșterii masive a investițiilor și a creșterii exigenței marelui beneficiar — poporul nostru.

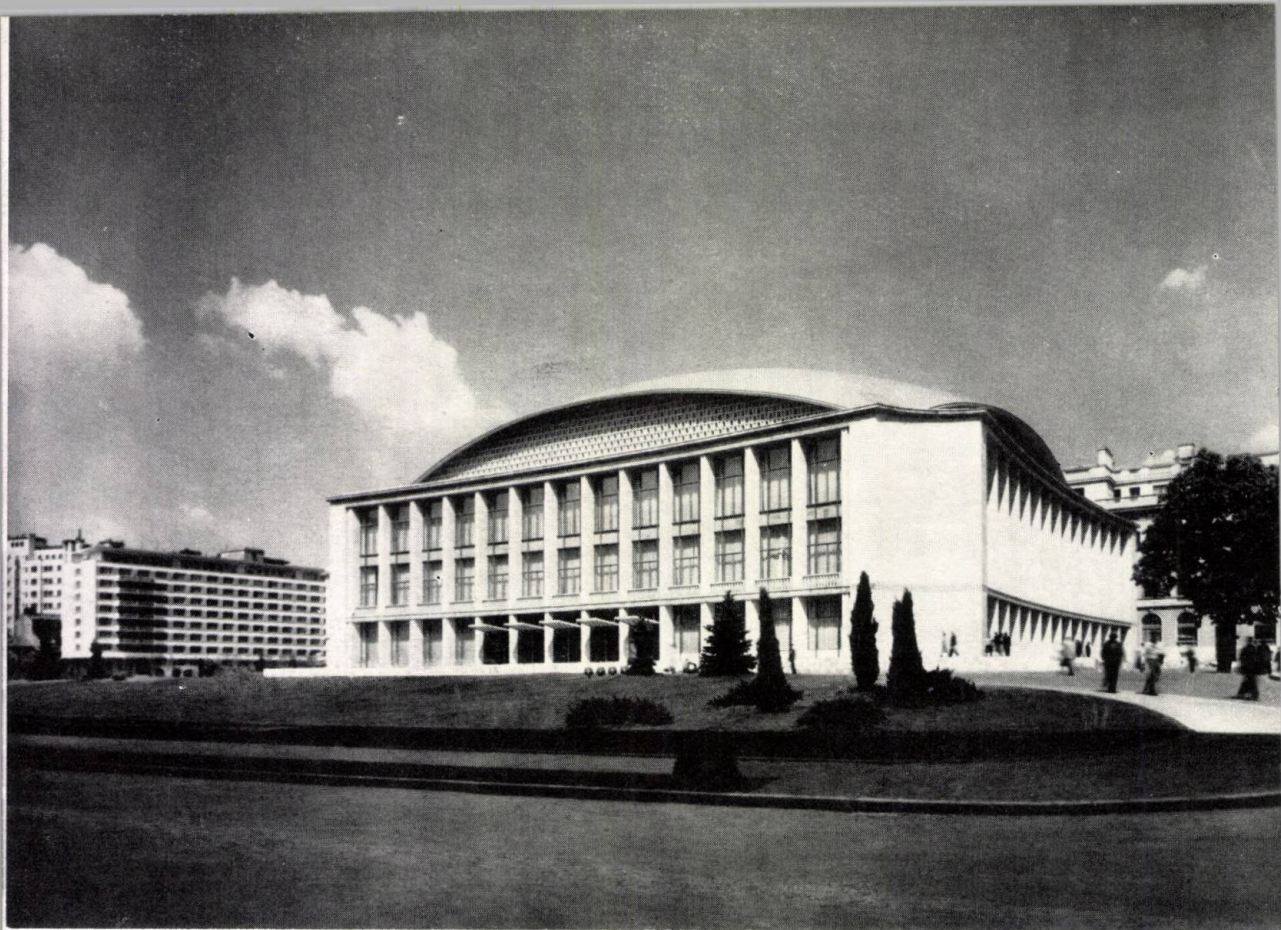
Arhitecții noștri trebuie să continue eforturile pentru realizarea unei funcționalități optime, organizarea spațiului noului mod de viață, variat în multiplele lui forme de manifestare. Ridicarea confortului noilor locuințe și al clădirilor social-culturale este o consecință firească a creșterii continue a nivelului de viață, material și cultural, al celor ce muncesc. Problemele tehnice și economice, în sensul folosirii experienței înaintate în domeniul construcțiilor și arhitecturii și al folosirii tehnicii avansate, corespunzător condițiilor concrete din țara noastră,

Cercul de stat din București

Sala mică de concerte a Palatului R. P. R. — București

Sala Palatului R.P.R. — București

Teatrul de operă și balet al R.P.R. — București

trebuie să stea în atenția tuturor celor ce activează în domeniul arhitecturii. Cu cât vom folosi mai eficient mijloacele materiale, cu cât vom scurta durata de execuție și vom reduce prețul de cost, rezolvînd în același timp cerințele funcțional-estetice de locuire, vom asigura satisfacerea cât mai largă a necesităților poporului nostru, în prezent și în perspectivă.

O problemă care se pune cu deosebită tărie este aceea a expresiei arhitecturale, înfățișarea orașelor noastre conturîndu-se de pe acum, prin construirea noilor cartiere cu mii de apartamente.

În cuvîntarea ținută la Conferința organizației de partid a orașului București din februarie 1964, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, subliniind « necesitatea unei mai mari varietăți arhitectonice a construcțiilor de locuințe și așezăminte social-culturale, luarea în considerare a specificului fiecărei localități », a spus:

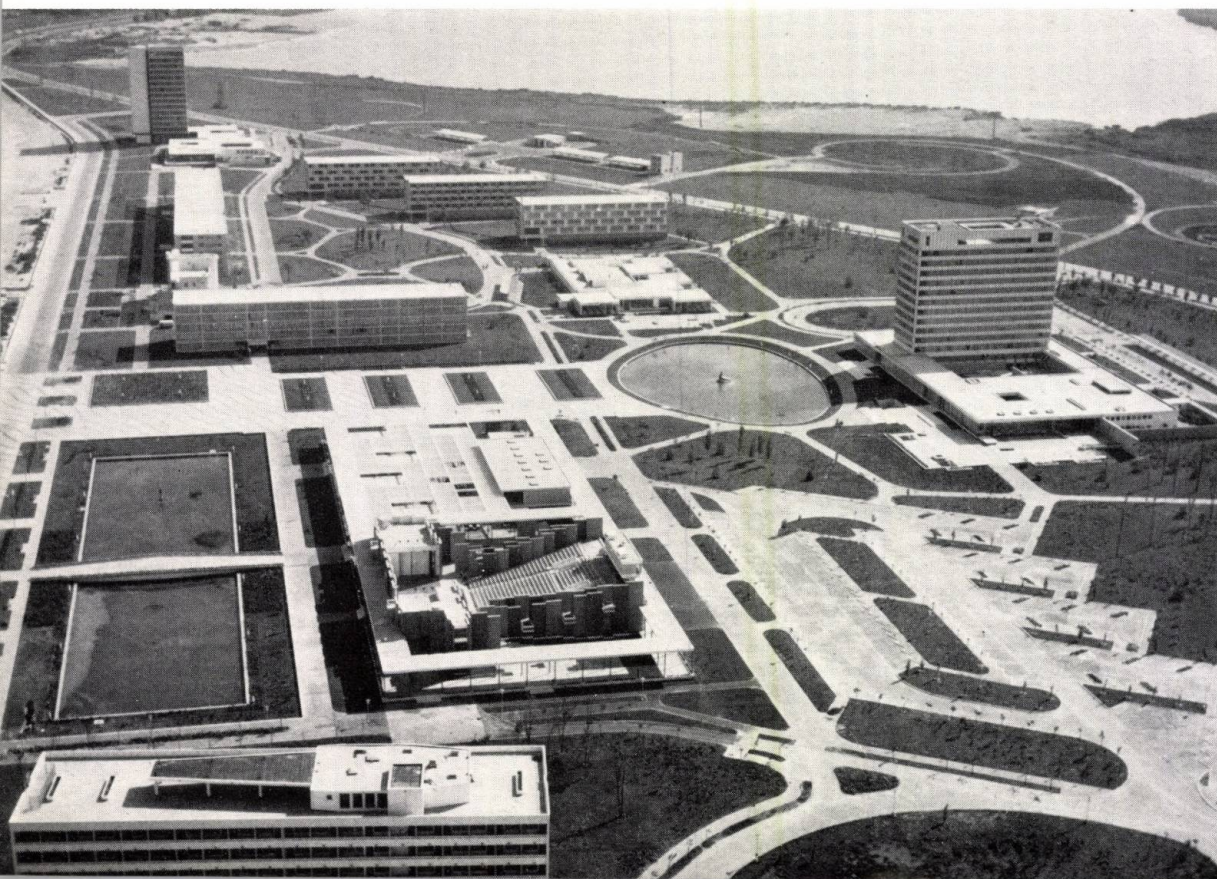
« Totodată, arhitectura noastră trebuie să poarte o amprentă proprie și, în această privință, frumoasele tradiții ale arhitecturii românești pot constitui o sursă bogată de inspirație. Desigur, în nici un caz nu trebuie admis ca năzuința justă de a se imprima o mai mare varietate ansamblurilor noastre arhitectonice să ducă la cheltuieli inutile, la exagerări de ornamentare, la soluții improprii cerințelor funcționale sau nepotrivite pentru materialele de construcții moderne ce se utilizează pe o scară tot mai largă ».

Năzuința legitimă a poporului nostru către o arhitectură proprie, cu trăsături locale, specifice și variate, capătă, în cuvintele conducerii de partid și de stat, semnificația unei îndrumări prețioase și atotcuprinzătoare. Poporul nostru are o bogată și valoroasă tradiție arhitec-

Ansamblu de odihnă la Eforie Nord

Mamaia — Vedere parțială a ansamblului

turală, exemplificată în monumente originale, aport la tezaurul culturii mondiale. A te inspira din aceste tradiții, în sensul folosirii acelor trăsături specifice care pot genera astăzi noi valori expresive, este calea firească a dezvoltării, în noile condiții istorice, a tot ce e valoros în lunga existență a poporului român, plină de mari înfăptuiri. Unitară în esență, arhitectura României socialiste se amplifică și se îmbogățește în varietatea ei, luînd în considerare și specificul fiecărei localități, determinat de condiții geografice, climă, peisaj, caracter, obiceiuri, monumente istorice valoroase, precum și alte trăsături noi, pe care viața nouă le-o imprimă.

Creația arhitecturală socialistă a țării noastre capătă astfel un conținut bogat pe linia unei dezvoltări proprii, îndeplinindu-și rolul ce trebuie să-l aibe în întreaga dezvoltare politică, socială, economică și culturală a societății noastre.

Mari sarcini ne așteaptă în anii care urmează. Realizările de pînă acum, progresul continuu al arhitecturii noastre, grija atentă a conducerii de partid și de stat pentru această importantă activitate, constituie temeiul succeselor viitoare.

Sărbătorind cea de a 20-a aniversare a eliberării patriei noastre, slăvind mărețul act istoric prin noi realizări, arhitecții noștri, alături de întregul popor muncitor, își vor pune întregul lor devotament, priceperea și talentul în înfăptuirea marilor sarcini pe care ni le pune în față desăvîrșirea socialismului.

Palatul de la Potlogi, regiunea București

Prof. arh. GRIGORE IONESCU
Director al D. M. I.

CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR ISTORICE DIN ȚARA NOASTRĂ ÎN ANII PUTERII POPULARE

Problema conservării și a restaurării monumentelor istorice de orice categorie este privită și tratată astăzi, în toate țările lumii, ca o problemă de stat. Ideea care stă la baza preocupărilor din acest domeniu nu este desigur nouă. Oamenii de cultură și artiștii lumii antice și ai Evului Mediu n-au fost indiferenți față de distrugerile provocate monumentelor de vreme și de oameni. Numeroase clădiri vechi din țări ca Egiptul, Grecia, Italia, Franța au fost reparate, restaurate sau restructurate în repetate rânduri, fiind folosite în scopuri practice, unele, ca Panteonul din Roma și Rotonda Sf. Gheorghe de la Salonic, fără întrerupere pînă în ziua de azi.

Și în țara noastră au existat în trecut preocupări pentru păstrarea monumentelor vechi. În unele cazuri, aceste preocupări s-au referit la modul de executare a lucrărilor de reparații, care au fost făcute cu grija pe care restauratorii moderni au urmărit-o în mod constant abia de la sfîrșitul veacului al XIX-lea înapoi: este vorba de grija de a nu altera acestor monumente caracterul lor original. Alte ori preocupările celor vechi au constatat în crăpătură și păstrarea unor monumente ruinate în starea de ruină în care le adusesese timpul. Amintim astfel din activitatea în acest domeniu a înaintașilor

noștri: *a* — cazul lucrărilor executate către sfîrșitul veacului al XVII-lea la biserica mănăstirii Argeșului de către meșterul Grigore Cornescul, care a respectat întocmai formele originare ale elementelor ce au trebuit să fie înlocuite, dregînd apoi, cum spunea chiar el, « toate stricăciunile și întărind toate pietrele în tot chipul cu fier, ca să poată sta cu tărie »; *b* — scrisoarea lui Vasile Lupu, prin care domnitorul se opunea propunerii de a se lua piatra din ruinele curții domnești a lui Ștefan cel Mare, de la Vaslui, pentru a fi întrebuințată la o altă construcție nouă, precizînd că « acest lucru nu să cade să facem, că nu iastă cu cinste »; în sfîrșit, mai amintim dispozițiile date de « Departamentul pricinilor dinlăuntru » al Moldovei, care puneau în vedere, în 1834, ispravnicului de Neamț să ia măsuri grabnice spre a împiedica distrugerea ruinelor cetății Neamțului, pentru a se asigura « nerisipirea ei în viitor ».

Consemnarea și organizarea acestor tendințe apar pentru prima oară, în mod oficial și legal formulate, în Regulamentul Organic, prima legiuire de bază a Principatelor Romîne.

Întreaga activitate de restaurare sau întregire a monumentelor istorice în decursul veacului al XIX-lea a fost însă concepută și îndeplinită în mod nefericit. Între 1840

Mănăstirea Brebu, regiunea Ploiești — Casele domnești după restaurare

Mănăstirea Horezu, regiunea Argeș — Beciurile apartamentului brîncovenesc

și 1855 au fost iremediabil desfigurate mănăstirile Tismana și Bistrița din Oltenia, precum și biserica Sf. Gheorghe Nou din București. Alte câteva clădiri și mai valoroase, printre care vechea Mitropolie din Tîrgoviște, biserica Sf. Dumitru din Craiova și biserica Sf. Nicolae Domnesc din Iași au fost în întregime dărîmate și înlocuite cu construcții noi în perioada dintre 1875—1900 de către arhitectul francez Lecomte du Nouÿ, răstălmăcitor al principiilor de restaurare ale fostului său maestru Viollet le Duc.

Mai organizat, dar influențată tot de aceleași idei greșit interpretate ale școlii lui Viollet le Duc, Comisiunea Monumentelor Publice înființată în 1892 — prima instituție însărcinată cu salvagardarea operelor cultural-artistice ale trecutului — a avut o activitate redusă din lipsă de mijloace materiale suficiente. Reorganizată sub denumirea de Comisiunea Monumentelor Istorice, această instituție a fost înzestrată în 1906 cu un serviciu tehnic propriu care i-a sporit posibilitățile de realizare și autoritatea.

Printre monumentele bine restaurate în această perioadă amintim bisericile Sf. Nicolae a Curtii Domnești din Curtea de Argeș (restaurator, arh. Grigore Cerchez), Stavropoleos din București (restaurator, arh. Ion Mincu), precum și Sf. Ion Botezătorul din Suceava, Sf. Treime din Siret și biserica Curtea Veche din București, lucrările la acestea trei din urmă fiind executate în perioada dintre cele două războaie mondiale, pe baza unor principii de restaurare sănătos statornicite (restaurator, arh. Horia Teodoru).

Paralel cu activitatea desfășurată pentru conservarea și restaurarea monumentelor, s-a afirmat și necesitatea descoperirii și inventarierii pe cît posibil a tuturor monumentelor istorice păstrate. Sarcina aceasta importantă nu a putut fi adusă la îndeplinire decît în anii puterii populare, cînd, așezată pe o treaptă superioară de preocupări, grija pentru păstrarea și restaurarea monumentelor istorice a fost legiferată, iar acțiunile întreprinse în vederea salvagărdării moștenirii pe care ne-au lăsat-o înaintașii au început a fi privite în lumina interesului general al poporului și al principiului că frumosul vechi este nu numai o mîndrie de cultură și o mîndrie națională, ci și o sursă nesecată de învățăminte pentru creațiile zilelor noastre.

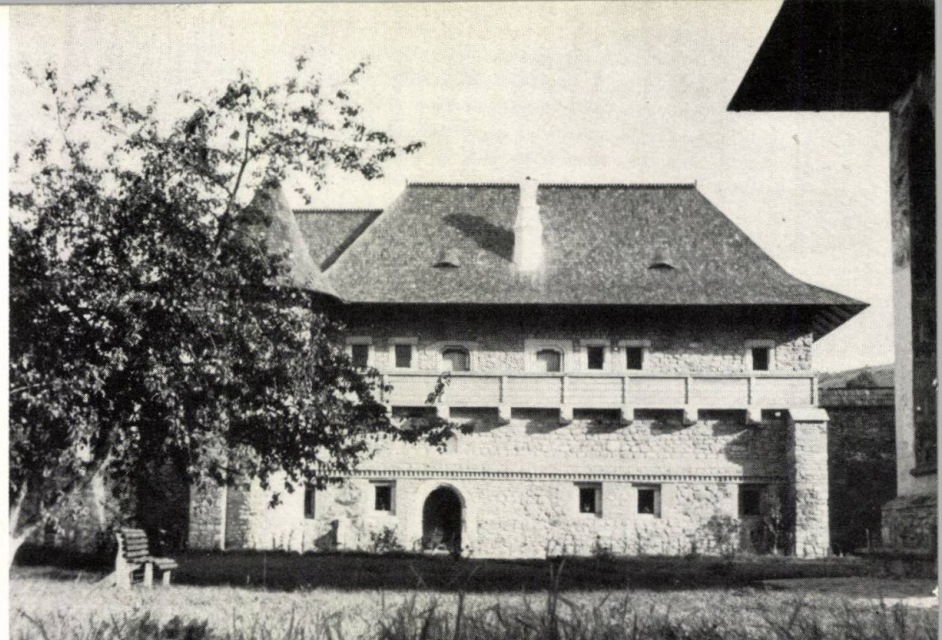
Comisia Științifică a Muzeelor și Monumentelor Istorice, înființată în anul 1951 în cadrul Academiei Republicii Populare Romîne, a avut ca primă sarcină inventarierea monumentelor istorice de pe întreg teritoriul țării. Au fost astfel cercetate, inventariate și triate un număr de 3359 de clădiri, 115 centre cu urme arheologice, 405 monumente de artă plastică și 466 monumente de interes strict istoric, care au fost consemnate în lista oficială publicată de Academia R.P.R. în 1956.

Restructurate după 23 August 1944 și puse din 1951 sub controlul Comisiei Științifice a Muzeelor și Monumentelor Istorice de pe lîngă Academia R.P.R., serviciile care au sarcini de rezolvat în legătură cu problema restaurărilor au fost concentrate în 1959 într-o singură unitate centrală: Direcția Monumentelor Istorice, atașată Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemalizare.

Una din importante preocupări actuale ale acestei direcții este și aceea de a reinventaria monumentele pe baza unui material nou, bogat documentat, pentru completarea și revizuirea listelor în vigoare și, ulterior, pentru întocmirea unui repertoriu al monumentelor istorice.

Cetatea Cîlnic, regiunea Hunedoara

Mănăstirea Moldovița, regiunea Suceava — Clisiarnița după restaurare

Îndrumată de organele superioare de stat și anume de Academia R.P.R., Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, întreaga activitate de păstrare a monumentelor istorice a luat în ultimii ani o mare amploare, îngăduind acumularea într-un timp scurt a unei experiențe prețioase atât în domeniul științific cât și în acela organizatoric și administrativ.

Direcția Monumentelor Istorice din cadrul Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, prin specialiștii serviciilor sale de studii, proiectare, execuție și administrare a fondurilor de restaurare a monumentelor de arhitectură, a depus în acești ani o muncă rodnică îndreptată spre o continuă perfecționare a metodelor de investigare și lucru. În tot acest timp ea a avut alături un organ consultativ de îndrumare și avizare, numit de Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare: Comisia Monumentelor Istorice, formată din oameni de știință, specialiști în diferite discipline ce au contingențe cu problemele de restaurare.

Alegerea obiectivelor și executarea lucrărilor se face ținând seamă de urgența restaurărilor, în funcție de stadiul de degradare a monumentului și de importanța istorică și artistică a acestuia, repartizarea rațională a fondurilor făcându-se pe obiecte aparținând tuturor regiunilor țării și în raport cu felul monumentelor: castele, cetăți, ansambluri arhitecturale religioase sau civile, ansambluri arheologice.

Proiectele de restaurare se întocmesc pe baza unei întregi serii de lucrări de cercetare științifică efectuate atât în arhive și biblioteci cât și asupra monumentului, de istorici, arheologi, arhitecți și ingineri, care stabilesc întreaga desfășurare istorică prin care a trecut monumentul și aleg în urmă soluția de restaurare indicată.

Principiile de restaurare admise astăzi în majoritatea țărilor cu bogată experiență în materie și adoptate în ultimii ani și de noi au la bază directivele Cartei de la Atena din 1931, cu unele completări și modificări de inter-

pretare. Discutate din nou în recentul Congres internațional al arhitecților și tehnicienilor de monumente istorice, din luna mai a acestui an, la Veneția, directivele respective au fost reformulate, edictându-se un nou document internațional în acest domeniu: Carta internațională privind conservarea și restaurarea monumentelor.

În general, restauratorii noștri, ca și cei din alte țări, tind azi spre o prezentare mai discretă a laturii științifice a restaurărilor, dând o mai mare atenție armoniei generale a formelor, a materialelor și a întregii ambianțe a monumentelor.

Deși efortul depus în ultimii ani pentru restaurarea unui mare număr de monumente și de ansambluri monumentale nu poate fi apreciat astăzi în toată amploarea sa — lucrările de restaurare desfășurându-se în mod obligatoriu cu o prudență încetinelă, datorită descoperirilor ivite pe parcurs și repetatelor modificări de soluții impuse de aceste descoperiri — rezultatul acestui efort va apare treptat, pe măsura terminării lucrărilor, în toate regiunile țării, aducând totodată în circuitul turistic un mare număr de puncte de atracție.

Printre lucrările terminate sau în curs de terminare figurează, fie clădiri monumentale cu caracter urban ca: Ateneul R.P.R. și Palatul de Justiție din București, Teatrul Național și Palatul Cuza din Iași, Palatul Banffy din Cluj (actualul Muzeu al Transilvaniei); fie ansambluri de veche arhitectură religioasă, cum sînt: complexul Patriarhiei din București, așezămintele brîncovenești de la Hurez, mănăstirile Cozia, Govora, Dintr-un Lemn, Neamț, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, Humor, Galata din Iași; fie monumente izolate deosebit de importante ca: biserica Sf. Mihail din Cluj, biserica evanghelică din Sebeș, biserica Precista din Galați, biserica Sf. Gheorghe a fostei mănăstiri Voroneț, Turnul Sfântului din Sibiu, Casa Negustorilor din Brașov, Casa Argintarului din Bistrița, Casa Toldalaghi din Tg. Mureș, Palatul Brîncovenesc de la Potlogi; apoi diferite castele și cetăți, cum sînt Cîlnicul, Hunedoara, Prejmerul, Cetatea Neamț, precum și numeroase complexe de

arhitectură și arheologie ca: Curtea Domnească din Tîrgoviște, ansamblul rupestu de la Basarabi din Dobrogea, sau edificiul roman cu mozaic din Constanța, sau încă monumente de arhitectură populară ca bisericile de lemn din nordul Transilvaniei.

Majoritatea acestor lucrări a pus probleme speciale de restaurare, foarte deosebite unele de altele, soluțiile adoptate fiind diverse, după cum diverse sînt natura monumentelor, programele de folosință, cadrul înconjurător și chiar, într-o oarecare măsură, dar în limitele permise de principiile de restaurare admise, personalitatea arhitectului restaurator.

S-au pus astfel probleme de reconstituire, ca la clisiarnița mănăstirii Moldovița sau la interioarele Casei Moviștilor din mănăstirea Sucevița, sau la refacerea acoperișurilor bisericilor moldovenești, după modelele arătate în evocatoarele tablouri ctitoricești din veacurile XV—XVII. S-au pus și au fost rezolvate în mod satisfăcător probleme de amenajare a unui cadru nou, armonizat cu monumentul vechi, ca la mănăstirea Dealu; probleme de introducere a unor structuri moderne, marcînd epoca executării lor, ca la Casa Negustorilor din Brașov sau la mănăstirea Sucevița; probleme de ambianță ca la mănăstirea Neamț unde s-a mutat din centru pe latura din fund biserica, mai recentă, Sf. Gheorghe, pentru a degaja și pune în valoare biserica veche a lui Ștefan cel Mare. S-au pus de asemenea și interesante probleme de rezistență; de pildă, mai de mult, ridicarea și mutarea integrală cu cîțiva metri a bisericii din Rebegești, cu ocazia lucrărilor de amenajare a lacului de acumulare de la Buftea, iar mai recent refacerea bolților pe nervuri, suspendate de o rețea de grinzi de beton armat, la biserica Sf. Mihail din Cluj, precum și numeroase suprabetonări de bolți, introduceri de centuri și de tiranți.

Lucrările de restaurare comportă și studii asupra materialelor de construcție: materiale de învelitoare, mortare, pardoseli noi de piatră artificială, precum și tehnici reeditate din trecut, cum ar fi aceea a tencuie-

lilor urmărind neregularitățile suprafeței zidurilor, tencuielile subțiri ș.a. O atenție deosebită a fost acordată de asemenea și lucrărilor din domeniul artelor plastice: sculptură în piatră și lemn, extrageri și reșezări de picturi murale, lucrări de conservare sau de reconstituire de mobilier etc.

Toate aceste lucrări, care cer o atentă supraveghere și o continuă urmărire din partea proiectanților, se efectuează în regiunile cele mai depărtate și uneori greu accesibile ale țării, ceea ce reprezintă o serioasă dificultate, organul de execuție — Direcția Monumentelor Istorice — trebuind să conducă și să controleze de la centru toată această acțiune.

În adevăr, în faza actuală, o descentralizare în acest domeniu nu este încă realizabilă. Lucrările mai puțin importante de proiectare, precum și lucrările de evidență sînt singurele ce se pot efectua la fața locului, fie de către beneficiari, fie de către Direcțiile de Sistematizare și Proiectare a Construcțiilor.

În afara fondului anual de restaurare, Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare mai dispune și de un fond de intervenții urgente folosit prin intermediul beneficiarilor sau prin unitățile de execuție ale Direcției Monumentelor Istorice.

★

Din această succintă relatare se poate urmări complexitatea preocupărilor și diversitatea problemelor ce se pun sectorului privind conservarea și restaurarea monumentelor istorice.

Sperăm că într-un viitor apropiat toată această acțiune, înțeleasă așa cum se cuvine de arhitecți, de urbanști și de toate autoritățile locale, va da roadele așteptate și că principalele noastre monumente vor fi restaurate și puse în valoare printr-o folosință potrivită și o ambianță îngrijită, aducînd în mijlocul frumoaselor noastre peisaje un element pitoresc și redînd întregului popor mărturia trecutului său.

Mănăstirea Cozia, regiunea Oltenia — Latura dinspre Olt, după restaurare

Biserica Crețulescu încadrată de noile construcții din ansamblul Pieței Republicii — București

THE ARCHITECTURAL REVIEW

... Se constată o mare pricepere a românilor în arhitectura construcțiilor de agrement. Planurile de dezvoltare și schițele de reconstrucție pentru localitățile balneare noi și vechi par să fie la ordinea zilei.

Una din cele mai atractive clădiri de agrement — noua clădire a circuitului din București — ar putea participa la o competiție internațională oricât de pretențioasă. Clădit sub o cupolă cutată, căreia nu i se poate aduce nici un reproș, dată fiind forma arenei circuitului, înconjurat de foaiere, inspirat plasate față de haosul obișnuit de la intrarea marilor clădiri de acest fel, legat cu menajeria pentru animale și cabinele pentru actori, într-un plan care întrușipează soluția ideală a unui tradițional cort de circ, întregul ansamblu al circuitului are un partiu pe care orice arhitect îl va considera ca fiind de bun gust.

*« Architectural Review »
Londra, nr. 789/1962*

la maison

Litoralul românesc este în plină transformare. Stațiunile balneare continuă să se extindă și să fie echipate modern. În fiecare an, vizitatorii au surpriza să găsească noi construcții, al căror aspect plastic este de bună calitate. Urbanistul a colaborat cu arhitectul, cu inginerul și peisagistul. Aceasta explică amploarea traseului de implantare, reușita așezare a construcțiilor, a căilor carosabile și de pietoni. Vedem aplicate câteva principii excelente: gabaritul construcțiilor, ritmul aerat al volumelor construite, alternanța foarte măsurată a coloritului, compoziția arhitecturală care lasă loc arborului și florii.

O ordonanță atât de disciplinată, utilizând arhitectura și natura fără stângăcie, contrastează cu alinierea numeroaselor orașe balneare din această parte a Europei (Europa de vest — N.R.), ale căror construcții, de-a lungul digului, prezintă un caracter anarhic. Numeroase din plajele noastre belgiene, oricare ar fi valoarea lor turistică, se știe că au fost în mod vizibil degradate de mercantilismul constructorilor și slăbiciunea edililor, incapabili de a opune rigida dar salubra lege a urbanismului rațional, avidității acelora care mizează pe patrimoniul frumuseții naturii.

Dimpotrivă, pe malul Mării Negre, la Eforie-Sud, domnește o ordine impusă de planurile directe, respectate. Interesele particulare, prea adesea mistuitoare și distrugătoare, sînt frînate și disciplinate în profitul concepțiilor de ansamblu, creatoare de ambianță.

*Arh. Pierre-Louis Flouquet
« La Maison »
Bruxelles, nr. 10/1961*

Încă din momentul intrării în București, mai ales dinspre raioanele noi construite și bine amenajate (Gara de Nord, noul aeroport « Băneasa » etc.), se creează impresia că acesta este un oraș modern, bine aranjat. În mod firesc, aceste impresii se întăresc încă mai mult în partea centrală a orașului. Bulevardele sînt pline de verdeață, largi și spațioase. Fără exagerare, omul nimereste într-o lume arhitecturală în care centrul este construit cu mult gust și măsură, pe un plan mare (...).

... La noi s-a vorbit și s-a scris despre reconstrucția Pieței Republicii din București, înzestrată cu câteva clădiri de locuit cu 10 etaje și cu o clădire de 17 etaje.

Piața este mare, în două niveluri, cu Palatul R.P.R. și Sala Palatului R.P.R. la mijloc și este foarte bine soluționată spațial. În minunatul ansamblu sînt incluse cu iscusință biserica Crețulescu care datează din anul 1722, în stil brîncovenesc, precum și Ateneul — o veche sală de concerte a Filarmonicii.

Din diferite puncte ale pieței se văd siluetele pitorești ale clopotnițelor, cupolelor, arborilor dintre clădiri. Această împropăștează și satură cu momente interesante aspectul general al pieței. Încă o dată s-a dovedit posibilitatea și chiar necesitatea conviețuirii vechiului cu noul (...).

... Bucureștiul a devenit un oraș al soarelui și al curățeniei (...). El este proaspăt și curat. Culoarele strălucesc cu toată puterea lor.

... Se construiește mult, rapid și economic, pe plan și la scară mare. Soluții trunchiate și « preluate » nu există.

... Majoritatea creației prietenilor noștri poartă amprenta unei logici stricte, a unei consecvențe, a unității de concepție, sînt originale și de un înalt gust arhitectural. Volumele mari, fațadele, grupurile de blocuri și de complexe au creat posibilitate pentru arhitecții români să manifeste un ritm bine format, subliniat clar de ferestre și logii, de balcoane, de bovindouri și de panouri reliefate.

În fiecare obiect arhitectural, din timpurile vechi și pînă în prezent, străbate o idee arhitectural-artistică, clar exprimată și subliniată pînă la maximum. Clădirile moderne construite în ultimii 30 de ani rețin privirile. Dacă întîlnim orizontism — el este dus pînă la capăt în toate. Verticalism — la fel. Rar de tot se întîlnesc clădiri lipsite de expresie; toate țin seama unele de altele. Este caracteristic că pe bulevardele principale,

АРХИТЕКТУРА

СПИСОКЪ НА КОМИТЕТА ПО АРХИТЕКТУРА И БЛАГОУСТРОЙСТВО
И СЕКЦИЯ АРХИТЕКТУРА ПРИ НАУЧНОТЕХНИЧЕСКИЯ СЪЮЗ

pe străzile centrale, se construiesc clădiri de o arhitectură mai severă, solemnă, monumentală. Acolo, blocurile de locuințe se deosebesc de acele construite în raioanele de grădini și parcuri.

... Arhitecții români caută monumentalism și confort; monumentalism pentru aspectul exterior al magistralelor și al centrului, confort — pretutindeni.

Proiectanții se străduiesc să construiască apartamente spațioase, cu sisteme moderne de încălzire, iluminare, instalații sanitare și, în același timp, caută să reducă prețul de cost al construcțiilor.

... Pînă în anul 1944, 86% din construcțiile de locuit ale Bucureștiului erau cu două niveluri. Iată de ce e uimitoare viteza cu care sînt construite întregi magistrale, cartiere și raioane cu blocuri înalte. Complexe în între-

gime terminate apar într-un an. Industria construcțiilor se află la un înalt nivel de dezvoltare.

... Români sînt pretențioși față de execuție. Ei acordă multă atenție detaliilor. Printr-o subliniere a formei, culorii, materialului, ei obțin efecte puternice. Culoarea clădirilor constituie un fenomen obișnuit, legat de tradiția la care se ține mult. Sînt colorate fațade întregi, calcane, dungi horizontale etc. în tonuri proaspete, clare sau de pastel atenuat, folosindu-se în acest scop vopsele cu polimeri, culori opace în ulei cit și cele lucioase, vopsele fără ulei și tencuiala văruiată.

... Arhitectura nouă românească a creat în anii din urmă o serie de opere serioase și originale, ansambluri și complexe pe care noi, în cea mai mare parte, am avut noroc să le vedem și să le examinăm de aproape.

*Arh. Anghel Sarliev
« Arhitektura »
Sofia, nr. 3/1962*

ARCHITEKTURA ČSSR

Noua arhitectură românească atrage, la noi, mereu, atenția atât a specialiștilor cit și a marelui public. Mulți cetățeni de la noi au vizitat centrele de recreație de pe litoral și în cursul scurtelor vizite au făcut cunoștință cu construcțiile din București. Se face adeseori comparație între arhitectura noastră și arhitectura românească și trebuie să mărturisim că aproape totdeauna această comparație se soldează în defavoarea noastră.

Succesele construcțiilor românești sînt cu atât mai convingătoare, cu cit este vorba de o dezvoltare bruscă a unei țări, care, nu de mult, făcea parte din țările nedezvoltate din punct de vedere industrial, cu un nivel de trai scăzut și cu diferențe sociale marcate. Abia eliberarea țării și adîncile transformări economice și sociale, care au avut loc sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, au deschis calea unei noi evoluții din care fac parte integrantă și dezvoltarea culturii și construirea largă de întreprinderi industriale, de locuințe, de lucrări tehnice, de așezări noi, de sate și orașe (...).

O mare atenție se acordă în R.P.R. soluționării exterioare a construcțiilor, coloritului lor, amenajării împrejurimilor, verdeții pomilor și formelor arhitecturale mărunte. De pildă, soluționarea coloritului fațadei este aprobată de către o comisie, care avizează câteva variante, corespunzătoare anumitor travee ale blocurilor de locuințe construite.

Toate părțile pozitive ale construcțiilor își găsesc o deosebită expresivitate în București. Noua piață a Republicii, alte câteva piețe cartierele noi de la Floreasca și Giulești, o serie de clădiri publice foarte bine amplasate și soluționate, amenajarea îngrijită a mediului și a tuturor detaliilor — constituie aspecte care rămîn întipărite în mintea fiecărui vizitator.

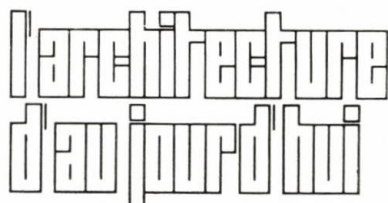
... Marea atenție acordată în R.P.R. sistematizării constituie pentru noi un mare imbold. Nu putem spune că planurile noastre de sistematizare ar fi mai puțin elaborate și documentate. Dar este cert că unul din motivele fundamentale ale succeselor românești este centralizarea construcțiilor, respectarea mai consecventă a planurilor de sistematizare și o mare disciplină urbanistică, care permite realizarea concepțiilor cu vederi largi.

Noua arhitectură românească se dezvoltă, deci, în primul rînd, în complexe mari industriale și de locuit, precum și în clădiri publice pentru amplasarea cărora

se alege totdeauna o poziție expresivă, astfel încât ele să poată fi pe deplin puse în valoare. De asemenea, aceasta creează premise pentru stăpânirea cu succes a diverselor obiecte și ansamblurilor. Întregul proces este desăvârșit cu o deosebită grijă pentru aspectul interioarelor și exterioarelor, precum și cu preocuparea pentru amenajarea mediului.

Prin aceste caracteristici, arhitectura românească poate fi pentru noi un exemplu în multe direcții.

Arh. Jiri Hruza
« Architektura C.S.S.R. »
Praga, nr. 2/1962

În ultimii cinci ani, România susține un efort considerabil în domeniul urbanismului și al construcțiilor. Printre realizările amplasate pe ansamblul teritoriului, cele mai remarcabile sînt fără îndoială crearea și amenajarea stațiunilor turistice și balneare de pe țărmul Mării Negre (vechiul Pont Euxin)...

Originalitatea unui astfel de program, esențialmente social, este aspectul financiar al problemei lipsit de orice idee de speculație: arhitecții și tehnicienii au avut mină liberă și au putut concepe în deplină libertate, atît planul de ansamblu, cît și metodele de execuție...

Aspectul de « oraș-grădină » al Eforiei dă o idee foarte seducătoare a ceea ce vor fi în curînd celelalte stațiuni actualmente în construcție...

... Mamaia este realizarea cea mai importantă, cea mai recentă și desigur cea mai « originală » în adevăratul înțeles al cuvîntului. Aici se exprimă, se desăvîrșește și se rezumă cu cea mai mare forță, atît sub aspectul urbanistic, cît și sub aspectul său tehnic, marea program al sistematizării litoralului românesc al Mării Negre...

În cadrul unui ansamblu de 10 000 de paturi, s-a ales sistemul pavilionar promovat pe scară monumentală. Datorită camerelor cu două paturi, autonome din punct de vedere sanitar, situate în unități de 400 pînă la 1 000 de paturi, dispunînd fiecare de săli de reuniuni și restaurante, Mamaia nu este în realitate, decît un singur hotel imens, un hotel spațial în care se înlănuie; între planul de apă sărată și planul de apă dulce, verigile unui lanț, în elemente de 5—20 de etaje, cu vedere la mare și la lac...

... Orașul Mamaia, parcă ieșit deodată din unde, este un fenomen al secolului, un fel de naștere a zeiței Venus, transpunerea în formă umană a unei mari idei sociale: aceea a timpului liber organizat.

... Prietenii noștri romîni se gîndesc mult la amintirea lui Ovidiu, la exilul și tristețile sale elegii; fie ca ei să poată, pe aceleași țărmuri, să compună, grație arhitecturii, poemul reconcilierii, libertății și bucuriei.

Arh. Guillaume Gillet
« L'Architecture d'Aujourd'hui »
Paris, nr. 105/dec. 1962—ian. 1963

Deutsche Architektur

... Cel mai mult te impresionează, fără îndoială, ceea ce au executat constructorii și arhitecții la Mamaia. Aici, dezvoltarea pe linia construcției industriale este cea mai avansată. Cu un mic număr de tipuri, printr-o soluționare urbanistică îndemînată, printr-o dispo-

ziție în trepte a diferitelor înălțimi de construcții și printr-o înfățișare distins de simplă, s-a ajuns la un ansamblu arhitectonic remarcabil, complet lipsit de monotonie. În detaliile constructive nu s-a renunțat de loc la motivele care par împrumutate din arhitectura istorică (...).

... Simplitatea în formă și soluțiile de folosire a materialelor, compoziția urbanistică cumpănită a stațiunii Mamaia, ne apare ca o dovadă a justeții drumului, care, prin standardizare și tipizare, duce la industrializare în construcții.

Ing. dipl. Ambros G. Gross și
ing. dipl. Dietrich Wellner
« Deutsche Architektur »
Berlin, nr. 6/1962

ARCHITECTURAL FORUM

... din punct de vedere economic, România este steaua strălucitoare a blocului comunist, țara unde industrializarea dă efective roade. Arhitectura Romîniei constituie mîndra față a acestei prosperități relative. Chiar și după finanțarea unui program fără precedent de construcții de locuințe în centrele dens populate... au mai rămas fonduri pentru mari săli de festivități și, chiar, pentru un circ de stat.

Ritmul rapid de dezvoltare a orașelor este mai mult decît egalat pe litoralul Mării Negre. De la sfîrșitul deceniului 1950 șiruri de mari hoteluri de plajă au răsărit pe coastă la Eforie, Constanța și Mangalia; la Mamaia a fost creată din nimic o stațiune de odihnă cu 15 000 de locuri. (...)

Economia explică marea volum de construcții, dar nu și scîlpirile de vitalitate și chiar de rafinament ce apar în arhitectura romînească actuală. Romînia produce cele mai îndrăznețe construcții ale Europei de răsărit.

« Architectural Forum »,
New York,
septembrie 1962

În ultimii 4 ani, în R.P.R. s-a înregistrat un progres însemnat în domeniul tehnicii construcțiilor, atît în ceea ce privește proiectarea cît și execuția.

În unele cazuri (folosirea betoanelor pretensionate cu cabluri la construcțiile de locuit, producția experimentală de cheramzit, producția plăcilor de ipsos de tip « Bellrock » și altele), construcțiile romîne au luat-o înaintea practicii construcțiilor poloneze.

Trebuie subliniat cu admirație ritmul rapid de execuție a clădirilor, atît la construcțiile urbane, cît și la cele industriale.

PRZECIĄD BUDOWLANY

i
BUDOWNICTWO
mieszkanicowe

În aceste condiții trebuie să recunoaștem că schimbul de experiență și colaborarea între constructorii polonezi și romîni poate să aducă reale avantaje ambelor părți. Deosebit de rațional pare schimbul de experiență sistematic în domeniul construcțiilor din panouri mari. Admirabila arhitectură contemporană romînească poate, de asemenea, să furnizeze o tematică valoroasă pentru studiile arhitecților noștri.

Colaborarea ambelor țări în domeniul construcțiilor trebuie salutată cu mare satisfacție.

Arh. Zdzisław Zuchowski
« Przegląd Budowlany »
Varșovia, nr. 2/1962

Clădirile de locuit construite în București, de-a lungul magistralei nord-sud, în piața Gării de Nord, în noul cartier Floreasca, pe calea Griviței, calea Victoriei și pe bd. 6 Martie se disting atît prin varietatea formei exterioare cît și prin dispoziția interioară a apartamentelor. Această diversitate este caracteristică și pentru locuințele construite în noile raioane ale orașelor Oradea, Bacău, Ploiești, Pitești, Cluj și altele.

... Aplicînd larg elementele prefabricate pe cale industrială, arhitecții romîni tind să evite uniformitatea prin sistematizarea liberă a cvartalelor și micro-raioanelor, prin amplasarea caselor de locuit cu un număr diferit de etaje, prin folosirea culorii și tencuielilor de diverse structuri.

Din acest punct de vedere este edificatoare reconstrucția căii Griviței din București, pe o porțiune de 5 km, care leagă centrul orașului cu Gara de Nord și cu mari

Архитектура СССР

întreprinderi industriale. Urbaniștii au mers pe drumul lărgirii considerabile a acestei artere — pînă la 54 m pe unele porțiuni. Principalul tip de construcții de-a lungul căii Griviței este clădirea cu 8 etaje; la intersecția cu alte străzi s-au construit blocuri-turn din secțiuni avînd 10 și 14 etaje. Pentru variație s-a folosit retragerea unor clădiri de la aliniere, formîndu-se astfel curți principale; la intersecția magistralelor s-au creat cîteva piețe.

Lucrările referitoare la proiectarea centrului orașului Pitești, reconstrucția părții centrale a orașelor Galați și Ploiești, reconstrucția Pieței Unirii din Iași și alte exemple de practică urbanistică constituie o mărturie a modului complex de rezolvare a problemelor de construcție, de folosire a sistematizării libere, a compozițiilor volumetrice și spațiale asimetrice și a variației tipurilor de case de locuit (...).

Complexele sanitare de la Mangalia, Eforie și Mamaia reprezintă orașele perfect sistematizate pentru odihnă, avînd hoteluri moderne și confortabile, restaurante, braserii și pavilioane sportive.

În construcțiile de pe litoral se îmbină cu măiestrie materialele noi — betonul armat și sticla — cu piatra naturală tradițională. Grilaje de beton armat ajurate, apărătoare contra soarelui, acoperișurile ondulate ale unor edificii, teritoriile respective bine amenajate și plantate, corpurile originale pentru iluminatul exterior și cel interior, mobila modernă — toate acestea împreună imprimă un colorit deosebit orașelor balneo-climaterice create în R.P.R. în ultimii ani.

Arh. j. Rozenbaum
« Архитектура С.С.С.Р. »
Москва, nr. 4/1964

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

CONFERINȚE

Prof. arh. Horia Maicu a conferențiat în ziua de 2 iunie despre « Unele aspecte ale construcției de teatre și hoteluri din străinătate ».

În ciclul de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică », marți 16 iunie, prof. arh. Ion Ghica-Budești a vorbit despre « Unele probleme ale sistematizării satului socialist ».

Marți 23 iunie, conf. univ. Ion Rebedeu a vorbit — în cadrul ciclului de conferințe « Probleme de materialism istoric » — despre « Partinirea artei realist-socialiste ».

CONSFĂTURE

La 30 iunie, a avut loc la Casa arhitectului o consfătuire a secției de arhitectură industrială în mediul agricol, cu tema « Arhitectura clădirilor industriale de producție cu caracter universal ».

Au prezentat referate arhitecți: Lucia Gheorghiu, Ștefan Crețoiu și Dan Stănescu.

EXPOZIȚII

În sala de expoziții a Casei arhitectului a fost deschisă între 1—29 iunie expoziția personală de pictură a arh. Laurențiu Vasilescu.

DEPLASĂRI ÎN STRĂINĂTATE

În cadrul acordurilor dintre uniunile de arhitecți, între 26 mai și 10 iunie, arhitecții Elena Iotzu și Petre Dragnea au vizitat R. S. Cehoslovacă; între 1—15 iunie, arhitecții P. H. Ionescu, Maria Herlea, Ion Tabacu, Alexandru Szűcs și Dan Corneliu au vizitat R. P. Polonă; între 9—30 iunie, arhitecții Valeriu Manu, Aurelia Kereasky și Nicolae Porumbescu au vizitat U.R.S.S., iar între 18 iunie și 2 iulie, arhitecții Mauriciu Silianu și Ion Regman au vizitat R. P. Bulgaria.

★

Un grup de arhitecți, compus din: arh. Constantin Enache, Paul Mihalik și Vladimir Protopopescu, a participat la cel de al III-lea seminar de arhitectură industrială din cadrul U.I.A. care a avut loc între 31 mai și 11 iunie la Budapesta.

★

Prof. arh. Gustav Gusti, vicepreședinte al C.S.C.A.S., a luat parte la Consfătuirea Comisiei de urbanism a U.I.A., care s-a ținut între 12—18 iunie la Berlin.

★

Între 7 și 22 iulie, un grup de 27 arhitecți a întreprins o călătorie documentară în U.R.S.S. Arhitecții români au vizitat noi construcții, precum și monumente istorice din orașele Kiev, Leningrad, Riga și Moscova.

Un alt grup — 33 arhitecți — a vizitat între 22 iulie și 4 august, R. S. Cehoslovacă (Bratislava, Brno, Praga, Karlovy-Vary și alte orașe).

Tot în această perioadă, 14 arhitecți au vizitat R. P. Bulgaria, deplasându-se în unele orașe din interiorul țării — Plevna, Sofia, și pe litoralul Mării Negre — Varna, Burgas, Nessebar etc.

În R. P. Polonă, un grup de 29 arhitecți a vizitat — între 26 iulie și 10 august — Varșovia, Krakovia, Wrocław, Gdansk, interesându-se de noile construcții civile și industriale din aceste orașe.

VIZITE DE PESTE HOTARE

Arhitectul englez Begley, vicepreședinte al Comisiei pentru reconstrucția ținutului Londra, în vizită în țara noastră, a avut o întâlnire la 25 iunie cu un grup de arhitecți români; discuțiile cu oaspetele străin s-au axat pe problemele construcțiilor noi, ale monumentelor istorice, parcurilor etc.

SIMPOZION LA I.P.C.T.

Între 4—6 iunie a.c., în amfiteatrul Institutului de Construcții din București s-au desfășurat lucrările simpozionului cu tema « Tipizarea clădirilor industriale de producție și industrializarea execuției lor », simpozion organizat de C.S.C.A.S. prin Institutul de Proiectări a Construcțiilor Tip.

Organizarea acestui simpozion a fost o necesitate aproape organică, deoarece o dată cu înființarea I.P.C.T. și cu epuizarea unei etape de 10 ani în domeniul tipizării la noi în țară, se simțea nevoia unor precizări și a unei noi orientări în acest domeniu.

Acțiunile de până acum, pline de entuziasm, dar izolate și neînchegate într-un sistem amplu de gândire tehnică, au făcut ca prea puțini să creadă în ideea tipizării și de aceea eforturile nu au fost conjugate.

O etapă s-a încheiat, o nouă atitudine ia naștere. Ideea s-a amplificat, anvergura problemei este alta. Chiar bilanțul realizărilor de până astăzi, sute de mii de m² de hale industriale construite după proiecte-tip, în diferite ramuri industriale, este încurajator.

În cuvântul de deschidere ținut de ing. V. Bum-băcea, vicepreședinte al C.S.C.A.S., și în referatul de început al lucrărilor, expus de ing. P. Vernescu, director tehnic în I.P.C.T., în care s-a prezentat acest bilanț, s-a precizat nu numai stadiul actual al problemei, ci s-a expus și o metodă de lucru, s-a deschis un nou orizont.

Dacă pentru unii participanți la simpozion, problema era clară, pentru alții însă, ea abia la încheierea lucrărilor a devenit clară. Proiectanții din diferite institute, specialiștii din sectoarele prefabricatelor, execuției și montajului, cercetătorii și teoreticienii în domeniul calculului, precum și factorii de avizare din C.S.C.A.S. și-au spus cuvântul, au identificat problemele tehnice, au analizat noile laturi și aspectele majore ale tipizării construcțiilor industriale.

Un domeniu foarte discutat a fost acela al structurilor, analizate sub aspectul seismic, al execuției în fabrici și al condițiilor de transport și montaj pe șantier.

Cercetarea a arătat stadiul și perspectiva precomprimării betonului în structurile tipizate, legitimând entuziasmul proiectanților. Studiile structurilor spațiale în beton armat au stîrnit interesul și au încurajat speranțele acestora.

Dar ceea ce am vrea să relevăm în rîndurile de față, este aspectul major al problemelor de arhitectură care nu se ghidește imediat sub titlul temei simpozionului.

Pornind de la analiza funcțională a clădirilor industriale de producție, s-a constatat aproape o unanimitate de păreri la proiectanții de lucrări industriale, asupra faptului că hălele universale vor putea fi mult folosite în felurite procese de fabricație.

Parametrii tehnologici, datele funcționale, o dată înscrise în concepția hălelor universale, iau aspect de detaliu și se subordonează unei metode de tipizare. Apelul din ce în ce mai imperios care se face la instalațiile de climatizare, încălzire, ventilație și iluminare, conturează viitorul hălelor universale, aducînd proiectarea acestora la o gândire tehnică foarte complexă, dar plină de promisiuni.

Pornind de la analizarea detaliată a elementelor de închidere a spațiului tehnologic: pereți, ferestre, tavan, luminatoare etc., arhitecții au abordat cu mult curaj, în cadrul simpozionului, și valorile specifice de arhitectură.

S-a arătat că arhitectura cu elemente industrializate se înscrie organic, consecvent și fără contradicții în arhitectura contemporană.

Unitatea de principiu a unei atitudini artistice, izvorîte din mijloace tehnice evoluate nu face decît să îmbogățească un fond spiritual printr-o zestre materială nelimitată.

S-au dezbătut și aspecte de urbanism, construcțiile industriale fiind de regulă importante, organizînd teritorii vaste și luînd o parte activă la formarea cadrului urban.

Încheind lucrările simpozionului, prof. arh. L. Adler, vicepreședinte al C.S.C.A.S., a precizat elementele esențiale discutate în cadrul lucrărilor, a indicat principalele probleme ce stau în fața tipizării, atît tehnice cît și organizatorice.

Constatîndu-se rezultatele unei activități de 10 ani în tipizare, a unei experiențe elocvente, se epuizează o etapă și se deschide alta.

Enunțînd o metodă de lucru pentru viitor, prof. arh. L. Adler a semnalat imperioasa nevoie de colaborare a tuturor proiectanților și specialiștilor legați de industrializarea construcțiilor, precum și perspectivele promițătoare ale unei astfel de colaborări. Cu o ultimă apreciere adusă proiectanților din I.P.C.T., lucrările simpozionului s-au încheiat într-o atmosferă de caldă colegialitate pe care o aduc cunoașterea și urmărirea aceleiași idei.

Arh. ION ENESCU

SUMMARY

This issue is devoted to the 20th. anniversary of Rumania's liberation from the fascist yoke. A number of articles reflect the great achievements in the field of architecture during the twenty years of basic transformations our country underwent under the leadership of the Rumanian Workers' Party.

★

The issue opens with a number of contributions grouped under the heading OUR ARCHITECTS ABOUT OUR NEW ARCHITECTURE where comments on the Rumanian architectural achievements of the last two decades, and on the problems confronting the profession in the years ahead, are made by old and young architects (p.4.)

There follows a pictorial presentation of the housing estate recently built in the zone of the new Constantza railway station whose architects designers were awarded a State-prize for 1964 (p. 9).

Prof. arch. Ladislau Adler — TOPICAL THEMES OF INDUSTRIAL ARCHITECTURE IN RUMANIA (p. 12) Prior to August 23rd., 1944, industrial buildings were few and far between. After the liberation of the country, industrial architecture witnessed an amazing development, immediate result of the socialist industrialization of the R.P.R. Following the resolutions of the National Conference of the Rumanian Communist Party, held in 1945, hundreds of plants and works have been dotting the map of Rumania while other hundreds were rebuilt. The leap in quantity was accompanied by one in quality, which may be traced both in time and in space by numerous achievements in the field of postwar industrial architecture. Rolling-mills, steel foundries, blast furnaces, industrial complexes, thermo- and hydro-power stations, are but a generalization of the work of the more than 400 architects and 11,000 trained technicians engaged in the design of industrial objectives.

The article then reviews briefly the trends of Rumanian industrial architecture, the themes and the problems which its evolution is raising.

Such new themes refer, first of all, to the most efficient location of the industrial plants within the territory and, as a corollary, to the planning of the industrial zones. New tendencies reflected in the formation and the pattern of the general plan may be noticed in the very systematization of the plants. New themes, bearing both on the basic solutions, the conception, and the structural and plastic aspects, have to be considered for the buildings proper, as well as for the industrial structures, both for those actually producing and for those having auxiliary functions. At the same time, a new and insistent task concerns the working conditions, the workers' comfort at their place of work.

To-day's themes, concerning the location of the industries widened the scope of the traditional conditions which, hitherto, had influenced the selection of the site, both for whole zones and individual units. Site selection is made with the interests of the national economy and of the State economic policy in mind. Such principles guided the selection of the sites for some mammothized works such as those at Galați, Săvinești, a.o. The grouping of industries into zones and systematization of the latter, likewise imposed themselves as an objective need, due to the enormous investments to be made (within the present six-year plan industry has been apportioned 100 thousand million lei) and to the advantages arising from the co-operation between the plants situated within or beyond the zone, between the industrial zones and the housing areas.

Another topical theme with far reaching implications in the field of technics and economics as well as socially and politically is the erection, in rural or out-lying urban territory, of some large agro-zootechnic units with a pronounced industrial character, real "poultry factories", actual "vegetable mills".

Concerning the design and the actual arrangement of the general plan, the main theme pointing the way to a solution may be referred to as the application of the principle of aggregate buildings with all the implications deriving therefrom. The same principle applies as well to social and administrative buildings, rising in the squares facing the plant. The swift progress of technique brought new elements, creating new problems and themes for the industrial design, respectively for the solution of the general plan. This was taken into account and so were the production programmes of the industries being set up, such industries being always new ones, calling for a new technology and a new equipment. Transportation within the plants themselves also points to important changes of design, which, in their turn influence the all-round economy of the general plan.

The author then deals extensively with another problem of industrial design, one having appeared on the way. This problem has been settled successfully or is still in course of solution: the industrial standard-type design, using to a large extent prefabricated structural elements. Standard-type designing and prefabricating elements incline to grow more and more important in the field of industrial architecture, considering that the material foundation is undergoing a steady evolution: new and more efficient materials are turning up, the out put capacity of the production and assembly equipment of prefabricated elements is growing, a.s.o.

In its conclusion the article deals with one of the main postulates of our socialist architecture, a very important aim of industrial design as well: to achieve the best working conditions for the progress of the activity of the working people in the R.P.R. by making the interior spaces of production halls benefit of an appropriate architecture and by the provision of high quality social and cultural buildings.

Prof. arch. Gustav Gusti — TWENTY YEARS OF COMPLEX TERRITORIAL SYSTEMATIZATION AND SOCIALIST CONSTRUCTION (p. 26). The changes in the social and demographic structure, resulting from the accelerated growth of the process of urbanization as well as the care taken to raise the living standard of the entire people, account for the steadily growing figures of thousands of millions, which the Rumanian State is allocating for urban constructions so as to ensure the working people with housing provided with all facilities. The building of residential housing is done, generally, within urban

aggregates of growing complexity. In the socialist organization now being accomplished in the R.P.R. these will constitute the higher comprehensive stage of the urban housing process. This is the reason why in the R.P.R., town planning is considered to be of the greatest importance as the most complex form of architecture, an architectural form characteristic of the socialist system.

Considering the complex construction of the territory as a long term, continuous process, the aim is to closely coordinate the systematization and the building up of the territory with the planning provisions of the national economy, making the most of the consequences resulting from the application of this economic law, proper to our system.

On this line, there developed an intense activity of territorial systematization. Work was started for laying down the theoretical fundamentals and for drawing up a practical methodology able to guide the paths of study and design, both in the central institute (ISCAS) and in the regional and department institutes.

In this respect, the author gives a few instances: systematizing of the coal fields in the Jiu Valley; the study of the consequences of coal mining, oilwell drilling and exploitation and of power development for town and country planning in the Oltenia—Argeş region; an analysis of the selection of sites and determining the consequences deriving from the fact that the territory comprises some important industrial objectives, such as those in Craiova, Slatina, Baia Mare, Luduş, Suceava; studies done on some hydrographic basins concerning the systematization plans of the watercourses concerned and the consequences for the regional territory and for the localities along such watercourses; the study of some out-lying urban territories; studies undertaken for the benefit of the Health Ministry relating to the development of the health resort network; the complex systematization of the Danube Delta, of the Black Sea shore and of many other regions, as well.

At the same time there were drawn up a number of papers on the systematization of rural localities, based on a complex systematization of the production and economy of districts, whose character is chiefly agricultural, the goal being to wipe out the differences between village and town.

The author goes on to detail some innovating principles introduced in the town planning way of thinking and their practical consequences on the methodology of the socialist transformation of the towns and in solving the problems specific to the urban organization and construction in the period of building the socialist system. Aiming at generalizing such principles there have been drawn up systematization schemes these last years, among which the author is quoting the plans of a few large towns: Bucharest, Galaţi, Cluj, Ploieşti, Braşov, Constanţa, Oradea, Iaşi, Craiova, Timişoara, a.o. as well as of a few heavily industrialized towns, of some newly built ones, health resorts and others.

Concluding, the author refers to the details of town planning and enumerates a number of main conclusions intended to guide design work in the present stage of building urban complexes.

Prof. arch. Marcel Locar — THE CONSTRUCTION OF HOUSING AND SOCIAL-CULTURAL BUILDINGS IN THE R.P.R. (p. 40). In this article the author concerns himself with the evolution which, in these last twenty years, architecture has undergone in the field of social-cultural buildings. The architects were given the important task of ensuring the ever growing number of town dwellers with adequate housing conditions and those required to meet their daily life needs, this turning the process of urban building into a major State problem, an integrating part of the plans for the development of national economy. Consequently, a new programme took shape in Rumanian architecture, one dealing with mass housing, with the formation of large urban complexes, endowed with social-cultural buildings, grouped into units.

The results of these twenty years' activity in this field of architecture points to numerous new towns that have sprung up — the towns of the Jiu Valley, the towns of Oneşti, Victoria, Dr. Petru Groza, a.s.o.; large housing complexes in Bucharest, Braşov, Ploieşti, Constanţa, Piteşti, Cluj, Oradea, Baia-Mare, a.s.o., a.s.o.; new residential districts in the towns of Reşiţa, Hunedoara, Galaţi, Braşov and many others.

In rural surroundings, between 1960—1963 alone, there were built more than 383.000 houses in a wide range of standard-type designs.

In the field of house building the programmes, of steady growth and more exacting, raised a number of important problems relating to the quality of the facilities, of the functionality and of the finishing work, and concerning the adoption of the best methods to increase the rhythm and the volume of the building work and also for a more profound consideration of the economic problems.

The quickening rhythm of house building imposed, as an objective necessity, the industrialization of the building process and, as its consequence, the design of standard types. It, therefore, followed that the erection of buildings with large size pre-fabricated panels grew from 5% in 1960 to 15.8% in 1963, and the use of sliding casings from 0.9% in 1961 to 9.7% in 1963.

Special attention was paid to the building of structures for educational purposes (schools, vocational schooling complexes, high-school institutes, university complexes, hostels, refectories, a.s.o.).

Likewise, the last twenty years since the liberation witnessed a signal growth in the building of rural culture homes, town clubs, trade-union clubs — real culture palaces, endowed with auditoria, libraries, halls for study circles, exhibition halls, a.s.o. At the same time the picture theatre network extended, on the basis of much used standard type designs.

A vast constructive programme has been achieved and is still progressive in the medical field, starting with small size health-centers and up to the large hospitals in a group with polyclinics of the large, specialized units, such as the Oncology Institute in Cluj, the Maternity Hospital at Bacău, a.s.o., a.s.o.

The commercial and the public service networks, included in the large housing complexes, were built to correspond to new urban principles of meeting the residents' daily and periodical requirements, by means of midget sized shopping units, or by shopping complexes or shopping centres situated in separate buildings.

The achievement of some large sports buildings reflects the large development of Rumania's sporting life: large stadia, sport halls, complex sport grounds.

The architectural creative work during the twenty years since the liberation has given proof of an amazing quantitative development but it also showed the development of its quality, unfolding its own character enriched by specific local elements.

Under the heading THE MAINTENANCE AND RESTORATION OF THE HISTORICAL MONUMENTS IN OUR COUNTRY DURING THE PEOPLE'S RULE, prof. arch. Grigore Ionescu gives us a concise account of the significance of the care shown by the leadership of the Party and of the State in taking steps to preserve historical monuments in Rumania. He also informs us about the fruitful work of the team of specialists of the Historical Monuments Board (p. 54).

★

Under the heading THE SPECIALIZED FOREIGN PRESS ON ARCHITECTURAL ACHIEVEMENTS IN THE R.P.R. and by quoting passages from various foreign architectural reviews, our own one brings a grouping of some architects' and specialists' views on Rumanian architecture within the twenty since the emancipation.

To close the issue, the Chronicle brings a few items about the activity of the Union of Architects of the R.P.R. in June and July last.

Consacré au XXe anniversaire de la libération de la Roumanie de sous le joug fasciste, le numéro de cette revue publie une suite d'articles qui reflètent les grandes réalisations obtenues en architecture pendant les vingt années durant lesquelles notre pays — sous la direction du Parti Ouvrier Roumain — a passé par de radicales transformations.

★

En premier lieu, on présente dans les pages de la revue des appréciations à l'égard des réalisations obtenues en l'architecture durant les vingt années de régime démocratique-populaire ainsi que sur des sujets actuels du domaine de l'architecture, appréciations sollicitées par la rédaction à un certain nombre d'architectes. (page 4).

La revue présente après plusieurs images du nouvel ensemble de blocs d'habitations de la zone de l'ancienne gare — nouvelle gare de Constantza pour lequel les auteurs du projet ont reçu le Prix d'Etat de la R.P.R. - 1964. (page 9).

Prof. architecte Ladislau Adler — THÈMES ACTUELS DE L'ARCHITECTURE INDUSTRIELLE DE NOTRE PAYS (page 12). Représentée par un petit nombre d'objectifs industriels édifiés avant le 23 Août 1944, l'architecture industrielle, reflet de l'industrialisation socialiste de la R.P.R., a pris après la libération, un extraordinaire essor. Suite aux décisions prises à la Conférence nationale du Parti Communiste Roumain qui eut lieu en 1945, des centaines de nouvelles usines et fabriques ont fait leur apparition sur la carte de la Roumanie tandis que d'autres centaines étaient reconstruites. Au bond effectué quantitativement s'ajoutait un autre, celui de la qualité, que l'on peut constater dans le temps et dans l'espace, par les multiples réalisations architecturales de l'après-guerre. Laminiers, aciéries, haut-fourneaux, fonderies, ensembles industriels, centrales énergétiques, thermocentrales et hydrocentrales ne sont que la généralisation de l'activité des 400 architectes et des 11.000 techniciens et plus, qui œuvrent dans l'élaboration de projets d'objectifs industriels.

Sont brièvement exposées plus loin dans l'article, les tendances de l'architecture industrielle roumaine, les thèmes et les problèmes posés par son évolution qui, — l'auteur le souligne — devront sans cesse trouver de meilleures solutions lors des travaux futurs.

Ces nouveaux thèmes se réfèrent en premier à l'implantation — avec un maximum d'efficacité — des entreprises industrielles et, comme corollaire, à la systématisation des zones industrielles. Dans cette systématisation des zones industrielles, de nouvelles tendances se sont fait jour, reflétées dans l'établissement et la composition d'ensemble du plan général.

Des thèmes nouveaux touchant aussi bien la solution de principes et la conception que la structure constructive et plastique, sont également abordés pour la solution des bâtisses et des constructions industrielles affectées à la production ainsi que pour les constructions auxiliaires. En même temps, une thématique nouvelle et impérieuse concerne les conditions de travail et le confort des travailleurs à leur lieu de travail.

Les thèmes actuels regardant l'implantation des industries donnent plus d'extension aux conditions connues du choix du terrain, pour des zones entières comme pour des entreprises isolées. Le choix du terrain a lieu en fonction de certains intérêts correspondant à l'économie et à la politique économique sur le plan national. C'est ainsi que l'on a résolu l'implantation de grands combinats tels ceux de Galatzi, de Săvinești etc. De même, le groupement des industries en zones et l'aménagement de ces zones s'est imposé comme une nécessité objective, grâce aux importants investissements devant être réalisés (100 milliards pour l'industrie dans le sexennat actuel) ainsi qu'aux avantages offerts par la coopération entre entreprises de la zone et du dehors, entre zones industrielles et zones d'habitat.

Autre thème d'actualité, à vastes implications technico-économiques et socio-politiques, est la formation en banlieue ou dans le milieu rural, de grands centres agro-zootecniques, d'un caractère industriel marqué, de véritables « fabriques de volailles », de véritables « fabriques de légumes ».

Quant à l'établissement et à la composition d'ensemble du plan général, le thème actuel de principe pour sa solution se réfère à l'application du principe de l'assemblage des bâtisses, avec toutes les conséquences qui en dérivent. Même principe appliqué également aux immeubles socio-administratifs dans le cadre des places pré-usinales. Le rapide progrès de la technique a fourni de nouveaux éléments déterminant des thèmes et des problèmes nouveaux, notamment pour la solution du plan général. On en a tenu compte ainsi que des programmes d'industries nouvellement créées qui exigent une technologie et un outillage nouveaux. Le transport usinal indique de même, d'importants changements conceptuels qui conduisent, à leur tour, à des modifications de l'économie d'ensemble du plan général.

L'auteur de l'article s'étend plus loin sur un autre problème d'élaboration des plans industriels, problème qui a paru en cours de route et qui a été résolu avec succès ou bien qui est en train de l'être : il s'agit de l'élaboration de projets-types pour l'industrie, avec emploi, à une vaste échelle, d'éléments préfabriqués. Typisation et préfabrication tendent à prendre une importance toujours plus grande en architecture industrielle, compte tenu du fait que la base matérielle évolue sans cesse : plus efficaces, des matériaux nouveaux font leur apparition, la capacité de fabrication et du montage des préfabriqués s'accroît, etc.

Pour finir, on s'occupe de l'un des principaux postulats de notre architecture socialiste, qui forme aussi un objectif d'une haute importance pour l'élaboration des projets industriels, à savoir la création de conditions de travail optima pour les travailleurs de la R.P.R., par une architecture adéquate des espaces intérieurs dans les halls de fabrication et par un équipement socio-sanitaire d'un niveau élevé.

Prof. architecte Gustav Gusti — VINGT ANS D'AMÉNAGEMENT COMPLEXE ET DE CONSTRUCTION SOCIALISTE DU TERRITOIRE (page 26). Les modifications structurales socio-démographiques dues au rythme rapide d'extension du processus d'urbanisation ainsi que le souci manifesté pour l'élévation du standard de vie de toute la population, expliquent les sommes — de l'ordre des milliards — en constante ascension, allouées par l'Etat roumain pour les constructions urbaines afin d'assurer aux travailleurs de confortables logements. La construction des habitations est résolue, d'une manière généralisée, par des ensembles urbains d'une complexité croissante, qui constitueront la forme supérieure que prendra l'habitat dans la société socialiste édifiée en R.P.R. Ceci explique aussi l'importance accordée en R.P.R. à l'urbanisme, considéré le plus complexe des échelons de l'architecture, échelon propre au régime socialiste.

Estimant la construction complexe du territoire comme un processus continu et de durée, on poursuit le but d'une stricte coordination entre l'aménagement et la construction de l'espace territorial et les prévisions de la planification de l'économie nationale, en valorifiant les conséquences découlant de l'application de cette loi économique, spécifique à notre régime.

C'est dans cette voie que s'est graduellement développée une intense activité d'aménagement territorial et que l'on a jeté les bases d'une théorie et d'une méthodologie pratique, aptes à imprimer une orientation à l'étude et à l'élaboration de projets, aussi bien à l'Institut central (ISCAS) que dans les instituts régionaux et départementaux.

L'auteur de l'article fournit certains exemples à cet égard : aménagement du bassin houiller de la Vallée du Jiu ; étude des conséquences urbanistiques résultant des exploitations houillères, pétrolifères et de développement énergétique de la région Oltenie-Arges ; analyse du choix des implantations et de la détermination des conséquences découlant de la

présence sur le territoire d'importants objectifs industriels, tels ceux de Craiova, Slatina, Baia-Mare, Luduș, Suceava; étude des bassins hydrographiques concernant les plans d'aménagement des cours d'eaux et leurs conséquences pour le territoire régional et pour les localités riveraines; étude des territoires des banlieues; études effectuées pour le Ministère de la Santé sur le développement du réseau de stations balnéaires; aménagement complexe du Delta du Danube, du littoral de la Mer Noire ainsi que de maintes autres régions.

En même temps, mentionne l'auteur — on a élaboré toute une suite d'études se rapportant à l'aménagement des localités rurales, études fondées sur la systématisation complexe de la production et de l'économie des rayons dont le profil est surtout agricole, afin d'abolir les différences existant entre la ville et le village.

Plus loin, l'auteur s'occupe de certains principes novateurs introduits dans la conception et la pratique urbanistiques au sujet de la méthodologie de la transformation socialiste des villes et de la solution des problèmes spécifiques à l'organisation et à la construction urbaine pendant la période de parachèvement du régime socialiste. Pour la généralisation de ces principes, on a élaboré ces dernières années des plans d'aménagement parmi lesquels l'auteur cite notamment les projets directeurs de plusieurs grandes villes: Bucarest, Galatz, Cluj, Ploiești, Brașov, Constantza, Oradea, Jassy, Craiova, Timișoara etc. ainsi que les plans de villes nouvellement construites, de stations balnéaires et autres.

En conclusion, l'auteur note les détails de l'aménagement urbain et énumère une série d'importantes conclusions qui pourront guider l'élaboration des projets dans l'étape actuelle d'édification des ensembles urbanistiques

Prof. architecte Marcel Locar — CONSTRUCTION D'IMMEUBLES D'HABITATION ET SOCIO-CULTURELS EN R.P.R. (page 40). L'auteur s'occupe dans son article, de l'évolution de l'architecture de la R.P.R. en vingt ans, dans le secteur des constructions socio-culturelles. Les tâches importantes transmises aux architectes pour assurer de bonnes conditions de logement et pour satisfaire aux besoins de la population urbaine dont le nombre croît sans cesse, ont fait du processus d'édification urbaine un problème majeur d'État, une part intégrante des plans de développement de l'économie nationale. Par conséquent, un nouveau programme s'est fait jour dans l'architecture roumaine, celui du logement de masse conçu dans les grands ensembles urbanistiques, équipés d'immeubles socio-culturels assemblés en unités.

Le bilan dressé en vingt années d'activité dans le secteur de l'architecture montre nombre de villes nouvellement construites, notamment celles de la Vallée du Jiu, les villes Onesti, Victoria, Dr. Petru Groza, etc.; les grands ensembles de Bucarest, Brașov, Ploiești, Constantza, Pitești, Cluj, Oradea, Baia Mare, etc., etc.; les nouveaux quartiers de Reșița, de Hunedoara, de Galatz, de Brașov et de maintes autres villes.

Dans le milieu rural, de 1960 à 1963 seulement, on a construit plus de 383.000 logements d'après une vaste série de projets-type.

Dans la construction de logements, les programmes toujours plus vastes et plus exigeants ont soulevé une série de problèmes sur la qualité du confort, la fonctionnalité et les finitions ainsi que sur l'introduction des meilleures méthodes pour l'accroissement du volume et du rythme des constructions comme pour l'approfondissement des problèmes économiques.

La cadence du développement de la construction des logements a imposé, comme une nécessité objective, l'industrialisation du processus de la construction et, de ce fait, celui de la typisation. A la suite de quoi, la construction d'immeubles en grands panneaux a passé de 5% en 1960 à 15,8% en 1963 tandis que la construction de ceux à coffrages glissants a passé de 0,9% en 1961 à 9,7% en 1963.

Une attention particulière a été accordée à la construction d'immeubles destinés à l'enseignement (écoles, complexes scolaires professionnels, instituts d'enseignement supérieur, centres universitaires, équipés de foyers, de cantines, etc.)

De même, la construction de foyers culturels villageois, de maisons de la culture dans les villes, de club syndicaux — véritables palais de la culture, pourvus de salles de spectacles, de bibliothèques, de salles destinées à des cercles d'étude et à des expositions, etc — a pris un remarquable essor durant les vingt années passées depuis la libération. Le réseau cinématographique s'est développé lors de cette même période, sur la base de plusieurs projets-types fréquemment répétés.

Dans le domaine de la santé, on a réalisé et l'on est en cours de poursuivre la réalisation, d'un vaste programme de constructions à partir du dispensaire et jusqu'aux grands hôpitaux groupés avec polycliniques ou grandes unités spécialisées, telles l'Institut Oncologique de Cluj, la Maternité de Bacău etc. etc.

Encadrés par les grands ensembles d'habitation, les réseaux du commerce et de desserte ont été bâtis sur de nouveaux principes urbanistiques afin de satisfaire aux exigences quotidiennes et périodiques des locataires, par des magasins, complexes ou centres commerciaux situés dans différents immeubles.

De nouvelles constructions — hôtels touristiques, chalets, restaurants — s'alignent aux côtés d'autres constructions sur le littoral de la Mer Noire.

La réalisation de grands édifices sportifs reflète le vaste essor du mouvement sportif de Roumanie: grands stades, salles de sport, complexes sportifs.

La création architecturale des vingt années qui ont suivi la libération n'a pas seulement été marquée par un essor quantitatif étonnant mais aussi par un essor de la qualité qui a suivi la voie d'une variété propre, enrichie par des éléments spécifiquement locaux.

Sous le titre CONSERVATION ET RESTAURATION DES MONUMENTS HISTORIQUES DE NOTRE PAYS PENDANT LES ANNÉES DU POUVOIR POPULAIRE, le prof. architecte Grigore Ionesco fait un bref exposé montrant quelle a été la sollicitude manifestée par le parti et par l'État pour la tâche de sauvegarde des monuments historiques de Roumanie ainsi que sur le fructueux travail du groupe des spécialistes de la Direction des Monuments Historiques. (page 54).

★

Citant des fragments de plusieurs revues étrangères d'architecture, sous le titre: LA PRESSE ÉTRANGÈRE SPÉCIALISÉE SUR LES RÉALISATIONS ARCHITECTURALES DE LA R.P.R. — la revue publie un certain nombre d'opinions appartenant à des architectes et à des spécialistes sur l'architecture roumaine des vingt années écoulées depuis la libération.

Comme d'habitude, la revue publie pour finir la chronique de l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. pendant les mois de juin et de juillet 1964.

Die Zeitschrift widmet dieses Heft dem XX. Jahrestag der Befreiung Rumäniens vom faschistischen Joch und veröffentlicht eine Reihe von Artikeln, die die großen Realisierungen auf dem Gebiete der Architektur in den zwanzig Jahren spiegeln, in welchen das Land — unter Leitung der Rumänischen Arbeiterpartei — radikale Umgestaltungen erfahren hat.

★

Die Zeitschrift enthält, in erster Linie einige Gutachten über die architektonischen Realisierungen in den zwanzig Jahren der Volksdemokratie sowie auch über aktuelle Probleme auf dem Gebiete der Architektur, die unsere Redaktion von einer Anzahl Architekten eingeholt hat. (S. 4)

Die Zeitschrift bringt sodann einige Ansichten des neuen Wohnbauviertels in der Zone zwischen dem alten und dem neuen Bahnhof in Konstanza, für welches die Architekten den Staatspreis 1964 bekommen haben. (S.9).

Prof. Arch. Ladislau Adler — AKTUELLE AUFGABEN DER INDUSTRIELLEN ARCHITEKTUR IN UNSEREM LANDE (S. 12). Vor dem 23. August 1944 durch wenige Industrieanlagen gekennzeichnet, hat die industrielle Architektur nach der Befreiung, als Folge der sozialistischen Industrialisierung der RVR, einen erstaunlichen Aufschwung erfahren. Als Folge der Beschlüsse der 1945 stattgehabten Konferenz der Rumänischen Arbeiterpartei sind Hunderte neue Werke und Fabriken in Rumänien entstanden und weitere Hunderte wiederaufgebaut. Der quantitative Aufschwung wurde auch durch den qualitativen vervollständigt, der in Zeit und Raum durch zahlreiche Realisierungen auf dem Gebiet der industriellen Nachkriegsarchitektur verfolgt werden kann. Walzwerke, Hüttenwerke, Hochöfen, Gießereien, Industriekomplexe, energetische Zentren, Wärme- und Wasserkraftwerke stellen bloß eine Verallgemeinerung der Tätigkeit von mehr als 400 Architekten und 11 000 Technikern dar, die an der Planung von Industrieanlagen arbeiten.

Ferner erörtert der Artikel bündig die Zielsetzungen der rumänischen industriellen Architektur, die durch ihre Entwicklung aufgeworfenen Aufgaben und Probleme und die — wie der Verfasser betont — eine kontinuierliche Vervollkommenung durch die zu planenden Arbeiten erreichen müssen.

Diese neuen Aufgaben beziehen sich in erster Linie auf die allerwirksamste Anlage der Industrieunternehmen und, als Vervollständigung, auf die Systematisierung der Industriezonen. Selbst in der Systematisierung der Unternehmen haben sich desgleichen neue Bestrebungen bemerkbar gemacht, die sich bei der Herstellung und Komposition des Gesamtplans spiegeln. Neue Aufgaben, die sowohl für die grundlegenden Lösungen, für die Auffassung als auch für die konstruktive und plastische Struktur von Interesse sind, entstehen sich auch bei Lösung der Gebäude selbst und der Industriebauten, sowohl jener der Produktion als auch der Nebengebäude. Eine neue und beharrliche Thematik bezieht sich gleichzeitig auf die Arbeitsbedingungen, den Komfort der Arbeiter am Arbeitsplatz.

Die aktuellen Aufgaben in bezug auf die Anlage der Industrien haben die für die Wahl des Terrains bekannten Bedingungen sowohl für ganze Zonen als auch für einzelne Unternehmen erweitert. Die Wahl des Territoriums erfolgt im Hinblick von Interessen, die der Wirtschaft und der Volkswirtschaftspolitik entsprechen. So wurden die Anlagen großer Kombinate wie jenes in Galatz, Săvinești usw. gelöst. Ebenso ist die Gruppierung der Industrien in Zonen und die Systematisierung dieser Zonen, infolge der großen zu realisierenden Investitionen (im gegenwärtigen Sechsjahrplan 100 Milliarden Lei für Industrie) und der Vorteile, die das Zusammenarbeiten der Unternehmen innerhalb oder außerhalb der Zone, der Industrie- und Wohnzonen bietet, als eine objektive Notwendigkeit erwiesen.

Eine weitere aktuelle Aufgabe, die große technisch-wirtschaftliche und sozial-politische Möglichkeiten in sich birgt, stellt die Bildung von großen agro-zootechnischen Einheiten, mit betont industriellem Charakter im ländlichen oder vorstädtischen Gebiet dar, wahre „Geflügelabriken“, richtige „Gemüsefabriken“.

Was die Herstellung und Komposition des Gesamtplans betrifft, bezieht sich die prinzipielle aktuelle Aufgabe für seine Lösung auf die Anwendung des Prinzips der Zusammenziehung der Gebäude mit allen daraus sich ergebenden Folgen. Dasselbe Prinzip wird auch bei den sozial-administrativen Gebäuden innerhalb der vorbetrieblichen Plätze angewendet. Der rapide Fortschritt der Technik hat neue Elemente hervorgebracht, die neue Probleme und Aufgaben auf dem Gebiete der industriellen Planung, bzw. in der Lösung des Gesamtplans stellen. Dies wurde in Erwägung gezogen wie auch die Programme der entstehenden Industrien, die stets neu sind und neue Technologien und Ausrüstungen benötigen. Der betriebliche Transport weist ebenfalls auf wichtige Änderungen im Plan hin, die ihrerseits auch Änderungen in der Ökonomie des Gesamtplans verursachen.

Der Verfasser des Artikels spricht sodann eingehend über ein weiteres Problem der industriellen Planung, über ein Problem, das sich aufgeworfen hat und das erfolgreich gelöst wurde und teilweise noch im Lösungsstadium begriffen ist: die Typenplanung in der Industrie, unter Anwendung, auf großem Maßstab, von vorfabrizierten Bauelementen. Die Typisierung und Vorfabrikation bekommen immer mehr Bedeutung auf dem Gebiete der industriellen Architektur, da die materielle Grundlage in steter Entwicklung begriffen ist: es erscheinen neue Materialien, wirksamere, die Leistungsfähigkeit der Fabrikations- und Montageausrüstungen der vorfabrizierten Elemente wächst usw.

Abschließend ist im Artikel über eines der hauptsächlichen Postulate unserer sozialistischen Architektur die Rede, das in der Industrieplanung eine Zielstreben von großer Wichtigkeit ist: Schaffung allergünstigster Arbeitsbedingungen, zur Entfaltung der Aktivität der Werktätigen in der RVR, durch eine entsprechende Architektur der Innenräume der Fabrikationshallen und durch eine sozial-sanitäre Einrichtung von hohem Niveau.

Prof. Arch. Gustav Gusti — ZWANZIG JAHRE VIELFÄLTIGE SYSTEMATISIERUNG UND SOZIALISTISCHER AUFBAU DES TERRITORIUMS (S. 26). Die demographisch-sozialen strukturellen Änderungen infolge des rapiden Ausweitungsprozesses des Städtebaus, sowie die Sorge zur Hebung des Lebensstands der gesamten Bevölkerung, geben Aufschluß über die stetig ansteigenden Milliarden, die der Staat bewilligt für städtische Bauten, für die Versorgung der Werktätigen mit komfortablen Wohnungen. Der Wohnungsbau ist in verallgemeinerter Weise gelöst, im Rahmen von städtebaulichen Anlagen mit steigender Komplexität, die die höhere Form der Einbeziehung des städtischen Wohnungsbaus in die sozialistische Gesellschaft, welche in der RVR zur Vollendung gelangt, bilden werden. Dies erklärt auch die Wichtigkeit, die dem Städtebau in der RVR zuerkannt wird, als der vollendetsten Stufe der Architektur, einer der sozialistischen Ordnung, eigenen architektonischen Stufe.

Den komplexen Ausbau des Territoriums als einen kontinuierlichen, immerwährenden Vorgang betrachtend, erstrebt man die strikte Koordinierung der Systematisierung und des Ausbaus des Territoriums mit der vorgesehenen Planifizierung der Volkswirtschaft und werden die aus der Anwendung dieses ökonomischen, unserer sozialistischen Ordnung eigenen Gesetzes entstehenden Ergebnisse entsprechend ausgewertet.

Auf dieser Linie hat sich nach und nach eine intensive Tätigkeit der territorialen Systematisierung entwickelt und man schritt zur Ausarbeitung einer theoretischen Fundamentierung und einer praktischen Methodologie, die geeignet waren, den Weg des Studiums und der Planung sowohl im Zentralinstitut (ISCAS) als auch in den Regional- und Rayon-Instituten zu weisen.

Der Verfasser des Artikels führt einige Beispiele in diesem Sinne an: Systematisierung des Kohlenbeckens im Jiu-Tal; Studium der städtebaulichen Folgen der Kohlen- und Erdölförderung und der energetischen Entwicklung in der Region Oltenia-Argeș; Analyse im Hinblick auf die Wahl der Anlagen und auf die Feststellung der Folgen, die aus dem Vorhandensein wichtiger Industriekomplexe auf dem Territorium entstehen, wie in Craiova, Slatina, Baia-Mare, Luduș, Suceava; Studium hydrographischer Becken über die Ausbaupläne der betreffenden Wasserläufe und die Folgen für das Regionalterri-

torium und die am Ufer liegenden Ortschaften; Studium einiger Vorstadtgebiete; durchgeführte Studien für das Gesundheitsministerium über die Entwicklung von Badeorten; die komplexe Systematisierung des Donaudeltas, der Schwarzmeerküste sowie auch vieler anderer Regionen.

Gleichzeitig — führt der Verfasser aus — wurden eine Reihe von Studien ausgearbeitet für die Systematisierung ländlicher Anlagen auf Grund einer komplexen Systematisierung der rayonellen Produktion und Wirtschaft mit vorwiegend landwirtschaftlichem Charakter im Hinblick auf die Behebung des Unterschiedes zwischen Dorf und Stadt.

Der Verfasser spricht des weiteren über einige Neuerungsprinzipien, die in der Theorie und städtebaulichen Praxis in bezug auf die Methodologie der sozialistischen Umgestaltung der Städte festgelegt wurden und die Lösung der für Städtebau, liche Organisation und Konstruktion spezifische Bauaufgaben im Zeitabschnitt der Vervollständigung der sozialistischen Ordnung. Im Bestreben, diese Grundsätze zu verallgemeinern, wurden in den letzten Jahren Systematisierungsskizzen ausgearbeitet, in welchen der Verfasser die direktiven Pläne einiger großer Städte anführt und zwar: Bukarest, Galatz, Cluj, Ploiești, Brașov, Constanza, Oradea, Jassy, Craiova, Timișoara usw. wie auch einiger bedeutender Industriestädte, einiger neuerbauter Städte, Badeorte und dergleichen.

Abschließend bezieht sich der Verfasser des Artikels auf die Details der städtischen Systematisierung und nennt eine Reihe von hauptsächlichsten Schlüssen, die der Planung von Konstruktionen städtebaulicher Anlagen in der gegenwärtigen Etappe zugrundeliegen sollen.

Prof. Arch. Marcel Locar — KONSTRUKTION VON WOHN- UND SOZIAL-KULTURELLEN BAUTEN (S. 40). Der Verfasser behandelt in seinem Artikel die Entwicklung der Architektur in der RVR, im Sektor für sozial-kulturelle Bauten während der letzten zwanzig Jahre. Die wichtigen, den Architekten auferlegten Aufgaben für die Gewährleistung entsprechender Bedingungen zur Unterbringung und Erfüllung der Lebensnotwendigkeiten der stetig anwachsenden Stadtbewölkerung haben aus dem städtebaulichen Prozeß ein staatliches Hauptproblem gemacht, einen integrierenden Bestandteil der Entwicklungspläne der Volkswirtschaft. In der Folge hat sich in der rumänischen Architektur ein neues Programm herausgebildet, jenes der Massenwohnung, entworfen in großen städtebaulichen Anlagen, versehen mit sozial-kulturellen, in Einheiten zusammengeordneten Einrichtungen.

Die Bilanz der zwanzigjährigen Tätigkeit in diesem Sektor der Architektur zeigt zahlreiche neuerbaute Städte — die Städte im Jiu-Tal, die Städte Onești, Victoria, Dr. Petru Groza usw.; große Anlagen in Bukarest, Brașov, Ploiești, Konstanza, Pitești, Cluj, Oradea, Baia-Mare usw. usw.; neue Viertel in den Städten Reșița, Hunedoara, Galatz, Brașov und in vielen anderen.

Allein in den Jahren 1960—1963 wurden in den ländlichen Gebieten mehr als 383 000 Wohnungen in einer großen Vielfalt von Typenprojekten gebaut.

Auf dem Gebiete des Wohnungsbaus haben die immer größer und anspruchsvoller werdenden Programme eine Reihe von wichtigen Problemen in bezug auf die Qualität des Komforts, der Betrieblichkeit und Abschlußbarkeit, in bezug auf die Einführung der besten Methoden zur Steigerung des Volumens und Bautempos aufgeworfen sowie auch in bezug auf die Vertiefung der wirtschaftlichen Probleme.

Das Entwicklungstempo des Wohnungsbaus hat die Industrialisierung des Bauprozesses als eine objektive Notwendigkeit auferlegt und demzufolge auch jene der Plantypisierung. Infolgedessen ist die Konstruktion der Gebäude in Großplattenbauweise von 5% im Jahre 1960 auf 15,8% in 1963, und mit Gleitschalung von 0,9% in 1961 auf 9,7% in 1963 gestiegen.

Eine besondere Aufmerksamkeit wurde der Konstruktion von Gebäuden auf dem Gebiete des Unterrichts (Schulen, Schulkomplexe für professionelle Ausbildung, höhere Lehranstalten, Universitätskomplexe, versehen mit Heimen, Kantinen usw.) gewidmet.

Desgleichen hat die Errichtung von Kulturheimen in Dörfern, von Kulturhäusern in Städten, Syndikatsklubs — richtige Kulturpaläste, mit Vorstellungssälen, Bibliotheken, Sälen für Studienzirkel, Ausstellungen usw. — in den zwanzig Jahren seit der Befreiung einen besonderen Aufschwung genommen. Gleichzeitig hat sich das Netz von Lichtspieltheatern auf Grund von vielverwendeten Typenprojekten ausgeweitet.

Auf dem sanitären Gebiet hat sich ein umfassendes Bauprogramm verwirklicht und steht im Begriffe sich weiterhin zu vervollständigen, angefangen von ärztlichen Dienststellen bis zu großen Krankenhäusern mit Polikliniken oder großen Spezial-einheiten wie das Onkologische Institut in Cluj, die Gebäranstalt in Bacău usw. usw.

Die in den großen Wohnbaukomplexen eingeordneten Handels- und Versorgungsnetze wurden auf neuen städtebaulichen Prinzipien errichtet. Zur Erfüllung der täglichen und periodischen Erfordernisse der Bewohner, wurden Handelspunkte, -komplexe oder -zentren, in separaten Gebäuden untergebracht.

Zu den von Hunderttausenden ausländischen Besuchern bewunderten Bauten an der Schwarzmeerküste, kommen noch neue hinzu u.zw. Touristenhotels, Schutzhütten, Restaurants.

Die Realisierung großer Sportkonstruktionen spiegeln die umfassende sportliche Bewegung in Rumänien: große Stadien, Sportsäle, Sportkomplexe.

Das architektonische Schaffen in den zwanzig Jahren seit der Befreiung hat nicht nur eine erstaunliche quantitative Entwicklung erfahren, sondern auch eine qualitative Entwicklung auf der Linie einer eigenen, mit lokalen spezifischen Elementen bereicherten Mannigfaltigkeit.

Unter dem Titel ERHALTUNG UND WIEDERHERSTELLUNG HISTORISCHER DENKMÄLER IN UNSEREM LANDE IN DEN JAHREN DER VOLKSMACHT, bringt Prof. Arch. Grigore Ionescu einen kurzgefaßten Bericht über die Bedeutung der von Partei- und Staatsleitung angewandten Sorgfalt in der Tätigkeit der Bewahrung historischer Denkmäler in Rumänien sowie auch über die fruchtbringende Arbeit des Spezialistenkollektivs der Leitung für Historische Denkmäler. (S. 54).

★

Bezugnehmend auf Auszüge aus verschiedenen ausländischen Architekturzeitschriften, veröffentlicht unsere Zeitschrift — unter dem Titel AUSLÄNDISCHE FACHZEITSCHRIFTEN ÜBER ARCHITEKTONISCHE REALISIERUNGEN IN DER RVR — eine Sammlung von Meinungen von Architekten und Fachleuten über die rumänische Architektur in den zwanzig Jahren seit der Befreiung.

Wie üblich, bringt die Zeitschrift zum Schluß eine Chronik über die Tätigkeit des Architektenverbandes der RVR im Juni und Juli ds.J.

Журнал посвящает этот номер XX-ой годовщине освобождения Румынии из-под фашистского ига, помещая ряд статей, в которых отображаются большие достижения в области архитектуры за эти двадцать лет, в которых страна — под водительством Румынской Рабочей Партии — осуществила коренные преобразования.

★

На страницах журнала помещены на первом плане заключения ряда архитекторов приглашенных редакцией высказаться по поводу архитектурных достижений за двадцать лет народно-демократического строя и по современным проблемам в области архитектуры. (стр. 4)

В журнале также публикуются несколько фотоснимков нового ансамбля жилых домов старого и нового вокзала города Констанца, архитекторы — проектировщики которого получили Государственную премию на 1964 г. (стр. 9)

Проф. арх. Ладислав Адлер — **СОВРЕМЕННЫЕ ТЕМЫ ПРОМЫШЛЕННОЙ АРХИТЕКТУРЫ В НАШЕЙ СТРАНЕ** (стр. 12). Представленная до 23 августа 1944 г. лишь несколькими промышленными предприятиями, промышленная архитектура выказала после освобождения бурное развитие, отражение социалистической индустриализации Р.Н.Р. В результате постановлений национальной Конференции Румынской Коммунистической Партии, имевшей место в 1945 году, сотни новых фабрик и заводов появились на карте Румынии, а другие несколько сотен были восстановлены. Количественный прыжок был восполнен и качественным, который может быть прослежен во времени и в пространстве по многочисленным достижениям в области послевоенной индустриальной архитектуры. Прокатные станы, сталелитейные заводы, доменные печи, литейные заводы, промышленные комплексы, энергетические централи, теплоцентрали и гидроцентралли представляют лишь обобщение деятельности тех свыше 400 архитекторов и 11000 техников, которые работают на проектировании промышленных объектов.

В статье выявляются далее вкратце тенденции румынской индустриальной архитектуры, темы и задачи, которые выдвигают ее развитие и которые — как это подчеркивает автор — должны найти свое дальнейшее усовершенствование в будущих проектировочных работах.

Эти новые темы относятся, в первую очередь, к наиболее подходящему выбору места на территории для промышленных предприятий и как вывод к систематизации индустриальных зон. В самой систематизации предприятий появились также новые тенденции, которые отображаются в составлении и в композиции ансамбля генерального плана. Новые темы относятся как к основным решениям, замыслу, так и к строительной и пластичной структуре выдвигаются и при решении зданий в собственном смысле и промышленных построек как производственных, так и подсобных. В то же время новая и настойчивая тематика ставит упор на условия труда, удобство рабочих на рабочем месте.

Современные темы относятся к размещению промышленных предприятий, расширили известные условия по выбору места как для целых зон, так и для отдельных предприятий. Выбор территории производится в видах известных интересов соответствующих экономике и хозяйственной политике в государственном масштабе. В этом смысле были разрешены размещения некоторых крупных комбинатов, как например комбинатов в Галаце, Сивинешти и т.д. Точно также группировка промышленных предприятий по зонам и систематизация этих зон явилась как объективная необходимость исходя из больших капиталовложений (в нынешнем шестилетнем плане 150 миллиардов лей на промышленность), так и из выгод, которые предоставляет сотрудничество между предприятиями из зоны и вне зоны, между промышленными и жилыми зонами.

Другой актуальной темой с широкими технико-экономическими и социал-политическими последствиями является постройка в сельской или пригородной среде больших агрозоотехнических единиц, с подчеркнутым индустриальным характером настоящих «птичьих фабрик», настоящих «овощных фабрик».

Что касается составления и композиции в ансамбле генерального плана, современная главная тема для решения ее относится к применению принципа уплотнения зданий со всеми последствиями вытекающими из этого обстоятельства. Этот же принцип применяется к социал-административным зданиям в рамках предзаводских площадей. Быстрый прогресс техники внес новые элементы определяющие новые задачи и тематики в области промышленного проектирования, соответственно, в решении генерального плана. Это обстоятельство было принято к сведению, также как и программы создаваемых промышленных предприятий, которые постоянно обновляются, требуя новую технологию и новое оборудование. Заводской транспорт отмечает также важные изменения в замысле, которые вносят также и со своей стороны изменения в экономике по ансамблю генерального плана.

Автор статьи широко развивает далее другую проблему промышленного проектирования, проблему появившуюся в ходе работ и которая была с успехом решена или находится еще в стадии решения: типовое проектирование в промышленности с широким использованием заранее заготовленных строительных элементов. Типизация и предварительная заготовка элементов выказывают тенденцию приобретать все более возрастающее значение в области промышленной архитектуры, если иметь в виду что материальная база постоянно эволюционирует: появляются новые материалы более эффективные, мощность оборудования по изготовлению и сборке предварительно заготовленных элементов возрастает и т.д.

В заключение в статье говорится об одном из главных постулатов нашей социалистической архитектуры и который является предметом большой важности и в промышленном проектировании: создание наилучших рабочих условий для проявления деятельности трудящихся из Р.Н.Р., посредством архитектуры внутренних пространств соответствующих фабричных цехов и посредством социал-санитарного снабжения на высоком уровне.

Проф. арх. Густав Густу — **ДВАДЦАТЬ ЛЕТ КОМПЛЕКСНОЙ СИСТЕМАТИЗАЦИИ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ОБСТРАИВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ** (стр. 26). Структуральными демографико-социальными переменами, благодаря усиленным темпам развития процесса градостроительства, а также и заботой для поднятия жизненного уровня всего населения объясняются миллиардные затраты с тенденцией к постоянному повышению, которые румынское государство ассигнует для городских построек для обеспечения трудящихся удобными жилищами. Постройка жилых помещений разрешается в общем в рамках городских ансамблей с возрастающей комплексностью, которые составят высшую форму содержания процесса городского жилья в социалистическом обществе, которое завершается в Р.Н.Р. Этим объясняется и значимость уделяемая в Р.Н.Р. градостроительству полагаемому самой комплексной ступенью архитектуры, архитектурной ступенью свойственной социалистическому режиму.

Принимая комплексную застройку территории как процесс непрерывный, продолжительный, преследует строгая координация систематизации и территориальной застройки с плановыми наметками народного хозяйства, полностью используя последствия вытекающие из господства этой экономической закономерности свойственной нашему режиму.

По этой линии развивалась интенсивная деятельность по территориальной систематизации и было положено начало выработке теоретического обоснования и практической методологии в состоянии ориентировать пути исследований и проектирования как в центральном институте (ИСКАС), так и в областных институтах и отделах.

Автор статьи приводит в этом смысле некоторые примеры: систематизация каменноугольного бассейна в Долине Жиу; исследование урбанистических последствий каменноугольных, нефтяных выработок и энергетических развитий в области Олтения-Арджеш; анализ относящийся к выбору места для застройки и к установлению последствий вытекающих из наличия на территории значительных промышленных предприятий, как например, в Слатина, Байя—Мауе, Лудуш, Сучава; изучение некоторых гидрографических бассейнов с точки зрения устройства водных потоков и последствий для областной территории и прибрежных местностей; исследование некоторых подгородных территорий; исследования произведенные для Министерства Народного здоровья относительно расширения сети бальнеологических местностей; Комплексная систематизация Дунайской дельты, побережья Черного моря, а также и многих других областей.

В то же время — отмечает автор — был произведен ряд исследований для систематизации сельских поселений, на основе комплексной систематизации производства и районного хозяйства с преимущественным сельскохозяйственным профилем в видах ликвидации разницы между городом и селом.

Далее автор статьи касается некоторых новаторских принципов установленных в процессе замысла и урбанистической практики относящихся к методологии социалистического преобразования городов и к разрешению специфических организационных и градостроительных проблем в период завершения социалистического строя. Как следствие обобщения этих принципов за последние годы были выработаны новые эскизы по систематизации, среди которых автор перечисляет генеральные планы некоторых больших городов как: Бухарест, Галац, Клуж, Плоешть, Брашов, Констанца, Орадя, Яссы, Крайова, Тимишоара и т.д., а также некоторых крупных промышленных городов, некоторых вновь построенных городов, курортов и других.

В заключение автор ссылается на детали городской систематизации и приводит ряд принципиальных заключений ведущих к направлению проектирования в нынешней стадии строительства урбанистических ансамблей.

Проф. арх. Марсел Локар — ПОСТРОЙКА ЖИЛЫХ И СОЦИАЛ-КУЛЬТУРНЫХ ЗДАНИЙ В Р.Н.Р. (стр. 40). Автор посвящает свою статью эволюции архитектуры в Р.Н.Р. за двадцать лет в секторе социал-культурных построек. Важные задания переданные архитекторам для обеспечения соответствующих условий для расселения и для удовлетворения бытовых потребностей городского населения в неустойчивом росте создали из процесса городской застройки важную государственную задачу, неотъемлемую часть планов по развитию народного хозяйства. Как следствие, в румынской архитектуре наметилась новая программа, а именно касающаяся массового жилого помещения мыслимого в больших урбанистических ансамблях, застроенных социально-культурными зданиями, разбитых на отдельные единицы.

Итог двадцатилетней деятельности в этом секторе архитектуры показывает построенные многих новых городов как, например, города в Долине Жиу, города: Онешть, Виктория, Д-р Петру Гроза и т.д.; крупные ансамбли в Бухаресте, Брашове, Плоешть, Констанце, Питешти, Клуж, Орадя, Байя Маре и т.д. и т.д.; новые кварталы в городах: Решица, Хунедоара, Галац, Брашов и многие другие.

В сельской среде лишь между 1960—1963 гг. построено свыше 383 000 жилых домов в большой гамме типовых проектов.

В области постройки жилых помещений все большие и большие требования предъявляемые к программам подняли ряд важных задач, касательно качества удобств, функциональности и отделки, касательно внедрения самых лучших методов для увеличения объема и темпа конструкций, а также и углубления экономических заданий.

Темп развития строительства жилых зданий привел с объективной необходимостью к индустриализации строительного процесса и как следствие и к типизации проектирования. В результате постройка зданий из больших панелей возросла с 5 % в 1960 году до 15,8 % в 1963 году, а строительство на скользящих опалубках — с 0,9 % в 1961 году до 9,7 % в 1963 году.

Особое внимание было уделено строительству зданий в области народного просвещения (школы, профессиональные школьные комплексы, институты высшего образования, университетские комплексы, оснащенные общежитиями, столовыми и т.д.).

Равным образом строительство сельских культурных изд., городских домов культуры, профсоюзных клубов, которые являются настоящими дворцами культуры с зрительными залами, библиотеками, залами для научных кружков, выставок и т.д., выявило особый подъем за двадцать лет со дня освобождения. Кинематографическая сеть развивалась за то же время на основе типизированных проектов на большую посещаемость.

В области народного здоровья осуществлена и продолжает осуществление обширная программа строительства, начиная с диспансеров и до больших больниц сгруппированных с поликлиниками или с крупными специализированными единицами, как например, Онкологический Институт в Клуже, Родильный дом в Бакэу и т.д., и т.д.

Сети: торговая и по обслуживанию, включенные в крупные жилищные ансамбли, были построены на новых урбанистических принципах для наилучшего удовлетворения ежедневных и периодических запросов жителей через пункты, комплексы или торговые центры размещенные в отдельных помещениях.

Конструкции на побережье Черного моря, пользующиеся оценкой тысяч иностранных посетителей восполнены строительством туристских гостиниц, туристских баз, ресторанов.

Осуществление большого спортивного строительства отображает широкое развитие спортивного движения в Румынии под видом: больших стадионов, спортивных залов, спортивных комплексов.

Архитектурное творчество за двадцать лет со дня освобождения показало не только значительное количественное, но и качественное развитие по линии собственной разновидности обогащенной специфическими местными элементами.

Под заголовком СОХРАНЕНИЕ И ВОССТАНОВЛЕНИЕ ИСТОРИЧЕСКИХ ПАМЯТНИКОВ, НАШЕ ИСКУССТВО В ГОДЫ НАРОДНОЙ ВЛАСТИ проф. арх. ГРИГОРИЕ ИОНЕСКУ представляет краткое изложение заботливой деятельности партии и государства по сохранению исторических памятников в Румынии, а также успешной деятельности в том же направлении коллектива специалистов при Дирекции Исторических Памятников. (стр. 54)

★

Цитируя выдержки из различных зарубежных журналов по архитектуре, наш журнал помещает под заголовком ИНОСТРАННАЯ ПРЕССА ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ ОБ АРХИТЕКТУРНЫХ ДОСТИЖЕНИЯХ В Р.Н.Р. — краткий конспект мнений зарубежных архитекторов и специалистов о румынской архитектуре за двадцать лет истекших со дня освобождения.

Как всегда журнал в заключение приводит Хронику деятельности Союза Архитекторов из Р.Н.Р. за месяцы июнь и июль с. г.

40538

B

LEI 15

arquitectura ^{E 1689}
RPR

5
1964

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.
ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU CONSTRUCȚII
ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

E 1689

5

ANUL XII NR. 5 (90) 1964

s u m a r

EXPOZIȚIA REALIZĂRILOR ECONOMIEI NAȚIONALE

PROIECTAREA ANSAMBLULUI EXPOZIȚIEI REALIZĂRILOR
ECONOMIEI NAȚIONALE 2

● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

COMPLEXUL INDUSTRIAL MILITARI — BUCUREȘTI 22

UZINA METALURGICĂ DIN IAȘI 30

CONCURS DE HALE UNIVERSALE 34

NOI REALIZĂRI DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE 39

● EXPOZIȚII

EXPOZIȚII ECONOMICE REALIZATE DIN ELEMENTE PREFABRICATE
ȘI REFOLOSIBILE 42

400 DE ANI DE LA MOARTEA LUI MICHELANGELO

MICHELAGNIOLO BUONARROTI, ARHITECT FLORENTIN 46

● CRONICA

SEMINARUL ITALO-ROMÂN DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM 54

PE MARGINEA UNEI DEPLASĂRI DOCUMENTARE ÎN FRANȚA 55

AL II-LEA CONGRES AL ARHITECȚILOR ȘI TEHNICIENILOR SPE-
CIALIȘTI ÎN RESTAURAREA MONUMENTELOR ISTORICE 56

● RECENZII — BIBLIOGRAFIE

Conf. arh. Gheorghe Pavlu,
arh. Victor Sebestyen

Arh. Mircea Enescu

Arh. Alexandru Popescu-Necșești

Arh. Lucia Gheorghită

★ ★

Arh. Heinz Novac

Arh. Marcel Melicson

Arh. Constantin Moșinski

Arh. Aurelia Teodorescu,
arh. Emilian Machedon

Prof. arh. Grigore Ionescu

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCO-
VICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR
ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON
(redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI
arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

Conf. arh. GHEORGHE PAVLU,
arh. VICTOR SEBESTYEN
laureat al Premiului de Stat

PROIECTAREA EXPOZIȚIEI

Proiectant general al expoziției: ISCAS

Șeful colectivului de proiectare: prof. arh. Ascanio Damian.

Șef de proiect complex: arh. Victor Sebestyen, laureat al Premiului de Stat.

Șef de proiect al planului de ansamblu și coordonatorul general al proiectelor de investiție: arh. Ludovic Staadecker, laureat al Premiului de Stat.

Coordonator general al lucrărilor de execuție și al proiectelor lucrărilor edilitare: ing. Ion Pavlovici.

Șeful colectivului de rezistență: ing. Alfred Boverman.

Șeful colectivului de proiectare pentru drumuri și sistematizări verticale: ing. Nicolae Draganovici.

Șeful colectivului de proiectare pentru iluminat public și sonorizare: ing. Dumitru Munteanu.

Șeful colectivului de proiectare pentru alimentare cu apă și canalizare: ing. Stelian Toader.

Șeful colectivului de proiectare pentru organizarea șantierului: ing. Constantin Mustăț.

Șeful colectivului de proiectare pentru mobilier: arh. Camil Roguski.

Colectivul de proiectare pentru expoziția din pavilionul „A”

Arhitectură: arhitecții Liliana Dinescu, Gheorghe Filipeanu, Lidia Ghelman, Horea Hudită, Leon Strulovici.

Grafică și decorație: colectivele conduse de graficienii Magda Ardeleanu, Val Munteanu, Iosif Molnar; arhitecții Mircea Coradino, Eugen Dobrotă, Jeromme Kofler, Eduard Marcovici.

Grafică cu caracter general: grafician Magda Ardeleanu; arh. Eduard Marcovici.

Colectivul de proiectare pentru expoziția din pavilionul „B”

Arhitectură: arhitecții Mihai Enescu (șef de proiect), Constantin Dobre, Bogdan Gheorghiu, Adriana Țiulescu.

Grafică: graficienii Sergiu Georgescu, Eugen Mihăiescu; arhitecții Florica Vasilescu, Radu Patrulius

Alte lucrări

Șef de proiect al pavilionului culturii: arh. Richard Bordenache.

Întocmitor al pavilionului de informații: arh. Dan Voicu.

Șef de proiect al cinematografului în aer liber: arh. Liliana Belea.

Șefi de proiecte ale magazinelor A1, A2, A3, A4 și « Miorița »: arhitecții Horea Hudită, Lidia Ghelman, Egon Wiener.

Arhitecții Gabriel Cristea și Dinu Gheorghiu, responsabili ai colectivelor pentru decorație, împreună cu graficienii Manole Teodorescu, Anton Perussi, Lipa Alămaru, pentru grafica plăfoanelor exterioare.

Responsabila colectivului de grafică pentru pavilionul culturii: arh. Florica Vasilescu.

Coloana decorativă din fața pavilionului central: arh. Valentin Iorga, sculptorul Cristea Grosu.

Panoul principal al pavilionului « B »: sculptorii Alexandru Gheorghiu, Georgeta Caragiu; arhitecții Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea, Radu Mănăilă.

Șeful colectivului de grafică pentru semnale și panouri: grafician Hainoroc Constantinescu.

Coloana decorativă din parcul Herăstrău: sculptorul Eugen Ciucă.

Statuia din curtea interioară a restaurantului « Miorița »: sculptorul Mac Constantinescu.

Panoul principal (elaborat pe baza unei idei a artistului emerit Jules Perahim și a arhitectului Aurel Stoicescu): arhitecții Gabriel Cristea, Dinu Gheorghiu, Radu Mănăilă, Toma Olteanu

Proiectele pentru platforma industriei petrolului și chimiei, precum și standul de mase plastice au fost executate de MIPCh: ing. Alexandru Makarovitsch (șef de proiect), Gheorghe Nițulescu.

Am avut cinstea de a face parte din colectivul de arhitecți, ingineri, graficieni și decoratori care au primit sarcina de a elabora proiectul pentru Expoziția realizărilor economiei naționale, măreață trecere în revistă a douăzeci de ani de victorii în domeniul economiei, tehnicii, științei și culturii din patria noastră socialistă.

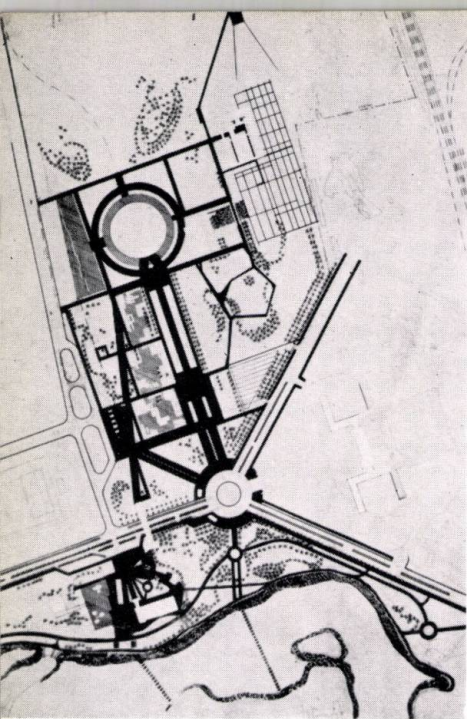
Ca arhitecți, încadrați în procesul de proiectare de mai bine de 15 ani, ne-am putut da seama de creșterea vertiginoasă a potențialului economic al patriei noastre. Dacă în 1956, când au început lucrările pentru realizarea ansamblului central din Galați, pentru realizarea a cca. 200 de apartamente au fost necesari doi ani, azi construim la Galați într-un singur an între 2 500—3 000 apartamente. În numai opt ani, ritmul de execuție a apartamentelor în acest oraș a crescut de cca. 25 ori. De asemenea, colaborând în decursul acestor 15 ani la elaborarea mai multor schițe de sistematizare, ne-am putut da seama de creșterea și dezvoltarea marilor unități industriale, indiferent dacă era vorba de extinderea unor unități existente, de modernizarea lor sau de crearea altora noi; toate acestea contribuiau, fiecare în ramura respectivă, la creșterea generală a producției, la ridicarea productivității muncii, la industrializarea țării noastre.

Cu toate că nu eram străini de ritmul rapid de dezvoltare, deși cunoșteam, prin exemplul orașelor și al regiunilor pentru care am lucrat, cât de rapidă și amplă este dezvoltarea economiei noastre, am rămas totuși uimiți în ultimele săptămâni ale activității noastre în cadrul colectivului de proiectare a Expoziției realizărilor economiei naționale. În ultimele zile, când stăteam aproape exclusiv pe șantier și când dintr-o clipă într-alta pe platformele pregătite soseau

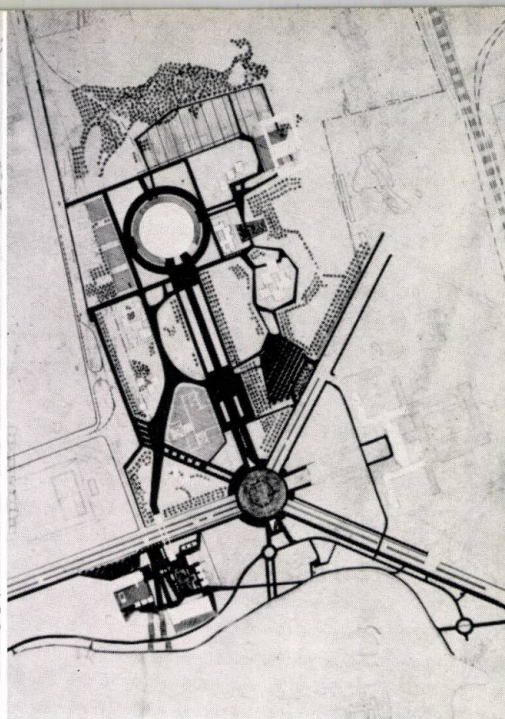
ANSAMBLULUI
REALIZĂRILOR ECONOMIEI NAȚIONALE

Vedere de noapte a pavilionului central

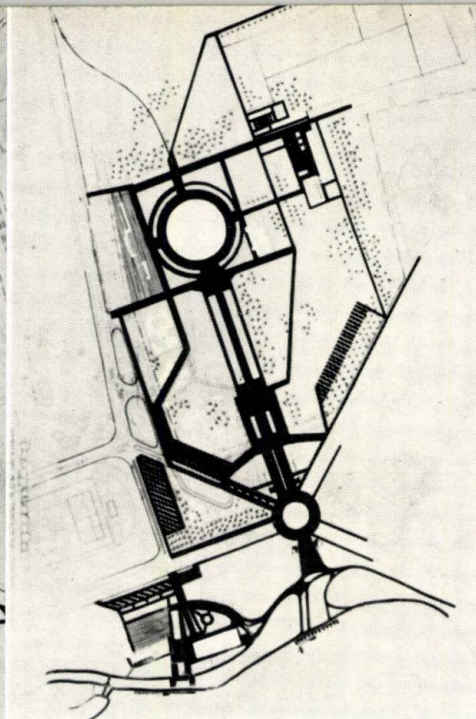

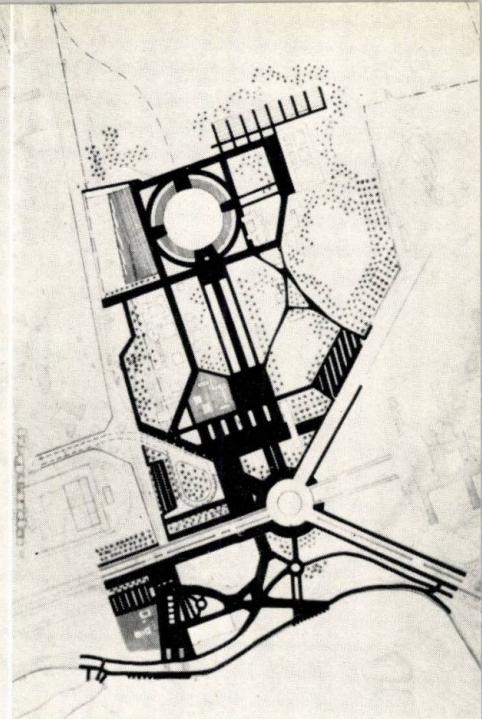
a 1

a 2

b 1

b 2

Variantele planului general de amenajare a expoziției

diferitele exponate și începea montajul lor, ne-am dat seama ce înseamnă realmente această dezvoltare care a transformat radical toate ramurile economiei noastre naționale.

Indiferent dacă este vorba de gama deosebit de variată și de înalta tehnicitate a mașinilor-unelte, de machetele marilor combine chimice, de schema de electrificare a țării, de combinațiile alimentare sau produsele industriei ușoare, exponatele reprezentând cele mai bune exemple ale tehnicii și posibilităților noastre vorbesc în modul cel mai convingător despre uriașul drum parcurs în acești 20 de ani.

Strînse într-o singură incintă, redînd în mod fidel chipul economiei noastre în plină dezvoltare, aceste exponate oglindesc — pe lîngă munca harnică depusă de întregul popor pentru realizarea lor — succesele obținute de țara noastră sub conducerea înțeleaptă a partidului, pentru transformarea fundamentală a chipului și structurii ei economice într-o perioadă istorică deosebit de scurtă.

Sarcina de cînstă primită de colectivul nostru de a crea cadrul necesar pentru punerea în valoare a acestor exponate, pentru a înlesni înțelegerea drumului parcurs și perspectivele mărețe care se deschid dezvoltării noastre, era o sarcină dificilă și deosebit de complexă și care trebuia realizată într-un timp extrem de scurt.

Prima problemă care s-a ridicat a fost de a se asigura acestei manifestări grandioase un cadru de o amploare adecvată, care să fie la înălțimea realizărilor noastre. Trebuie să subliniem că în acest sens colectivul de proiectare, în frunte cu tov. prof. arh. Ascanio Damian, a avut un rol activ și hotărîtor, reușind să aprecieze în mod just posibilitățile de realizare și necesitățile, astfel încît soluția de ansamblu propusă să poată fi aprobată și realizată.

Amplasarea în raport cu orașul. Pentru realizarea expoziției a fost ales terenul situat în zona de nord a Capitalei, delimitat la nord de calea ferată spre Constanța și zona Casei Scînteii, iar la sud de Muzeul Satului, Ștrandul Tineretului și terenul Institutului Agronomic; spre est, terenul era delimitat de lacul Herăstrău, iar spre vest el putea fi extins în funcție de nevoile expoziției. Terenul care este, atît ca amplasament cît și din punct de vedere al configurației, foarte propice pentru astfel de manifestări, are însă dezavantajul că este împărțit în două prin artera de circulație de importanță internațională, care constituie și accesul principal în Capitală al vehiculelor ce vin din nord (Ploiești), și prin liniile mijloacelor de transport în comun care — trebuind să ajungă pînă la Combinatul Casei Scînteii — fac ca zona cuprinsă între bd. Mărăști

și șos. Kiseleff să nu poată fi integrată în unitatea teritorială a expoziției.

Circulația orășenească care asigură accesul locuitorilor Capitalei la această zonă a orașului era posibilă exclusiv pe cele două artere ale direcției nord-sud: șos. Kiseleff și bd. Mărăști.

Prima problemă care s-a pus colectivului de proiectare era asigurarea unei legături lesnicioase între diferitele zone ale Capitalei și teritoriul expoziției și mărirea simțitoare a capacității mijloacelor de transport în comun. După o strînsă colaborare cu conducerea și proiectanții de la I.T.B. s-a reușit să se obțină o soluție care, cu ajutorul unor lucrări definitive, să sporească capacitatea mijloacelor de transport în comun și individuale la cca. 28 000 călători/oră/sens, putînd asigura în felul acesta un aflax maxim zilnic de cca. 170—180 000 vizitatori.

Soluția propusă și realizată consta în:

— realizarea firului al III-lea (vestic) al șoselei Kiseleff (hotărît anterior);

— mutarea stației terminus de pe teritoriul expoziției în triunghiul format între șos. Kiseleff, bd. Mărăști și latura nordică a Ștrandului Tineretului și crearea în această zonă a unei mari stații definitive de tramvaie, troleibuze și autobuze;

— realizarea bd. Expoziției care să lege zona pieței Chibrit și Grivița cu zona expoziției și